

HYRYNSALMI

**TALOUSARVIO 2025 JA
TALOUSSUUNNITELMA
2026–2027**

Kunnanhallitus 3.12.2024
Kunnanvaltuusto

Kunnanjohtajan katsaus

Kunnan talousarvio ja -suunnitelma on valtuuston tahto kunnan käytössä olevien resurssien allokoinnista lakisääteisten ja muiden valtuuston päättämien palvelujen tuotantoon. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä määrärahat siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan kestävästi myös tulevaisuudessa.

Suomessa kunnat ovat erittäin vahvoja paikallisia toimijoita ja palvelujen järjestäjiä sekä turvaajia. Noin 2000 asukkaan Hyrynsalmikin käyttää, konserniyhtiöiden kanssa, tällä hetkellä vuosittain n. 11 milj. € erilaisten palvelujen organisointiin ja tuottamiseen. Peruskunta järjestää palveluja yli 9 M €:n budjetilla, josta valtaosa (noin puolet) käytetään sivistyspalveluihin ja varhaiskasvatukseen sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin; huomattava osa erilaisiin teknisiin palveluihin ja infrastruktuuriin sekä erilaisiin elinvoimaa lisääviin palveluihin ja investointeihin. Hallintoa kehitetään ja virtaviivaistetaan sekä siihen satsataan sen verran kuin sujuvan päätöksenteon ja hallitun suunnittelun tarve vaativat.

Hyrynsalmen kunnan taloutta on tervehdytetty määrätietoisesti viimeiset 7 vuotta; ja tasapainoon päästiin jo vuoden 2022 aikana. Myös tämän jälkeen on kyetty kerryttämään ylijäämää - ja siihen pyritään myös jatkossa. Vuoden 2025 talousarvio on myös n. 0,6 M € plussalla; myös suunnitelmavuodet 2026 ja 2027 näyttävät tällä hetkellä erittäin hyviltä, jopa selvästi paremmilta kuin talousarviovuosi. Riskejä liittyy kuitenkin haastavaan yleiseen suhdannetilanteeseen ja erityisesti TE-palvelu-uudistuksen aiheuttamiin uusiin vastuisiin ja resurssitarpeisiin. Myös suunnitteilla olevaan ja vuonna 2027 voimaan tulevaan valtionosuusuudistukseen liittyy omat riskinsä.

Hyrynsalmella on tällä hetkellä hyvät palvelut ja erittäin positiivisesti kehittyvä talous sekä erittäin pieni velkataakka. Investointipaineet ovat kuitenkin huomattavat, mutta investoinnit on viime vuosina hoidettu ja pyritään jatkossakin hoitamaan kassavaroilla. Erilaisilla korjaus- ja muutosinvestoinneilla tuetaan rakenteellisten säästöjen syntymistä pitkällä aikajänteellä. Vuoden 2025 investoinnit ovat noin 0,5 M €; sama taso pyritään ja pystytään säilyttämään suunnittelukauden loppuun saakka. Vanhusvaltaisen kunnan elinkeinorakenteessa korostuu vahvasti julkis palvelupainotteisuus: noin kolmannes työpaikoista, hyvinvointialue mukaan luetuna, on suoraan julkisen rahoituksen varassa. Strategisina kehittämisen painopisteinä ovat eri väestöryhmien hyvinvointi, alueen elinvoima (erityisesti matkailu ja vihreä / puhdas siirtymä) sekä tehokkaat ja tulokselliset palveluprosessit. Kehittämistyössä ja investoinneissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia hankerahoituksia. Kaikessa elinvoiman kehittämisessä keskiöön on noussut vihreä siirtymä eli kestävyysmurros, jolla tarkoitetaan talouden, teknologian ja tuotantotapojen ohjattua muuttamista ensisijaisesti ilmastokestäviksi tai muuten ympäristövaihtuksiltaan pienemmiksi.

Kunnan tärkeimpinä tehtävinä säilyvät varhaiskasvatus, perusasteen koulutus, elinvoiman kehittäminen ja hyvästä elinympäristöstä huolehtiminen sekä erilaisten hyvinvointipalveluiden tuottaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Identiteetiltään vahvana paikallisena toimijana Hyrynsalmen kunnalta vaaditaan nykyistä enemmän edunvalvontaa ja strategista ketteryyttä, sillä uudet tavat työskennellä ja erilaiset yhteistyömallit palvelujen tuottamisessa lisääntyvät ja monipuolistuvat – sekä naapurikuntien kanssa että maakunnan tasolla. Tilanne haastaa koko kuntaorganisaation jatkuvaan toiminnan ja palvelujen kehittämiseen, oppimaan ja luomaan uutta sekä viestimään tehokkaasti.

Heimo Keränen

SISÄLLYS

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

1	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	4
1.1	TALOUDELLINEN KEHITYS JA KUNTATALOUS	4
1.2	HYRYNSALMI ALUEENA JA KUNTANA	5
	<i>Alue ja väestö</i>	5
	<i>Elinkeinot ja työllisyys</i>	6
	<i>Alueiden- ja maankäyttö</i>	7
1.3	HYRYNSALMEN KUNTASTRATEGIA	8
	<i>Tausta ja alueen kehittämistarpeet</i>	8
	<i>Megatrendejä ja Hyrynsalmen kehityksen ajureita</i>	9
	<i>Strategian arvopohja ja yleistavoitteet</i>	10
	<i>Interventiologiikka ja tavoitteet</i>	11
	<i>Keinot strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi</i>	12
	<i>Strategian toteutus</i>	13
1.4	ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN	13
1.5	KUNTAKONSERNIN TAVOITTEET JA OHJAUS	15
	<i>Kiinteistö Oy Ahmahaka</i>	16
	Toimintasuunnitelma 2025–2027 ja talousarvio 2025	16
	Toimintaympäristö	16
	Resurssit	17
	Tilinpäätös 2023	17
	<i>Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo</i>	17
	Toimintasuunnitelma vuosille 2026 ja 2027 ja talousarvio 2025	17
	Toimintaympäristö	17
	Toiminnan tavoitteet ja toimintamuodot	17
	Toiminta- ja taloustavoitteet	17
	Kiinteistöjen korjaukset	18
	Resurssit	18
	Tilinpäätös 2023:	18
	<i>Asunto Oy Kiviöntaito</i>	18
	<i>Vesi-Mega Oy</i>	19
2	TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOTEEN 2027	20
2.1	TALOUSARVION SITOVIUUS	20
2.2	TULO- JA MENOPERUSTEET	20
2.3	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025–2027	21
2.4	TALouden TASAPAINOTTAMINEN JA TALouden HALLINTA	23
2.5	TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA	25
3	KÄYTTÖTALOUS	27
3.1	KÄYTTÖTALouden YLEISKUVA	27
3.2	TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET VASTUUALUEITTAIN	27
	HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT	27
	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	28
	KUNNANVALTUUSTO	29
	TARKASTUSLAUTAKUNTA	31
	KUNNANHALLITUS SEKÄ HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT	32
	<i>Maakuntahallinto</i>	35
	<i>Hallinto- ja henkilöstöpalvelut</i>	35
	<i>Työllistämistoimenpiteet</i>	39
	<i>Elinvoimapalvelut</i>	40
	<i>Hanketoiminta</i>	42
	<i>Aluearkkitehti/Kaavoittaja/Maankäyttöinsinööri</i>	43
	<i>Maaseutupalvelut</i>	44
	SIVISTYSLAUTAKUNTA JA SIVISTYSPALVELUT	44
	Perustehtävä:	44
	<i>Hallinto</i>	45
	<i>Varhaiskasvatus</i>	48

<i>Perusopetus</i>	50
<i>Kansalaisopisto</i>	53
<i>Kirjasto</i>	55
<i>Kulttuuripalvelut</i>	57
<i>Vapaa-aikapalvelut</i>	60
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA JA TEKNISET PALVELUT.....	65
<i>Tekninen hallinto</i>	66
<i>Valvonta ja kaavoitus</i>	67
<i>Liikenneväylät</i>	69
<i>Ulkoilu ja yleiset alueet</i>	70
<i>Kiinteistöt</i>	72
Kiinteistöjen ylläpito ja huolinta sekä kehittäminen asiakkaiden tarpeita vastaavaksi kunnan omaan käyttöön ja vuokralaisille.	72
<i>Konevarikko</i>	74
4 INVESTOINNIT	77

LIITTEET:

Liite 1	Avustukset vuonna 2025
Liite 2	Talousarvioasetelma 2025
Liite 3	Kiinteistö Oy Ahmahakan talousarvio ja taloussuunnitelma 2025
Liite 4	Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalon toimintasuunnitelma ja talousarvio 2025
Liite 5	Asunto Oy Kiviöntaidon talousarvio vuodelle 2025
Liite 6	Vesi-Mega Oy:n talousarvio 2025

1 Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat

1.1 Taloudellinen kehitys ja kuntatalous

Yleinen taloudellinen kehitys ja julkinen talous

Valtionvarainministeriön syksyllä 2024 julkaistun taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden taantuman pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulu-tusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat koti-maisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja aluksi, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tar-jontaa myöhemmin. Työllisyys laskee vuonna 2024 ja myös työttömyys säilyy vaikeana myös vuo-den 2025 aikana.

Julkisen talouden tilanne on heikko. Julkisyhteisöjen alijäämä oli 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Hallituksen päättämistä sopeutustoimista huolimatta se kasvaa yli kol-men prosentin vuosina 2024–2026. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 3,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua ole-tetun talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötävaikutuksella. Vuonna 2025 alijäämä on 3,2 prosenttia ja vuonna 2028 2,1 prosenttia. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Tänä vuonna velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 86 pro-senttiin vuonna 2028. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen.

Investointinäköymät ovat kuitenkin muuten valoisat, erityisesti energiasiirtymään liittyviä, kuten tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon. Edullinen energia ja kunnossa oleva hin-takilpailukyky lisäävät myös tuotannollisia investointeja. Työllisyystilanne on kuitenkin haas-tava, ja tilanne jatkunee heikohkona myös vuonna 2025.

Kuntatalous

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027, pääasiassa hintojenkasvun vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttö-myysetuksista laajennetaan. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia arviolta n. 3 prosenttia, jopa enemmän, vuonna 2025. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansio-kehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä ku-vaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027.

Kuntatalouden osalta ennuste vuodelle 2025 on varovaisen optimistinen. Kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan noin 2 prosenttia, mikä auttaa tasapainottamaan kuntien budjetteja ja parantamaan palveluiden rahoitusta. Kuitenkin kasvavat sosiaali- ja terveydenhuollon menot sekä investointitarpeet asettavat paineita kuntataloudelle. Monissa kunnissa joudutaan edel-leen tekemään vaikeita päätöksiä menojen hillitsemiseksi ja palveluiden tehostamiseksi.

Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi suhteellisen maltillisina. Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän kuitenkin mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Valtionvarainministeriön ennuste vuodelle 2025 on yleisellä tasolla positiivinen ja osoittaa kansantalouden elpymistä ja kasvua. Haasteina pysyvät kuitenkin julkisen talouden tasapainottaminen, velkaantumisen hillitseminen sekä kuntien talouden kestävyysvarmistaminen.

Kuntaliitto näkee kuntien tulevaisuuden synkempänä. Kuntien ja kuntayhtymien toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa painua painelaskelman mukaan 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuosikate heikentyisi tällöin noin 1,5 miljardilla eurolla ja lainakanta kasvaisi 8 miljardilla eurolla (40 %) suhteessa vuoden 2023 tasoon. Tulosenuste on vuosina 2025–2028 lievästi miinuksella. Haasteita siis kuntakentällä riittää.

1.2 Hyrynsalmi alueena ja kuntana

Alue ja väestö

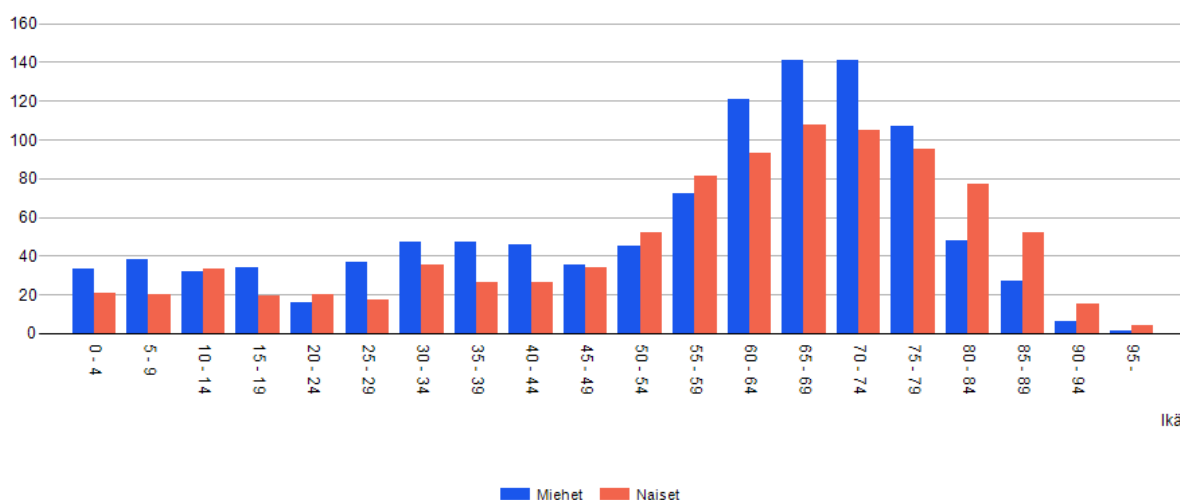
Hyrynsalmi on laaja (1520 km²), mutta väestöltään pieni (2007 asukasta, ennakkotieto lokakuu 2024) ja harvaan asuttu maaseutumainen kunta (Hyrynsalmi on Suomen maaseutuluokituksessa kokonaan *harvaan asuttua maaseutua*; n. 1,5 asukasta / maapinta-ala, km², vrt. koko maassa 18,4; taajama-aste on vain 57 %, vrt. Kainuu 76 % ja koko maa 87 %). Kunnan aluerakenne on asutuksen osalta hajanainen mutta palvelujen osalta selkeä: palvelut ovat keskittyneet keskustaaajamaan, matkailupalvelut länsipäähän, Ukkohallan matkailukeskuksen ympäristön; ja maaseutumaisen kyläpalvelukeskuksen muodostaa Moisiovaara ympäristöineen kunnan itäosassa.

Hyrynsalmen väestöllinen kehitys on ollut heikko koko 2000-luvun ajan muutamia vuosia lukuun ottamatta. Väestö on vähentynyt noin 2 %:n vuosivauhdilla. Syntyvyys on ollut alhaisempi kuin kuolleisuus jo 1990-luvun puolivälistä lähtien (nykyään kuolleiden enemmisyys syntyneisiin nähden noin nelinkertainen) ja muuttotase on ollut negatiivinen jo 1960-luvulta lähtien. Pienistä työmarkkinoista ja lähellä sijaitsevien opiskelupaikkojen vähäisyydestä johtuen ennen kaikkea nuoret ovat muuttaneet ja muuttavat kunnasta. Tämä näkyy erittäin haastavana väestöllisenä huoltosuhteena (Hyrynsalmella huollettavia 100 työkäistä kohti on 121, vrt. koko maa 62), jolla on suora vaikutus kuntalaisten palvelutarpeeseen. (Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisen väestön määrää suhteessa työkäiseen väestöön.) Ikärakenteen viinoutta kuvaa hyvin seuraava taulukko: keski-ikä ja eri ikäluokittaiset väestöosuudet koko maassa ja Hyrynsalmella:

Keski-ikä ja ikäluokka	Koko maa	Hyrynsalmi
Keski-ikä, 2023	44	56
Alle 15-vuotiaita, %, 2023	14,9	9,5
15-64-vuotiaita, %, 2023	61,8	45,2
Yli 64-vuotiaita, %, 2023	23,4	45,3

Aivan viime vuosina työkäisten poismuutto on tasaantunut, koska työttömyys on hellittänyt ja muuttopotentiaali (nuoret ikäluokat, ja erityisesti naiset, ks. seuraava kuva) on pienentynyt. Suhteellisesti eniten muuttovoittoa kunta saa juuri eläkeikään tulevassa tai tullessa ikäryhmässä. Eläkkeensaajia Hyrynsalmella on jo yli puolet väestöstä (koko maassa 26 %). Etenkin iäkkäämpien, yli 84-vuotiaiden, määrä kasvaa edelleen Hyrynsalmella, mikä aiheuttaa jatkossa lisäpainetta hyvinvointi-, vanhus-, sosiaali- ja terveystaloukselle (ks. kuva 1). Myös sukupuolijakaumassa on huomattavia eroja ikäluokittain: työkäisissä 25–44 ja 60–75-vuotiaissa on selvä miesten enemmisyys ja yli 80-vuotiaissa naisten enemmisyys.

Väestörakenteen ennakkotiedot muuttujina Sukupuoli ja Ikä. Hyrynsalmi, Väkiluku, 2024M10*

Kuva 1. Hyrynsalmen kunnan väestörakenne 5-vuotisikäluokittain 10/2024. Lähde Väestön ennakkotilasto, Tilastokeskus.

Vuoden 2023 lopussa hyrynsalmelaisia oli 2063. Nykyinen väkiluku (lokakuu 2024) on 2007, ja ennusteemme mukaan väkiluku on vuoden 2024 lopussa 2000 ja talousarviovuoden 2025 lopussa 1970. Ennakoimme, että väkiluvun vähenemismuutos on hidastumassa, mutta se ei tule muuttamaan väestökehitystä positiiviseksi lähivuosina suuren kuolleisuuden takia. Tilastokeskuksen pitkän aikavälin ennuste, vuoteen 2045, ennustaa väestön vähenemistä yli neljänneksellä, noin 1500 henkilöön. Ainoastaan merkittävä maahanmuutto voi muuttaa tilanteen. Toisaalta matkailu ja etätyön sekä monipaikkaisen elämäntavan lisääntyminen voivat tukea paikalliseen palvelujen kehittämistä.

Väestön ikärakenne vaikuttaa kunnan palvelurakenteeseen siten, että koulupalveluiden tarve vähenee ja vastaavasti vanhuspalvelujen tarve lisääntyy. Asukasluvun laskun lisäksi kunnan väestön ikärakenne muuttuu ”raskaammaksi” eli huoltosuhde edelleen hieman kasvaa. Tämä muodostaa haastavan elinkeinon kehittämisympäristön ja vaativan kunnallisten palvelujen järjestämisympäristön. Alerakenteen luonne myös muuttuu, kun väestö vähenee ja asutus edelleen harvenee. Tämä luo kehittämispaineita erityisesti kunnan maaseutualueiden palvelujen tuottamistapoihin ja varautumisen suunnitteluun.

Asutusrakenteen harvenemista on kompensoinut vapaa-ajan asuntojen rakentaminen. Kesämökkien lukumäärän ja matkailun kasvun ansiosta kaupallisten palveluiden tarve ja tarjonta alueella on jopa lisääntynyt. Kunta on tukenut kehitystä elinkeinopolitiikalla, erilaisilla kehittämishankkeilla, maan hankinnalla ja kaavoituksella. Vapaa-ajan asuntojen määrä on viimeisen 20 vuoden aikana yli kaksinkertaistunut. Tilastokeskuksen mukaan Hyrynsalmella on 713 vapaa-ajan asuntoa (2023), joista valtaosa on Ukkohallan alueella ja osin varsin iäkkäiden ihmisen omistuksessa. Koronakriisi on lisännyt kiinnostusta mökkeilyyn ja luonnossa liikkumiseen, mikä vaikuttaa positiivisesti vapaa-ajan asuntojen markkinaan ja rakentamiseen sekä lisää myös muiden palvelujen kysyntää alueella.

Elinkeinot ja työllisyys

Kainuun suhdanne- ja työllisyyden kehitys on ollut viime vuosina hyvä. Suhdannekehitys on ollut myönteistä myös Hyrynsalmen taloudessa; taloudellinen aktiivisuus on ollut huipussaan

erityisesti tuulivoimarakentamisessa (kolme tuotannossa ja yksi puisto valmistumassa vuoden 2024 aikana), matkailussa ja palveluissa sekä biotaloudessa.

Hyrnsalmen elinkeinorakennetta leimaa suhteellisen suuri alkutuotannon osuus (v. 2022, 8,1 %), pieni jalostussektorin osuus (13,2 %) ja erittäin suuri palvelujen osuus (77,3 %), jossa korostuvat julkiset palvelut. Työpaikkoja kunnassa on 493 ja työllinen työvoima 615. Yhteiskunnallisissa palveluissa on noin kolmannes työvoimasta - valtaosa kuntasektorilla (kunta ja tuleva hyvinvointialue). Tämä asettaa kunnalle erityisiä paineita paikallisena työllistäjänä ja vastuullisena työllisyyden hoitajana.

Hyrnsalmen yritysten lukumäärä (n. 110) on pysynyt suhteellisen vakaana. Kunnan työpaikkaomavaraisuus on suhteellisen hyvä, noin 80,2 % (v. 2022). Yrityskanta on resilientti eli ”joustava yllättävissä muutostilanteissa” – peräti 98 % on mikroyrityksiä; metsätalous ja liikenne sekä palvelut suurimpina toimialoina. Alue elää vahvasti biotaloudesta (metsä, maito ja marjat) sekä matkailusta ja niihin kytkeytyvistä erilaisista palveluista. Hyrnsalmi on myös Suomen eteläisin poronhoitokunta, joten porotaloudella on alueelle sekä imagollista että tuotantotaloudellista merkitystä.

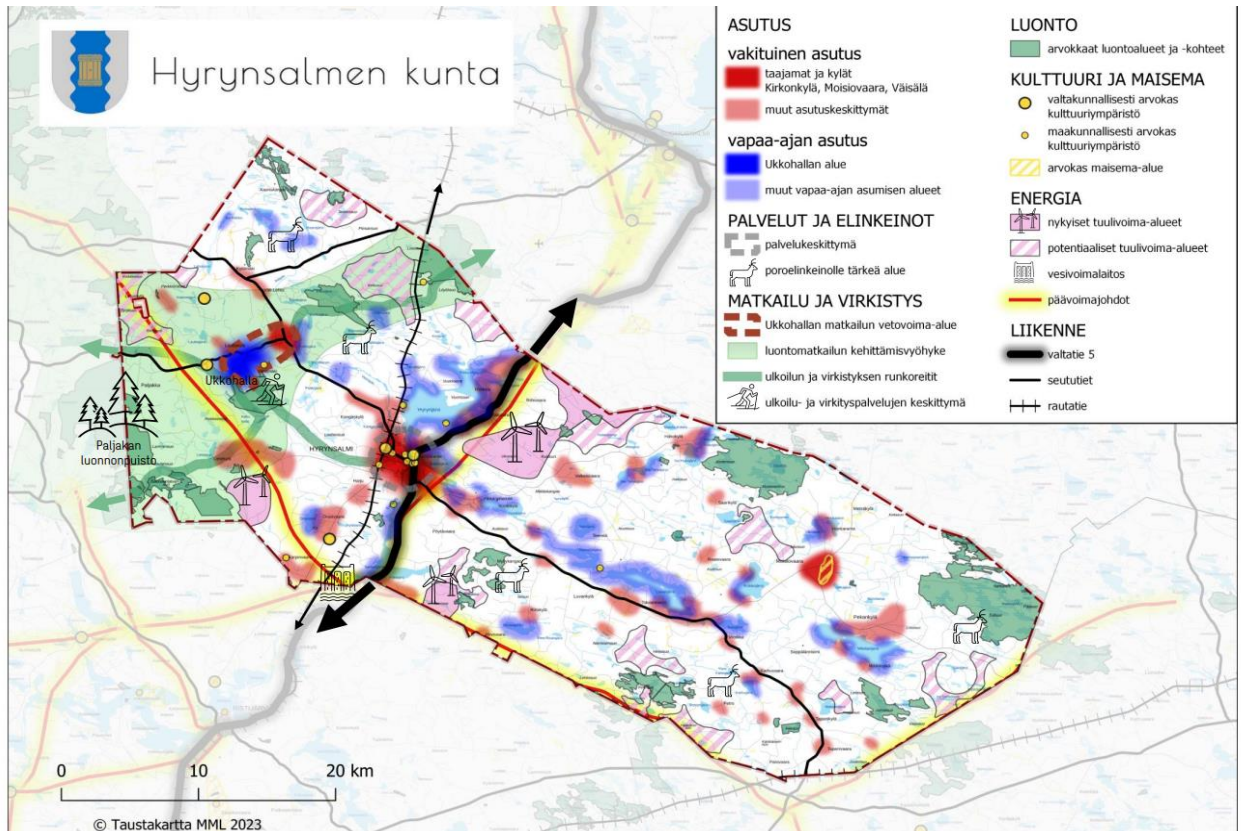
Hyrnsalmen työttömyysaste oli lokakuussa 2024 11,9 %. Luku hieman nousussa vuoden takaisesta. Koko Kainuussa työttömyysaste oli 9,7 % (koko maassa 10,6 %) - eli myös hieman korkeampi kuin edellisellä vuonna samaan aikaan. Nuorisotyöttömyys on Hyrnsalmella pieni ja se pyritään myös pitämään pienenä, mutta pitkäaikaistyöttömyys sekä iäkkäämpien rakennetyöttömyys on säilynyt kunnassa korkeana. Tämä asettaa Hyrnsalmen kunnan haasteelliseen asemaan työllisyyden hoidossa, koska paikalliset ja alueellisetkin työmarkkinat ovat pienet. Vuoden 2025 alusta työllisyyspalvelut siirtyvät kokonaisuudessaan kuntien tehtäväksi. Kainuun kunnat muodostavat yhdessä Kuusamon ja Taivalkosken kanssa Kainuu Koillismaa työllisyysalueen, jossa vastuukuntana toimii Kajaani. Kajaani tuottaa alueen yhteiset palvelut ja henkilöasiakaspalvelu tuotetaan kunnissa. Hyrnsalmen, Ristijärven ja Paltamon henkilöasiakkaiden palvelut on sovittu tuotettavaksi Paltamon johdolla.

Alueiden- ja maankäyttö

Hyrnsalmen, pienen maaseutumaisen kunnan, alueidenkäyttö keskittyy muutamaankeskeiseen osa-alueeseen (ks. seuraava kuva):

- Kunnan alueella on laajoja vesistö-, maa- ja erityisesti metsätalousalueita, jotka ovat tärkeitä paikalliselle asumiselle (joka on hajanaista), loma-asumiselle ja elämäntavalle; elinkeinoille (ml. porotalous), taloudelle ja työllisyydelle. Myös näiden erittäin harvaan asuttujen alueiden käyttöä ja kehittämistä säädellään tarkasti, erilaisilla laeilla ja asetuksilla.
- Kunnan keskusta-alueella sijaitsevat asuinalueet, julkiset palvelut, ja kaupalliset palvelut. Näiden alueiden kehittämisessä ja suunnittelussa pyritään luomaan viihtyisä, virikkeellinen ja toimiva ympäristö asukkaille, loma-asukkaille ja vierailijoille. Ukkohallan matkailukeskus muodostaa oman asumis- ja palvelukokonaisuuden, joka luo lisäarvoa myös kuntalaisten päivittäisiin palveluihin.
- Kunnan alueella on myös lukuisia virkistysalueita: vesistöjä ja vesistöreittejä, metsiä, puistoja, urheilukenttiä ja ulkoilureittejä, jotka tarjoavat asukkaille ja matkailijoille mahdollisuuksia monipuoliseen vapaa-ajan viettoon ja liikuntaan.
- Verkostojen merkitys maaseutukunnassa on erittäin suuri. Sosiaaliset verkostot tukevat yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä sekä viihtyvyyttä. Taloudelliset verkostot puolestaan edistävät paikallisten yritysten ja yhteisöjen yhteistyötä, mikä voi johtaa parhaimmillaan kustannussäästöihin ja innovaatioihin. Infrastruktuuriverkostot, kuten tietoliikenneyhteydet ja liikenneväylät, julkiset tilat, reitit ja rakenteet ovat välttämättömiä sujuvan liikkumisen ja tiedonkulun sekä viihtyvyyden kannalta. Ne ovat olennainen osa Hyrnsalmen kunnan alueidenkäyttöä. Näiden palveluiden ylläpito, huolto ja kehittäminen tukee osaltaan hyvän, toimivan ja viihtyisän elinympäristön rakentamista.

- Seuraavaa kuvaa vielä kehitetään...

Kuva: Erilaiset alueidenkäyttömuodot Hyrynsalmella.

1.3 Hyrynsalmen kuntastrategia

Tausta ja alueen kehittämistarpeet

Hyrynsalmen kunnan strategisia haasteita Kainuun maakunnassa ja koko maassa voidaan tarkastella alueellisten erityispiirteiden ja vahvuuksien kautta. Hyrynsalmi profiloituu: maaseutumaisena, harvaan asuttuna, väestöltään ikääntyneenä, koulutustasoltaan alhaisena, palveluvaltaisena, monipaikkaisena ja luontoresursseiltaan vahvana sekä taloudeltaan suhteellisen vakaana matkailun ja vihreän energian kehittäjäkuntana. Vahvuuksina korostuvat luonto, luonnonvarat, tila ja erilaiset luontopohjaiset resurssit. Resurssit luovat erinomaiset puitteet monipuolisen biotalouden, kestävän energiatalouden (erityisesti tuulivoima) ja luontoon perustuvan matkailun kehittämiselle – unohtamatta myöskään alueen vahvaa kulttuurimatkailupotentiaalia, jonka rikas historia ja omaleimainen kulttuuri tarjoavat. Toisaalta profiili vaatii osaamispuutteen (osaavat yritykset ja työyhteisöt sekä osaavan työvoiman saatavuus) ja yrittäjyyden sekä uusien työpaikkojen intensiivistä kehittämistä ja veto- sekä elinvoimaisen kuntakuvan ja maineen vahvistamista.

Hyrynsalmen infrastruktuuri on rakennettu aikoinaan noin 6000 asukkaalle, nyt hyrynsalmelaisia on noin 2000 – ja ennusteiden mukaan tulevaisuuden kehitystrendi on edelleen lievästi vähenevä. Tällaiseen kehitykseen liittyy kunnan palvelutuotannon kannalta ongelmia. Teollisuuden ja palveluiden rakennemuutos on johtanut yleisellä tasolla infrastruktuurikustannusten ylikorostumiseen ja erilaisten tilojen sekä asuntojen vajaakäyttöön. Kuitenkin yhä harvempaan asutun maaseudun palvelutarpeet (esim. yksityisteiden hoito ja erilaiset hoiva- sekä hyvinvointi

palvelut) eivät ole merkittävästi vähentyneet. Toisaalta tuulivoiman rakentaminen ja vapaa-ajan asutuksen sekä matkailua palvelevan infrastruktuurin rakentaminen ovat lisänneet paikallista aktiivisuutta ja erilaisten palvelujen kysyntää. Monipaikkaisuus ja matkailu siis lisäävät alueella olevaa väestöä, joka tukee erityisesti yksityistä palvelurakennetta, mutta toisaalta vaatii myös varautumista lisäväestön vaatimiin erilaisiin julkisiin palveluihin.

Asuin- ja elinympäristön laatu on Hyrynsalmen vetovoimatekijä, mutta sen edellytyksenä on paikallisten peruspalveluiden säilyminen. Kunnan vahva rooli korostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja erilaisten harrastus- ja hyvinvointipalveluiden turvaamisessa sekä joustavassa kaavoituksessa. Uudet ja paikallisesti toimivat sosiaali- ja terveystyöpalvelujen järjestämistä ja tuotantotavat ovat myös keskeisessä asemassa Hyrynsalmen veto- ja elinvoiman turvaamisessa. Vetovoimaisen elinympäristön kehittämiseen kuuluu koko kunnan kattava palveluverkko erilaisine reitistöineen ja virkistyspalveluineen sekä kohtuuhintaisten, vetovoimaisten asuntojen ja tonttien saatavuus lähellä palveluja.

Toimivien palvelujen ja elinkeinojen kehittäminen on elinvoiman perusta. Keskeisessä roolissa kunnan elinvoiman ja palveluiden kehittämisessä tulee olemaan tasapainoinen kuntatalous. Elinkeinojen kehittämisessä tarvittavat kehittämispanokset on pääosin haettava kunnan ulkopuolelta, lähinnä hankeyhteistyön kautta. Kiinnostavat työpaikat, toimivat palvelut ja hyvä, vetovoimainen ympäristö parantavat kunnan mahdollisuuksia kehittyä omien vahvuuksien pohjalta. Yrityspohja koostuu valtaosin alueen vahvuuksiin pohjautuvista mikroyrityksistä. Kunnan työpaikkaomavaraisuus on suhteellisen hyvä, mikä vahvistaa kunnan kehittämispotentiaalia, ja vaatii toimivia paikallisia kunnallisia palveluita. Vuonna 2025 aloittava uusi TE-palvelukonsepti tarjoaa nykyistä vahvemman pohjan elinkeinojen ja työllisyyden kehittämiseen.

Osaamisen kehittäminen ja osaavan työvoiman saanti on jatkossa ratkaisevassa asemassa elinvoiman kehittämisessä. Alueellisessa vertailussa Hyrynsalmi leimautuu tässä suhteessa heikoksi. Osaamisen vahvistaminen ja sitä kautta kilpailukyvyyn ja paikallisen elinvoiman lisääminen on suuri haaste Hyrynsalmelle, josta puuttuu kokonaan toisen asteen koulutus. Osaamista vahvistetaan lähinnä erilaisten kehittämishankkeiden, koulutushankkeiden, vapaan sivistystyön ja yksilöllisen koulutautumisen kautta. Yhteistyö Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa ja erilaiset nykyaikaiset monimuoto- ja etäkoulutusratkaisut tarjoavat joustavia työkaluja osaamisen kehittämiseen.

Yhteistyö ja toimivat kehittäjäverkostot ovat pienelle kunnalle elintärkeitä. Kunnan elinvoiman vahvistaminen rakentuu yhä enemmän yhteistyöhön eri tahojen kanssa. Megatrendin omainen keskittymiskehitys haastaa Hyrynsalmen tyypilliset ”syrräiset” alueet verkostojen kautta tapahtuvaan yhteistyöhön naapurikuntien ja erilaisten maakunnallisten sekä yliopistollisten kehittäjätahojen kanssa. Yhteistyön avulla on turvattava myös yritysten kehittämispalvelujen ja aikuisten sivistys- ja harrastepalveluiden saatavuus Hyrynsalmella. Verkostoihin kuulumisen on Hyrynsalmen mahdollisuus, ja vahva sosiaalinen pääoma – keskinäinen luottamus – mahdollistaa erilaisiin strategisesti tärkeisiin verkostoihin kuulumisen. Verkostojen toiminta ja toimivuus sekä johtaminen korostuvat, erityisesti palvelujen uudelleenjärjestelyissä, kehittämisessä ja digitaalisten palvelujen lisäämisessä.

Megatrendejä ja Hyrynsalmen kehityksen ajureita

Väestön ikääntyminen ja keskittyminen aiheuttavat palvelurakenteelle suuria muutostarpeita. Raskas huoltosuhde ja päätösvallan sekä resurssien keskittyminen suuriin ja keskisuurisiin kaupunkeihin haastavat syrjäiset ja vähäväkiset alueet uudelleen kehittämisestä ja tuotantotapamuutoksiin. Omat, aidot vahvuudet on nostettava kehittämistyön painopisteiksi.

Työn murros etenee ja monipaikkaisuus lisääntyy, etä- ja hybridityö yleistyvät; myös teknologia ja digitalisaation seuraava aalto muuttaa toimintatapoja: virtuaaliset työ- ja oppimisympäristöt muuttavat toimialoja ja työtehtäviä – haasteena on osaamisen jatkuva kehittäminen ja

herkkyys muutoksille – vuorovaikutustaidot, toimivat strategiset verkostot ja luovuus korostuvat.

Globaali ja lokaali kietoutuvat uudella tavalla yhteen: haasteena tulevat olemaan nopeat muutosilmiöt, uudenlaiset yhteisöt ja muuttuvat demokratiavaatimukset. Globaali epävarmuus lisääntyy, ja erilaiset varautumis- ja turvallisuuskysymykset korostuvat; samoin erilaisen yhteistyön ja osaamisen vaatimukset.

Luonto- ja ympäristöarvot sekä uusiutuva energia tarjoavat elin- ja vetovoimaa myös maaseutumaisille alueille. Luonnon kestävä hyödyntäminen, matkailun, vihreän siirtymän ja kierto- sekä jakamistalouden merkitys on oivallettava ja hyödynnettävä alueelle omaleimaisella tavalla ja suunnitteluotteella.

Strategian arvopohja ja yleistavoitteet

Uusi kuntalaki (410/2015) toi kuntastrategian osaksi jokaisen kunnan toiminnan ohjausta ja suunnittelua. Kuntastrategia on kunnanvaltuuston pitkän tähtäimen linjaus kunnan kehittämiseksi. Kuntastrategian kautta valtuusto ohjaa kunnan kehittämistä ja strategisia valintoja ja määrittelee osaltaan myös keinoja, joilla kuntaa kehitetään. Strategia perustuu arvioon menneestä kehityksestä ja nykyhetken tilannekuvasta sekä ennakkointiin tulevasta toimintaympäristön kehityksestä. Tässä yhteydessä päivitetään tiiviisti Hyrynsalmen kunnan strategian ydin kohdat, jotka palvelevat talousarviota 2024 ja taloussuunnitelmaa vuoteen 2026.

Uuden kuntalain perusteella kuntastrategian yleiset tavoitteet ja kehittämisen painopisteet ovat seuraavat:

- hyvinvoinnin edistäminen
- palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat linjaukset
- laeissa säädetyt tehtävät ja palvelutavoitteet
- omistajapolitiikka
- henkilöstöpolitiikka
- asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinvoiman ja elinympäristön laadun kehittäminen.

Kunnan ja kuntakonsernin perustehtävät määritellään kuntalaissa. Kuntastrategiassa perustehtävien ja kunnan yleiseen toimivaltaan perustuvat tehtävät jäsennetään strategiseksi kokonaisuudeksi, jonka hallintaa tuetaan kunnan hallintosäännöllä ja muilla säännöillä sekä toimintamalleilla ja toimintakulttuurilla. Kunnan strategisia linjauksia toteutetaan pääsääntöisesti talousarvion ja taloussuunnitelman sekä erilaisten ohjelmien kautta, mutta myös jokapäiväisessä operatiivisessa toiminnassa strategia on kunnan päätöksenteon ja toiminnan punainen lanka. Kunnan perustehtävää (**missio**) ohjaavat **arvot** ja tavoitteellinen toiminta kohti **visiota**, pitkän tähtäyksen tulevaisuuden tavoitetilaa.

MISSIO: Hyrynsalmi tarjoaa hyvät kasvatus-, koulutus- ja hyvinvointipalvelut kuntalaisille; ja vetovoimaisen yhteisön ja kumppanin yrityksille, asumiselle ja vapaa-ajan vieton.

ARVOT, jotka ohjaavat Hyrynsalmen kunnan strategisia valintoja ja toimintaa ovat:

- Yhdenvertaisuus, vastuullisuus ja avoimuus
- Jatkuvuus, sisukkuus ja tolokkuus
- Luovuus, rohkeus ja omaleimaisuus

VISIO 2030: Hyrynsalmi välittää aidosti kuntalaisten hyvinvoinnista, palveluista ja asuinympäristöstä. Alueen vetovoima kumpuaa luotettavuudesta, ketteryydestä ja ennakkoluulottomasta uudistusasetteesta sekä monipuolisesta – strategisesti viisaasta – yhteistyöstä.

Arvopohjan mukaiset valinnat rakentavat tulevaisuuden. Matka kohti visiota edellyttää onnistumista koko kuntakonsernin kehittämisessä ja resurssien strategisesti viisaassa suuntaamisessa. Kuntalain perusteella pienenkin kunnan itsehallinto on suuri, mutta käytännössä taloudellinen liikkumavara on lopulta hyvin pieni, koska valtion velvoitteet sekä ohjaus- ja valvonta rajaavat ja velvoittavat voimakkaasti palvelutuotantoa.

Hyrnsalmen kunnan kehittäminen on siis jatkuvaa strategiatyötä: kuntapalvelujen kehittämisessä ja mitoittamisessa, talouden hallinnassa, yhteistyön organisoimisessa ja elinvoiman kehittämisessä. Elinvoimasektori korostuu jatkossa yhä enemmän, kun TE-palvelut siirtyvät kunnan hoidettavaksi vuodesta 2025 alkaen.

Visio edellyttää, että Hyrnsalmen kunta on palvelu- ja kehittämissyhteisö, jossa luottamushenkilö- ja palveluorganisaatio sekä alueen yritykset, yhteisöt ja aktiiviset kuntalaiset toimivat yhdensuuntaisesti. Kunnalliset palvelut tuotetaan kunnan, kuntakonsernin, naapurikuntien ja maakunnallisten kumppaneiden kanssa yhteistyössä. Myös matkailijat ja vapaa-ajanasukkaat otetaan huomioon palveluita järjestettäessä. Hyrnsalmi rakentaa tulevaisuuttaan ja palvelujen jatkuvuutta siten, että monipuoliset elämisen ja hyvinvoinnin sekä kestävä kehityksen edellytykset turvataan ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla - vihreä siirtymä huomioiden.

Interventiologiikka ja tavoitteet

Tavoitteena on parantaa (ks. seuraava asetelama):

- hyrnsalmelaisten hyvinvointia ja palveluita eri ikä- ja väestöryhmissä.
- alueen elinvoimaa ja elinympäristön laatua
- palvelujen laatua, saatavuutta, tehokkuutta ja yhteisöllisyyttä sekä avointa, läpinäkyvää päätöksentekoa ja viestintää.

1. Parantaa kuntalaisten hyvinvointipalveluja –tehokkaasti ja kestävästi	2. Lisätä kunnan elinvoimaa	3. Tehostaa palveluprosesseja ja kehittää rakenteita sekä osaamista
<ol style="list-style-type: none"> 1. turvaamalla kestävä, tu-loksellinen talous 2. parantamalla kaikkien laki-sääteisten peruspalvelu- jen laatua ja joustavaa saatavuutta 3. kehittämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää työtä ja palveluja kaikissa ikä- ja väestöryhmissä 4. monipuolistamalla hyvin- vointipalvelujen tarjontaa 5. parantamalla osallistumis- kanavia ja aktivoimalla paikallisyhteisöjen omaeh- toista kehittymistä. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. vahvistamalla yritysten yleis- iä toimintaedellytyksiä 2. tukemalla elinkeinokärkinä: biotalous-, matkailu- ja energiaklusteria 3. parantamalla eri toimintoja yhteen sovittavaa suunnitte- lua (kaavoitus ja maankäyt- tösuunnitelmat) 4. lisäämällä toimintaympäris- tön toiminnallisuutta, virik- keellisuutta sekä viihtyisyyttä 	<ol style="list-style-type: none"> 1. virtaviivaistamalla asioiden valmistelua ja monipuolista- malla viestintää 2. lisäämällä sähköisiä ja digi- taalaisia palveluja ja paranta- malla palvelujen vuorovai- kutteisuutta 3. parantamalla yhteistyötä konsernin sisällä ja uusilla strategisilla kumppanuuk- silla 4. parantamalla osaamista, toi- mintatapoja ja yksilöllistä kouluttautumista 5. parantamalla esimiestyötä ja vuorovaikutusta sekä työ- yhteisötaitoja

Indikaattorit: Taloudellinen tulos ylijäämäinen; hyvinvointikertomuksen indikaattorit; palvelutuotannon tuloksellisuus; kuntalaisten ja järjestöjen aktiivisuus sekä osallistuminen (tapahtumat / vaalit / aloitteet).	Indikaattorit: Muuttotase; työllisyys- ja työttömyysaste; yritysten määrän kehitys; kunnan kiinnostavuus ja näkyvyys; relevantti kehittämishankkanta; kaavojen ja erilaisten suunnitelmien ajantasaisuus; monipuolinen tonttitarjonta.	Indikaattorit: Taloudellinen tehokkuus; palvelujen sähköistämistä; henkilöstön työssä viihtyminen; yhteistyön sujuvuus ja vuorovaikutteisuus; palaute ja siihen reagointi (nopeus ja laatu)
--	--	---

Keinot strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

Tavoitteiden saavuttamiseksi keskitytään kuntalaisten **hyvinvoinnin parantamiseen** vakain ja helposti saatavin hyvinvointipalveluin, joita tuetaan sitä palvelevalla monipuolisella infralla. Painopisteinä ovat varhaiskasvatus, perusopetus ja vapaa sivistystyö sekä toimivat kirjasto-, kulttuuri ja vapaa-aikapalvelut. Kunnan palvelut turvataan tehokkaasti ja laadukkaasti hyödyntäen digitalisaation mahdollisuuksia ja yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Elinvoima- ja vetovoimastrategiaa toteutetaan siten, että kunta on kiinnostava asuin-, vapaa-ajanvietto- ja yritysten sijoittumispaikka. Eryteisesti aktivoidaan ja tuetaan viihtyvyyttä lisääviä ja elinympäristöä parantavia toimenpiteitä ja erityishankkeita. Uusien yritysten syntyä tuetaan neuvonnalla ja erityisesti kehittämishankkeilla yhteistyössä maakunnallisten kehittäjätahojen ja naapurikuntien kanssa. Elinkeinopolitiikalla tuetaan erityisesti vihreää *biotalous* – kestävän kehityksen mukaisesti, *matkailua* – luontomatkailu kärkenä ja *tuuli- ja aurinkovoimaa* – uusina uusiutuvina energialähteinä muiden perinteisempien uusiutuvien energialähteiden rinnalla.

Palveluprosessit ja kuntatalous pidetään kunnossa tehostamalla palveluja LEAN-filosofian avulla, jossa kuntalaisille ja asiakkaille hyötyä tuottamaton työ vähennetään minimiin, ja keskitytään oleelliseen, kuntalaisille ja asiakkaille lisäarvoa tuottavaan työhön. Investoinneilla tuetaan vetovoiman ja viihtyvyyden lisäämistä. Organisaation osaamista kehitetään yhteistyössä konserniyhtiöiden, koulutusorganisaatioiden ja eri kehittäjätahojen kanssa.

Strategisina keinoina valmistellaan ohjelmat, joilla tavoitteisiin pyritään ja joita täydennetään sekä tarkistetaan vuosittain ovat seuraavat:

Hyvinvointiohjelma (tarkennetaan toimeenpanosuunnitelman yhteydessä) sisältää mm.:

- Tulosalueittaiset palvelu- ja kehittämisohjelmat
- Hyvinvointikertomus
- Osallisuussuunnitelma

Elinvoimaohjelma (tarkennetaan toimeenpanosuunnitelman yhteydessä) sisältää mm.:

- Kaavoitus- ja maankäyttöohjelma
- Tuulivoima- ja energiaohjelma
- Elinkeino-ohjelma
- Kiinteistöohjelma
- Infra- ja ympäristöohjelma

Palveluprosessien ja osaamisen kehittämisohjelma (tarkennetaan toimeenpanosuunnitelman yhteydessä) sisältää mm.:

- Palveluprosessien kehittämisohjelma
- Digitalisaation kehittämisohjelma
- Henkilöstöohjelma
- Viestintäohjelma
- Muut säännöt ja ohjeet

Strategian toteutus

Kuntastrategia on kokonaisuus, joka muodostuu strategiasta, sitä toteuttavista erilaisista ohjelmista, toimielinten päätöksistä sekä toimiala- ja tulosyksikkökohtaisista suunnitelmista, linjauksista sekä arjen tekemisestä.

Strategiaa tarkennettavilla ohjelmilla täsmennetään strategian toteuttamista tulosalue- ja tulosyksikkötasolla. Strategian toimeenpanoa tuetaan siis käytännössä vuosittaisella talousarviollla ja taloussuunnitelmalla sekä erillisillä investointi- ja kehittämishankkeilla (hankesalkku). Indikaattorit tarkennetaan tulosyksikkötasolla vuosittain talousarviossa (tilastoja, seuranta ja kyselyitä hyödyntäen) seuraavasti:

- määrällinen, mitattava muutos
- laadullinen muutos tai muutossuunta
- suhteellinen muutos (esim. verrattuna edelliseen vuoteen tai muihin kuntiin).

Strategiaa toteutetaan siis pääasiassa talousarvion toimeenpanon kautta (ks. seuraava luku). Talousarviossa määritellään seuraavan vuoden strategiset ja toiminnalliset tavoitteet sekä konkreettiset toimenpiteet, joilla edetään kohti strategiassa määriteltyjä päämääriä. Strategian toteutumista arvioidaan puolivuotiskatsauksen ja tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä sekä valtuustokauden lopulla tehtävän kokonaisarviointin avulla. Toteutuksen koordinoimiseksi valmistaan erilliset ”ohjelmat”, joilla konkretisoidaan kehittämistyötä (yllä olevan asetelman mukaan).

Strategian pohjalta laaditaan vuoden 2025 alussa koko kuntaa koskeva tuloskortti ja indikaattorijärjestelmä, jolla tehostetaan uuteen taloushallinnon järjestelmään siirrettävän talousarvion seuranta ja johtamista.

1.4 Organisaatio ja johtaminen

Hyrnsalmen kunta on hakeutumassa syvenevään ylikunnalliseen yhteistyöhön, erilaisiin verkostoihin ja yhteistyökonsortioihin lähinnä siitä syystä, että myös pienille kunnille on lakisäänteisesti määrätty paljon tehtäviä ja velvoitteita ilman että niihin on suoraan osoitettavissa riittävästi resursseja. Pelkästään omien vapaaehtoisten palvelujen lopettaminen tai supistaminen ei riitä ratkaisuksi, vaan lisäksi on pystyttävä lisäämään tehokkuutta ja organisoimaan ulkopuolista rahoitusta.

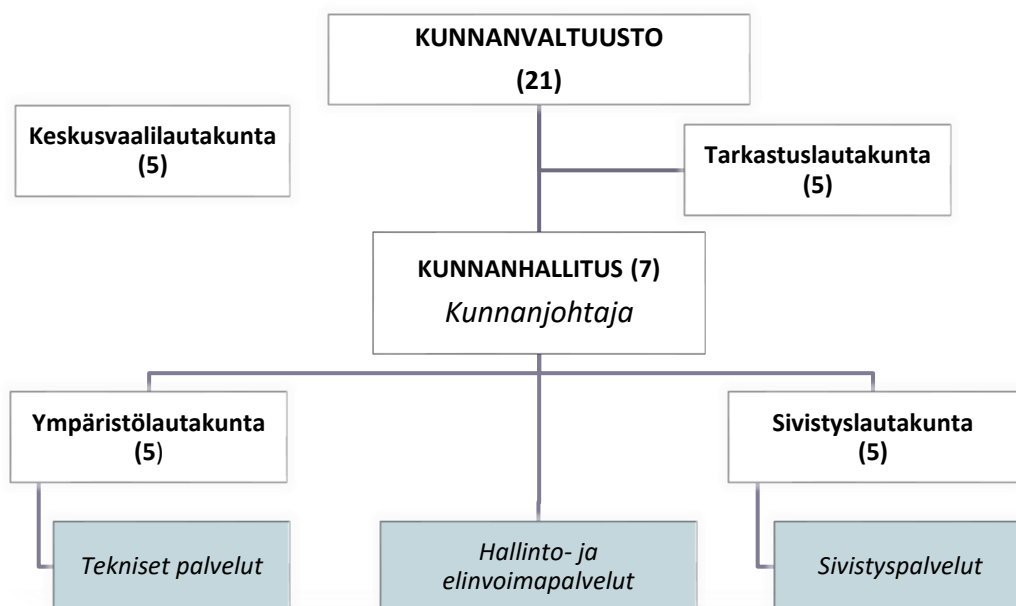
Toimintaympäristöstä nouseviin haasteisiin vastataan Hyrnsalmella kevennetyllä kuntaorganisaatiolla ja konserniyhteistyöllä sekä erilaisten verkostojen kautta tehtävällä yhteistyöllä. Palveluverkko ja -rakenne sekä prosessien tehokkuus ja erityisesti hukan (tarkoittaa sellaista turhaa työtä, joka ei tuota mitään lisäarvoa kuntalaisille) poistaminen (LEAN-ajattelun mukaan) ovat edelleen kehittämisen kohteina. Tehostumista on tapahtunut uuden päiväkodin käyttöönoton myötä lokakuussa 2022 sekä kaikkien kunnan oppilaiden keskittämisessä yhtenäiskoululle Moisiovaaran koulun lakkautuksen myötä elokuusta 2022 alkaen. Vuoden 2022 aikana kokouskäytäntöjä tehostettiin etäkokouksin sekä ottamalla käyttöön sähköinen kokouspalvelu ja sähköisesti jaeltavat kokousmateriaalit kunnan kaikissa toimielimissä.

Prosessien tehostamista on jatkettu viime aikoina mm. asiakirjojen, kuten kokouspöytäkirjojen, sähköisellä allekirjoittamisella. Jatkossa uudistetaan myös nettisivut ja kehitetään palveluja sille pohjalle.

Kunnan organisaatio ja toiminnot jakautuvat luottamushenkilöorganisaatioon ja palveluorganisaatioon. Luottamushenkilöorganisaatioon kuuluvat (ks. seuraava kuva):

- **Kunnanvaltuusto:** Kunnanvaltuusto käyttää kunnassa korkeinta päätösvaltaa lähinnä budjetin kautta ja on tässä mielessä tärkein poliittinen toimija ja kunnan strategisten ja toiminnallisten resurssien linjaaja.
- **Keskusvaalilautakunta ja tarkastuslautakunta:** Näillä lautakunnilla on omalla toimialallaan suuri merkitys ja vastuu, vaikka niillä ei olekaan suurta roolia kunnan operatiivisessa toiminnassa (mikäli ongelmia ei ilmene). Erityisesti tarkastuslautakunta on kontrolloiva toimija ja sen rooli korostuu erityisesti taloudellisissa kriisitilanteissa.
- **Kunnanhallitus:** Kunnanhallituksen rooli poliittisessa päätöksenteossa ja toiminnassa on erittäin keskeinen. Kunnanhallitus valmistelee valtuuston esitykset ja lisäksi se käyttää poliittista ohjaus- ja toimeenpanovaltaa kunnassa. Kunnanhallitus voi myös ottaa käsitteilynsä ja ohjaukseensa monen tyyppisiä asioita näin halutessaan. Keskeisiä tehtäviä ovat konserniohjaus ja erilaisten avustusten suuntaaminen (ks. liite 2). Käytännössä kunnanhallitus ja sen puheenjohtajat ovat erittäin keskeisiä toimijoita kunnan poliittisen kentän ja virasto-organisaation välillä. Kunnanhallituksen jäsenten yhteistyökyky ja heidän kompetenssinsa ovat tärkeä osa kunnan toiminnallista verkostoa, vaikka painotus ja rooli ovatkin poliittisia.
- **Sivistyslautakunta ja ympäristölautakunta:** Lautakuntien rooli on päättää teknisistä ja toiminnallisista asioista sekä valmistella toimintaloheksa asioita hallitukselle. Niissä korostuu lautakuntien jäsenten paikallinen näkemys ja asiantuntemus sekä eri toimintojen ja toimenpiteiden kuntalaisvaikutusten ymmärrys.

Hyrnsalmen kunnan palveluorganisaation muodostavat seuraavat osastot: hallinto- ja elinvoimapaalvelut, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut (ks. seuraava kuva). Osastojen välisestä tehtävajaosta päättää kunnanhallitus. Osastojen sisäisten vastuualueiden organisoinnista ja henkilöiden sijoittamisesta päätetään organisaation sisällä hallintosäännön mukaan. Työskentelyä on kehitetty sähköisin työvälinein tapahtuvaksi ja tiimimäisemmäksi, ja kehitys jatkuu edelleen vahvasti suunnittelukauden aikana mm. erilaisten digitaalisuuden kehittämisen hankkeiden myötä.

Kuva 2. Hyrnsalmen kunnan organisaatio (kunnanvaltuusto 19?).

Kuntaorganisaation keskeisen toiminnallisen osan muodostaa kunnanvirasto, jossa kunnanjohtajalla ja osastopäälliköillä sekä itsenäisessä johtavassa asemassa olevilla viranhaltijoilla on keskeinen rooli palvelujen suunnittelussa, tuottamisessa ja kehittämisessä. Tämän takia yksittäisten virkamiesten ja johtoryhmän toimintakyky on ratkaisevassa asemassa eri toimintojen ja palveluprosessien sujumisen ja hallinnan kannalta. Erityistä huomiota tullaan suunnittelujaksolla kiinnittämään työtapoihin (erityisesti etätö ja digitaalisten työkalujen hyödyntämiseen kunnan uuden digistrategian mukaan), yhteistyön sujuvuuteen, vuorovaikutukseen ja monikanavaiseen viestintään.

Asioiden valmistelun laatua parannetaan ottamalla käyttöön ennakkovaikutusten arviointi (EVA) sellaisissa päätöksissä, joilla voidaan olettaa olevan suuri merkitys kuntalaisten palveluihin, hyvinvointiin, ympäristöön tai talouteen. Lisäksi otetaan käyttöön LEAN-filosofia (järjestetään yhteinen koulutus) toimintaprosessien virtaviivaistamisessa.

1.5 Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt (ks. seuraava taulukko). Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta (eli kuntayhtymät eivät kuulu varsinaiseen konserniin). Kuntakonsernia tulee johtaa kokonaisuutena kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Omistajaohjauksella huolehditaan, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konsernijohto vastaa kunnassa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti (ks. konserniohje).

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanjohtaja johtaa, seuraa ja arvioi kunnanhallituksen alaisuudessa konsernipolitiikan toimivuutta ja ohjeistaa toimialajohtajia sekä tytäryhteisöjä konsernipolitiikan toteutuksessa.

Seuraava taulukko sisältää vuoden 2025 tilanteessa konserniin sisältyvät yhteisöt (7 kpl). Alla on käsitelty kunnan omistamien yhteisöjen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet sekä talous vuodelle 2025. (Osuudet kuntayhtymissä ovat suhteellisen pieniä, joten ne on jätetty tässä yhteydessä tarkemmin käsittelemättä: Kainuun Jätehuolto Ky ja Kainuun liitto.) Kuntakonsernin kannalta keskeisimmät ovat Ahmahaka Oy, Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalo, Asunto Oy Kiviöntaito ja Vesi-Mega Oy, jotka on syytä tarkastella tässä yhteydessä erikseen (ks. myös liitteet 3–6).

Taulukko 1. Hyrynsalmen kunnan konserni ja omistusosuudet konsernissa.

Tytäryhteisöt Yhtiöt	Hyrynsalmen kunta	
	Yhdistelty (kpl)	omistusosuus
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
As Oy Kiviöntaito		100 %
Kt Oy Ahmahaka		100 %
Kt Oy Hyrynsalmen Virastotalo		100 %
Muut yhtiöt	1	
Vesi-Mega Oy		100 %
Kuntayhtymät	2	
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä		3,98 %
Kainuun liitto		3,72 %
Yhteensä:	<u>6 kpl</u>	

Hyrynsalmen kuntakonsernin suunnittelukauden keskeisimmät tavoitteet ovat:

- konsernin toimintarakenteen selkeyttäminen ja päällekkäisen päätöksenteon sekä toimintojen poistaminen
- konserniylijäämän (vuoden 2023 lopussa n. 3,2 M €) kerryttäminen edelleen vuosittain koko suunnittelukauden ajan vuoteen 2027.

Kunnalla on myös tärkeä edunvalvonnan ja yhteistyön koordinoinnin rooli konsernin ohjauksessa. Kunnan omat yhtiöt ovat kuntakonsernin ydintä, tärkeimpiä kunnan ohjattavia toimijoita. Aidon konserniohjauksen ulkopuolella on keskeisin kunnan palvelujen tuottaja, maakunnalliset kuntayhtymät, jotka toimivat omissa poliittisissa ohjauksessaan. Sote sekä palo- ja pelastustoimi toimivat maakunnallisena hyvinvointialueena; ja jätehuoltokuntayhtymä omana kuntayhtymänään.

Kiinteistö Oy Ahmahaka

Toimintasuunnitelma 2025–2027 ja talousarvio 2025

Toimintaympäristö

Kiinteistö Oy Ahmahaka on osa Hyrynsalmen kuntakonsernia.

Hyrynsalmen vuokra-asuntojen määrä on ollut ylimitoitettuna pitkään (n. 15 vuotta) verrattuna kysyntään. Vuokra-asuntojen kysyntä on laskenut 2000-luvulta lähtien. Kysynnän lasku johtuu mm. voimakkaasta kunnan asukasluvun laskusta. Kunnan asukasluku 31.12.1983 oli 4349 henkeä ja ennakkotieto elokuu 2024 oli 2010. Asukasluku on puolittunut viimeisen 40 vuoden aikana.

Vuokra-asuntojen kysynnän lasku on pysähtynyt mutta vuokrausaste on edelleen alentunut. Kunnan väestö ikääntyy ja väestön ikääntyminen aiheuttaa muutuskorjausrakentamista, eikä ikääntyvälle väestölle ei ole aina pystytty tarjoamaan heidän tarpeitaan vastaavia asuntoja.

Työpaikkojen häviäminen on vähentänyt vuokra-asuntojen kysyntää pysyvästi ja aiheuttanut myös taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia. Erityisryhmiin kuuluvat on hajasijoitettu yhtiön eri vuokrataloihin. Yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa on kehitettävä koko ajan, jotta erityisryhmiin kuuluvat tarpeet ja toiveet tulevat huomioitua.

Toiminnan tavoitteet ja toimintamuodot

Kiinteistö Oy Ahmahakan tavoitteena on tarjota kohtuuhintaista vuokrataloasumista nykyisille ja uusille vuokralaisille. Kiinteistö Oy Ahmahakan tavoitteena on myydä / vuokrata 24 huoneistoa (Ahma 3) vuoden 2025–2027 aikana muuhun käyttötarkoitukseen kuin pysyvään vuokra-asumiseen.

Vuokralaisten asumisenohjaukseen ja sosiaaliseen asumiseen panostetaan yhteistyössä sosiaaliviranomaisten kanssa.

Tulevana vuotena pyritään ratkaisemaan tyhjien asuntojen (n. 35 %) aiheuttama vuokratappio yhteistyössä omistajan kanssa.

Toiminta- ja taloustavoitteet

Vuokria korotetaan 2 prosenttia 1.3.2025 alkaen. Vuokrataso on kohtuullinen. Yhtiön kiinteistöjen korjaustoimintaa jatketaan omana työnä olemassa olevilla resursseilla. Kiinteistönhoidon palvelut järjestetään kustannustehokkaasti. Tarvittaessa käytetään kiinteistönhoidon ostopalveluita. Palvelujen tuottamisessa huomioidaan kuitenkin myös kuntakonsernin kokonaistavoitteet.

Vuokria korotetaan maltillisesti vuosien 2026–2027 aikana. Kiinteistö Oy Ahmahaka jatkaa talouden tervehdyttämistä ja tarjoaa kohtuuhintaista asumista vuosien 2026–2027 aikana.

Yhtiön tulostavoitteena vuosille 2025–2026 on paraneva tulos.

Kiinteistöjen korjaukset

Vuokrataloihin tehdään vuokralaisen muuton yhteydessä tapahtuvia keveitä huoneistoremontteja. Vuokratalojen piharakenteita kunnostetaan ja kiinteistöissä tehdään tarvittavat huoltokorjaukset kiinteistöjen kunnan säilyttämiseksi.

Resurssit

- Osa-aikainen (30 %) toimitusjohtaja ostopalveluina
- Toimistosihteeri (isännöitsijä)
- Kiinteistön hoitaja
- Tekninen isännöitsijä ostopalveluina
- Siivooja (osa-aikainen)

Liikevaihdoksi on arvioitu 790.872,00 euroa vuodelle 2025 ja yhtiön tulostavoite vuodelle 2025 on lievästi tappiollinen.

Tilinpäätös 2023

Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli 813 862,56 euroa ja tappio oli 118 881,24 euroa.

Yhtiön pitkäaikainen vieras pääoma oli 2 079 277,36 euroa ja rahat ja pankkisaamiset olivat 204 981,72 euroa.

Kiinteistö Oy Ahmahakan talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 2025 on liitteenä 3.

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo

Toimintasuunnitelma vuosille 2026 ja 2027 ja talousarvio 2025

Toimintaympäristö

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon tiloissa käyttäjinä ovat Despro Engineering Oy, Hyrynsalmen kunta, Hyryn Hoiva Oy (Esperi), Hyrynsalmen seurakunta ja Kainuun hyvinvointialue sekä Kainuun ympäristöterveyspalvelut. Satunnaisesti tiloja käyttävät myös eri yhdistykset ja yritykset.

Hyrynsalmen kunta omistaa Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon koko osakekannan. Kiinteistö Oy Virastotalon tilat ovat 40 vuotta sitten rakennetut. Kiinteistö Oy Virastotalon osakkeet omistaa Hyrynsalmen kunta.

Toiminnan tavoitteet ja toimintamuodot

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon tavoitteena on tarjota kohtuuhintaisella vastikkeella tiloja omistajansa omaan käyttöön ja vuokratyökaluun. Kiinteistö Oy Virastotalon tavoitteena on pitää Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalon talous kunnossa.

Toiminta- ja taloustavoitteet

Vastikkeiden korotuksissa huomioidaan kasvanut korjausvelka ja korjaustoimenpiteet pyritäänkin rahoittamaan pääosin kassavaroilla.

Vastikkeet ovat 336 579 euroa vuodelle 2025, 342820 euroa vuodelle 2026 ja 348 616 euroa vuodelle 2027.

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo on aloittanut suunnitelman mukaiset poistot 01.01.2017 alkavalta tilikaudelta. Yhtiön taloudellinen tilanne säilyy kuitenkin vakaana vuosien 2024–2026 välisenä aikana ja yhtiön tulosodote vuodelle 2025 on lievästi positiivinen.

Kiinteistöjen korjaukset

Vuoden 2025 aikana tehdään linjasaneeraus tiloihin, joita ei ole vielä saneerattu. Linjasaneeraus on tehty aikaisemmin muun muassa ns. poliisin tiloihin, teknisen puolen ja sivistyspuolen tiloihin. Vuosien 2025–2027 korjataan rakenteita, maalataan ulkopintoja, lisäksi huolehditaan vesikaton mahdollisista korjauksista. Ilmastoinkanavien puhdistamiset tehdään vuosien 2026 ja 2027 aikana.

Resurssit

- Osa-aikainen toimitusjohtaja
- Kiinteistönhoitaja
- Liikevaihdoksi on arvioitu 350 079 euroa vuodelle 2025

Tilinpäätös 2023:

Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli 326 137,564 euroa ja tappio oli 16 195,44 euroa. Yhtiön pitkäaikainen vieras pääoma oli 0,00 euroa ja rahat ja pankkisaamiset olivat 447 826,29 euroa.

Tulosennuste vuodelle 2025 on lievästi positiivinen.

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon taloussuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2025 on liitteenä.

Asunto Oy Kiviöntaito

Asunto Oy Kiviöntaidon tehtävänä on vastata neljän asuinhuoneiston kunnossapidosta ja tarjota kohtuuhintaisella vastikkeella tiloja omistajiensa käyttöön.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2027

Strategisena tavoitteena on pitää Asunto Oy Kiviöntaidon talous / kassavarat hyvässä kunnossa.

Toiminnalliset tavoitteet 2025–2027

Toiminnallisena tavoitteena on tehokas kiinteistönhallinta. Tavoitteena on pitää vuokralaiset omistajien hallitsemisissa tiloissa.

Toimenpiteet 2025

Vastikkeita korotetaan 1,13 euroon / vastikepiste / kuukausi. Kiinteistöön uusitaan vaihdin oheistöineen sekä varaudutaan tuleviin perusparannuksiin.

Vastike v. 2025 on 1,13 euroa / vastikepiste / kuukausi
Tulosodote vuodelle 2025 on tappiollinen noin 2 690,00 euroa.

Vastike v. 2026 tulee nousemaan 1,15 euroon / vastikepiste / kuukausi.
Tulosodote vuodelle 2026 on tappiollinen noin 3 335 euroa.

Vastike v. 2027 tulee nousemaan 1,17 euroon / vastikepiste / kuukausi.
Tulosodote vuodelle 2027 on tappiollinen noin 3 980 euroa.

Resurssit

- Osa-aikainen isännöitsijä
- Kiinteistönhoitaja (ostopalveluina)

Tilinpäätös 2023:

Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli 18 791,23 euroa ja voitto oli 3 500,17 euroa. Yhtiön vieras pääoma oli 2 383,75 euroa ja oma pääoma 142 097,71 euroa. Pitkäaikainen vieraspääoma oli 0,00 euroa ja rahat ja pankkisaamiset olivat 18 561,52 euroa.

Vesi-Mega Oy

Perustehtävät

Yhtiön perustehtävät ovat seuraavat:

- vesi- ja lämpöhuoltopalveluiden tuottaminen Hyrynsalmen kunnan taajamassa ja Ukkohalan kaava-alueella,
- kaukolämmön tuotanto ja jakelu mahdollisimman vähin häiriöin, lämmöntuotantoon pyritään käyttämään pääasiassa edullisia biopolttoaineita
- toimittaa puhdasta laadukasta talousvettä ja puhdistaa taajamien jätevedet myönnettyjen lupaehtojen mukaisesti mahdollisimman vähin häiriöin.
- Lämpölaitostoiminnan suurimmaksi haasteeksi on muodostumassa suurten kiinteistöjen tyhjilleen jäänti ja sitä kautta myyntitulojen pieneneminen. Uusia kaukolämpöliittymiä on rakennettu 2024 vuoden aikana 1 kpl, lähinnä entisille öljylämmittäjille.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2025

Kaukolämpöverkon runkolinjat on rakennettu. Jatkossa keskitytään verkoston kunnossapitoon, runkolinjan varrella olevien uusien asiakkaiden hankintaan ja toiminnan tehostamiseen. Vanhimmat, 60-luvulla rakennetut kaukolämpölinjat on valmistauduttu uusimaan vuoden 2025 aikana. Vuosien 2022–2024 jatkettua etälueuttavien kaukolämpömittarien testikäyttöä ja asennuksia jatketaan.

Vuoden 2025 suunnitellut investoinnit:

Kaukolämmön lämpölaitoksen suunnittelun käynnistäminen vuonna 2025.

Uusia kaukolämpöliittymiä rakennetaan runkolinjan varrella oleville uusille asiakkaille.

Traktorin uusiminen on välttämätöntä lietteen kuivaamisen sekä viemärin aukaisun turvaamiseksi talviaikaan. Kustannus n. 30 000 €. Vedenottamon ympäröivän aidan uusiminen vastaamaan nykyisiä määräyksiä. Kustannus n. 30 000 €.

Yhtiön talous:

Yhtiön liikevaihto oli viimeksi vahvistetulta tilikaudelta (2023) 1 534 998,38 € ja liikevoitto poistojen jälkeen 533,18 €. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 192 940 €.

Vuoden 2025 liikevaihtotavoite on 2 015 085 € ja tulostavoite 104 926 €. Vierasta pitkäaikaista pääomaa vuoden 2023 lopussa ei liittymismaksujen ja konsernin emon pääomalainan 149 554 lisäksi ollut. Yhtiö käytti investointeihin vuonna 2024 70 553 €.

Toimintasuunnitelma vuosille 2026 ja 2027

Yhtiön tulevien vuosien tavoite on vesi- ja lämpöhuoltopalveluiden tuottamisen lisäksi öljyn käytön minimointi kaukolämmityksessä ja kiinteistöjen lämmityksessä. Nykyiset varakattilat ja kulutushuipuissa käynnistyvät kattilat käyttävät öljyä, ja suunnitelmat öljyn korvaamiseksi biopolttoaineilla ovat jo käynnistyneet. Sopivasti sijoitettu vara-/lisälämpölaitos poistaa kaukolämpöverkoston lämmönsiirron pullonkaulan, ja mahdollistaa kaukolämpöliittymien tarjoamisen myös verkon perällä oleville asiakkaille. Yhtiön tulostavoitteet vuosille 2026 ja 2027 ovat lievästi positiivisia.

Henkilöstö:

Vesilaitoksen hoitaja
Laitosmiehiä 2

2 Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuoteen 2027

2.1 Talousarvion sitovuus

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kunnanvaltuustolle talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toimintaa ja tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Talousarviomäärärahat ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden seuraavasti:

Käyttötalous, vastuualue netto, sisältäen sisäiset erät

Kunnanhallituksen vastuualueella Kainuun liiton ja Kainuun ympäristöterveydenhuollon (ns. isäntäkuntamalli, Sotkamo) maksuosuuden määrärahat ovat ohjeellisesti sitovia, koska kunta ei voi suoranaisesti näihin maksuosuuksiin yksin ja itse vaikuttaa.

Investoinnit

Investointien määrärahan sitovuus määräytyy talousarviokirjan investointisuunnitelman hankeryhmäkohtaisesti.

Rahoitusosa on valtuustoon nähden sitova.

2.2 Tulo- ja menoperusteet

Viimeksi vahvistettu tilinpäätös (2023) oli hieman 0,855 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Myös konsernin tulos oli reilusti ylijäämäinen.

Vuonna 2023 kuntien talous muuttui merkittävästi aiemmasta, kun sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämismäärärahat ja siten niiden kustannukset siirrettiin kunnilta hyvinvointialueille. Tämän myötä kuntien tuloja siirrettiin valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa. Merkittävä osa tulojen siirtoa tehtiin valtionosuuden leikkauksella (Hyrnsalmen leikkaus n. 80 %: 12,1 M eurosta 2,5 M euroon) ja kunnallisveron kautta. Kuntalaisten yhdenvertaisen kohtelun vuoksi kaikkien kuntien oli määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Hyrnsalmen tuloveroprosentiksi muodostui näin 9,11 %. Vuodelle 2024 kuntien oli määrättävä tuloveroprosenttinsa kymmenyksen tarkkuudella, mikä tarkoitti kaikissa kunnissa muutosta tuloveroprosenttiin. Hyrnsalmen tuloveroprosenttia vuodelle 2024 laskettiin hieman, 9,0 %:iin; ja tällä jatketaan myös vuonna 2025.

Talousarvio vuodelle 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2027 on laadittu käyttäen 9,0 prosentin suuruista tuloveroprosenttia. Hyrnsalmen kunnan vuoden 2025 kiinteistöveroprosenteiksi on määrätty:

- yleinen 1,00 %
- vakituinen asuinrakennus 0,50 %
- muut asuinrakennukset 1,15 %
- voimalaitosrakennukset 3,10 %
- yleishyödyllinen yhteisö 0,40 %
- rakentamaton rakennuspaikka 2,00 %
- yleisen maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30 %.

Seuraava taulukko kuvaa kunnan rahoituksen tuloslaskelman (sis. verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot sekä kulut).

Rahoitus						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
5000 Kunnan tulovero	3 037 398	2 820 000	3 011 000	7 %	3 149 000	3 182 000
5100 Kiinteistövero	1 291 922	1 600 000	1 860 000	16 %	2 000 000	2 000 000
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	702 195	576 000	547 000	-5 %	582 000	614 000
Verotulot	5 031 515	4 996 000	5 418 000	8 %	5 731 000	5 796 000
5501 Kunnan peruspalvelujen valtion	1 646 862	1 736 005	2 047 365	18 %	1 947 365	1 847 365
5502 Verotuloihin perustuva valt.os	799 740	910 839	1 014 785	11 %	1 014 785	1 014 785
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 446 602	2 646 844	3 062 150	16 %	2 962 150	2 862 150
5701 Opetus- ja kulttuuritoimen val	-471 962	-471 324	-491 766	4 %	-491 766	-491 766
5890 Verotulomenetysten kompensointi	501 648	502 800	380 492	-24 %	380 492	380 492
Muut valtionosuudet	29 686	31 476	-111 274	-454 %	-111 274	-111 274
Valtionosuudet	2 476 288	2 678 320	2 950 876	10 %	2 850 876	2 750 876
6041 Korkotuotot antolainoista tytä	7 264	0	0	0 %	0	0
6054 Korkotuotot muilta	16	0	0	0 %	0	0
Korkotuotot	7 280	0	0	0 %	0	0
6100 Osinkotuotot ja osuuspääomien	989	0	0	0 %	0	0
6140 Peruspääoman korot kuntayhtymi	1 182	0	0	0 %	0	0
Muut rahoitustuotot	2 171	0	0	0 %	0	0
6255 Korkokulut lainoista ulkopuoli	-104 473	-100 000	-75 000	-25 %	-75 000	-75 000
Korkokulut	-104 473	-100 000	-75 000	-25 %	-75 000	-75 000
6380 Muut rahoituskulut	-15	0	0	0 %	0	0
6381 Perimiskulut	-550	0	0	0 %	0	0
6383 Viivästyskorkokulut ja korotuk	-426	0	0	0 %	0	0
6384 Verotilitysten korot ja korotu	2	0	0	0 %	0	0
Muut rahoituskulut	-988	0	0	0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-96 010	-100 000	-75 000	-25 %	-75 000	-75 000
VUOSIKATE	7 411 793	7 574 320	8 293 876	9 %	8 506 876	8 471 876
TILIKAUDEN TULOS	7 411 793	7 574 320	8 293 876	9 %	8 506 876	8 471 876
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	7 411 793	7 574 320	8 293 876	9 %	8 506 876	8 471 876

2.3 Henkilöstösuunnitelma 2025–2027

Henkilöstö on kunnan keskeinen voimavara, mutta myös merkittävä kustannustekijä. Työntekijän jäädessä eläkkeelle tai lähtiessä kunnan palveluksesta, on tarkkaan harkittava, voidaanko tehtävä jättää täyttämättä tai voidaanko työtehtävät hoitaa toisin. Toisaalta organisaation ohuus aiheuttaa jo nykyisin jossakin määrin riskiä mahdollisten poissaolojen ja työssä jaksamisen suhteen, kun laajoja tehtäväkokonaisuuksia on yksittäisten ihmisten vastuulla.

Suunnitelmakaudella kartoitetaan yhteistyön mahdollisuuksia niin tytäryhteisöjen kuin muiden Kainuun kuntienkin kesken. Tehtäväkuvia tarkennetaan koko konsernin tasolla ja ostopalveluista siirrytään konserniresurssien osalta palvelun myyjäksi. Tämä tarkoittaa, että työntekijällä on vain yksi palkanmaksaja ja tytäryhteisöjen maksamista erilliskorvauksista luovutaan.

Kunnan henkilöstössä tapahtui merkittäviä muutoksia vuonna 2024. Ateria- ja puhtaanapito-palvelut siirtyivät kokonaisuudessaan ulkopuoliselle palveluntuottajalle ja samalla koko näiden

palvelujen vakituksessa työsuhteessa oleva henkilöstö, 11 henkilöä, siirtyi vanhoina työntekijöinä 1.2.2024 Sol Oy:n ja Vireko Oy:n palvelukseen. Määräaikaiset ateria- ja puhtaanapito-palveluiden työsuhteet päättyivät viimeistään tähän ajankohtaan. Toisaalta varhaiskasvatuksessa henkilöstön määrä lisääntyi, kun lapsien määrä päiväkodissa kasvoi ja päivähoitoon perustettiin tämän vuoksi uusi ryhmä. Päiväkodissa olevien lasten määrän on arvioitu vähenevän lähivuosina, mutta tätä ei ole toistaiseksi ennakoitu henkilöstösuunnitelmassa (ks. seuraava taulukko).

Varsinaisen henkilöstön lisäksi kunta työllistää pitkäaikaistyöttömiä sekä nuorten kesätyöseteillä palkattuja peruskoulun 8- ja 9-luokkalaisia ja toisen asteen hyrynsalmelaisia opiskelijoita.

Kunnalliset työehtosopimukset 2022–2025 päättyvät talousarviovuoden keväällä. Uusien työehtosopimusneuvottelujen myötä palkkoihin on odotettavissa korotuksia. Talousarviossa palkkoissa on varauduttu 3 %:n nousuun, mutta on mahdollista, että tämä arvio ei tule riittämään. Henkilökohtaisen lisän periaatteet on hyväksytty jo aiemmin ja ne otetaan käyttöön vuonna 2025 kaikilla sopimusaloilla. OVTES:n osalta henkilökohtainen lisä tulee käyttöön vain osio G:n eli varhaiskasvatuksen opettajien osalta.

Taulukko 3. Henkilöstösuunnitelma 2025–2027

KUNNANHALLITUS	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Hallinto- ja elinvoimapalvelut			
Kunnanjohtaja	1	1	1
Hallintopäällikkö	1	1	1
Toimistos sihteeri	2	2	2
Kehityspäällikkö	1	1	1
Aluearkkitehti/Kaavoittaja/Maankäyttöinsinööri	0	0	0
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	5	5	5

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Sivistyspalvelut			
Yhtenäiskoulun koulun rehtori/sivistyspalvelu päällikkö	1	1	1
Toimistos sihteeri	1	1	1
Yhteensä	2	2	2
Varhaiskasvatus			
Varhaiskasvatuspäällikkö/päiväkodinjohtaja	1	1	1
Varhaiskasvatusopettaja	5	5	5
Päiväkotiavustaja	1	1	1
Lastenhoitaja	8	8	8
Lastentoiminnanohjaaja	0,7	0,7	0,7
Yhteensä	15,7	15,7	15,7
Perusopetus			
Opo-apulaisrehtori	1	1	1
Lehtori	5	5	5
Luokanopettaja	8	8	8
Erytysluokanopettaja/erityisopettaja	4	4	4
Tuntiopettaja (määräaikainen)	1	1	1
Toimistos sihteeri	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	3,6	3,6	3,6
Aamu- ja iltapäiväkerhon ohjaaja	0,4	0,4	0,4
Nuorisotyöntekijä	0,3	0,3	0,3

Yhteensä	24,3	24,3	24,3
Kansalaisopisto			
Tuntiopettaja yli 16 vt. (määräaikainen)	1	1	1
Yhteensä	1	1	1
Kirjasto			
Kirjastovirkailija	1	1	1
Kirjastotoimen johtaja	0,3	0,3	0,3
Yhteensä	1,3	1,3	1,3
Vapaa-aikapalvelut			
Vapaa-aikaohjaaja	1	1	1
Nuorisotyöntekijä	0,7	0,7	0,7
Nuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyö	0,3	0,3	0,3
Yhteensä	2	2	2
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	46,3	46,3	46,3

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Hallinto			
Kunnanrakennusmestari	1	1	1
Rakennustarkastaja	1	1	1
Käyttöpäällikkö	1	1	1
Asuntosihtööri	1	0	0
Toimistosihtööri	1	2	2
Yhteensä	5	5	5
Liikuntapaikat ja yleiset alueet			
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1
Kiinteistöt			
Talonmies/kiinteistönhoitaja	3	3	3
Rakennusalan yleismies	1	1	1
Yhteensä	4	4	4
Konevarikko			
Autonkuljettaja	1	1	1
Koneenkuljettaja	1	1	1
Yhteensä	2	2	2
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	12	12	12
KOKO KUNTA YHTEENSÄ	63,3	63,3	63,3

2.4 Talouden tasapainottaminen ja talouden hallinta

Kuntalain mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Määräaikaa sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään. Erityistä huomiota on siis alettu kiinnittää konsernialijäämään vuodesta 2015 alkaen.

Hyrnsalmi ajautuikin kriisikunnaksi konsernialijäämien ylitettyä 1000 € / asukas peräkkäisinä vuosina 2015 ja 2016. Tästä sisuuntuneena Hyrnsalmi noudatti tiukkaa talouden tasapainottamisohjelmaa - vuodesta 2017 alkaen - ja kaikki alijäämät saatiinkin katettua vuoden 2022 loppuun mennessä.

Talouden tasapainottamisesta ei ole luovuttu, vaan sitä on soveltuvin osin toteutettu myös tasapainon saavuttamisen jälkeen. Vuonna 2025 tasapainottamista sovelletaan seuraavilla käreillä, jotka tulee täsmentää vastuualueittain ja mahdollisuuksien mukaan myös tulosyksiköittäin kunnanhallituksen antaman talousarvion täytäntöönpano-ohjeen ja talousarvion käyttösuunnitelmien yhteydessä.

Seuraavan taulukon säästötoimet on syytä arvioida tulosaluetasolla ja konkretisoida siten, että laatua, mahdollisia säästöjä ja tehokkuutta palveluihin syntyy:

<p>1. Palvelujen järjestämisen tehostaminen</p> <ul style="list-style-type: none">• Mitoitus ja tehostaminen (asiakashyödyn ja tehokkuuden maksimointi)• Tuotantotapojen kehittäminen (etäteknologia, digitalisaatio, verkkopalvelut, sujuvat palvelu- ja asioiden valmisteluprosessit)• Hukan vähentäminen (LEAN-ajattelun sisäistäminen, otetaan työkaluja käyttöön)
<p>2. Yhteistyön lisääminen</p> <ul style="list-style-type: none">• Konserniyhteistyön ja -ohjauksen kehittäminen• Kuntayhteistyö (hanketoiminta, hankinnat, yhteinen henkilöstö ja yhteiset palvelut; TE-palvelu-uudistus)• 3.- ja 4.-sektorin yhteistyö (pilottina jotkut ladut ja liikuntapaikkojen kunnossapito)• Osallistuva budjetointi käyttöön
<p>3. Henkilöstösäästöt</p> <ul style="list-style-type: none">• Luonnollisen poistuman (eläköitymiset) hyödyntäminen, mikäli mahdollista (seuraus: yhteistyön ja prosessien parantaminen)• Palkkausjärjestelmän kannustavuuden ja tehokkuuden lisääminen (henkilökohtainen lisä)• Osaamisen kehittäminen (osaamistarpeiden kartoitus ja räätälöity koulutus; ohjelman mukaan)• Työssä jaksamiseen ja työn iloon satsaaminen (työnohjaukset; henkilöstökyselyt)• Lomapalkkavelka ja kertyneet työsaldot minimiin (työjärjestelyt niin, että ns. ”ylitöitä” ei synny ja lomat voidaan pitää)
<p>4. Investointien järjeistäminen ja hanketoiminnan kehittäminen (kaikkia koskevat)</p> <ul style="list-style-type: none">• Palveluja tehostavat ja rakenteita parantavat investoinnit• Hankesalkun (ml. kiinteistöohjelma) suuntaaminen tukemaan kuntastrategiaa• Ulkopuolisen lisärahoitusten hakeminen investointeihin

Vuonna 2025 realisoituvat myös sote-uudistuksen tuomat rakenteelliset muutokset tulo- ja kustannusrakenteessa (tilavuokrat) sekä ateria- ja puhtaanapalveluiden yksityistämisen vaikutus. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden siirtyminen uudelle toimijalle on toistaiseksi lisännyt kustannuksia ja muutostyötä aiempaan nähden, mutta palvelu on vihdoin saatu toimimaan. Jatkossa odotetaan palvelulta myös tehokkuutta toimintoihin ja talouden seurantaan. Seuraava erityishaaste on työllisyys- ja kotoutumispalveluiden siirtyminen kunnille vuoden 2025 alusta. Tämä lisää kunnalle merkittävästi kustannuksia ja vastuita.

2.5 Tulos- ja rahoituslaskelma

Kunnan kokonaistaloutta kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla. Tuloslaskelma on esitetty täsmällisesti vuoden 2025 osalta ja täydennetään viitteellisesti vuosien 2026 ja 2027 osalta (ks. seuraava taulukko).

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Rahoituslaskelma osoittaa, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan. Vuoden 2025 investoinnit (475 000 €) rahoitetaan kassalla, joka on ollut kohtuullisen hyvä hyvän tuloskehityksen ansiosta (myös kassanhallintalainasta pyritään eroon, kun korkotasoa vakautuu). Kunnalla ei ole lainkaan pitkäaikaista velkaa.

Tuloslaskelma osoittaa noin 0,66 M euron ylijäämää. Tulosta voidaan oloissa, joissa kustannukset nousevat merkittävästi, n. 8 % (mm. yleinen kustannustaso ja palkat noin 4 %, TE-uudistuksen uudet tehtävät n. 4 %) pitää jopa erinomaisen hyvänä. Oma tulorahoitus riittää poistojen kattamiseen ja myös investointien rahoittamiseen (ks. seuraavat taulukot). Myös suunnitelma- vuosien tuloksen ennakoidaan olevan suhteellisen hyvän, koska hyvä kiinteistöverokertymä pitää verotulot suhteellisen korkeana.

Hyrynsalmen kunta						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	1 421 378	278 450	223 027	-20 %	173 050	173 550
Maksutuotot	210 519	127 100	136 700	8 %	136 700	136 700
Tuet ja avustukset	244 788	180 967	277 583	53 %	24 000	0
Muut toimintatuotot	1 707 560	1 690 440	1 661 750	-2 %	1 651 160	1 651 160
TOIMINTATUOTOT	3 584 246	2 276 957	2 299 060	1 %	1 984 910	1 961 410
Henkilöstökulut	-4 117 283	-3 529 807	-3 813 826	8 %	-3 603 558	-3 602 805
Palvelujen ostot	-3 035 084	-2 852 952	-3 146 963	10 %	-3 034 893	-3 021 649
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 001 741	-832 350	-787 905	-5 %	-786 355	-787 905
Avustukset	-290 915	-307 800	-478 023	55 %	-478 023	-478 023
Muut toimintakulut	-1 192 731	-1 131 725	-1 140 375	1 %	-1 128 350	-1 128 320
TOIMINTAKULUT	-9 637 755	-8 654 634	-9 367 092	8 %	-9 031 179	-9 018 702
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-6 053 509	-6 377 677	-7 068 032	11 %	-7 046 269	-7 057 292
Verotulot	5 031 515	4 996 000	5 418 000	8 %	5 731 000	5 796 000
Valtionosuudet	2 476 288	2 678 320	2 950 876	10 %	2 850 876	2 750 876
Rahoitustuotot ja -kulut	-95 330	-100 000	-75 000	-25 %	-75 000	-75 000
VUOSIKATE	1 358 964	1 196 643	1 225 844	2 %	1 460 607	1 414 584
Poistot ja arvonalentumiset	-575 394	-516 827	-567 304	10 %	-567 304	-567 304
TILIKAUDEN TULOS	783 570	679 816	658 540	-3 %	893 303	847 281
Varausten ja rahastojen muutos	71 216	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	854 786	679 816	658 540	-3 %	893 303	847 281

Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 361 815	1 196 643	1 225 844	1 460 607	1 414 584
Vuosikate	1 358 964	1 196 643	1 225 844	1 460 607	1 414 584
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	2 851				
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-790 689	-615 000	-475 000	-410 000	-120 000
Investointimenot	-846 719	-615 000	-690 500	-410 000	-120 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9052		215 500		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	46 978				
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	571 126	581 643	750 844	1 050 607	1 294 584
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-92 000	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-92 000				
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	321 151				
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	800 277	581 643	750 844	1 050 607	1 294 584
Rahavarat 31.12.	2 244 624	2 826 267	3 577 111	4 627 718	5 922 302
Rahavarat 1.1.	1 444 347	2 244 624	2 826 267	3 577 111	4 627 718
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	1 615 234	1 152 769	1 332 487	1 801 451	2 345 191

3 Käyttötalous

3.1 Käyttötalouden yleiskuva

Käyttötaloustaulukko osoittaa toimintatuottojen ja toimintakulujen välisen suhteen eli toimintakatteen. Lisäksi taulukosta käy ilmi poistopohja ja tilikauden alijäämä, joka on rahoitettava valtionosuuksilla ja verokertymällä.

Käyttötalouden toimintatuottojen taso pysyy vuonna 2025 kuluvaan vuoteen tasolla, mutta menot kasvavat noin 8 %, mikä johtuu puoliksi yleisestä kustannustason noususta ja puoliksi TE-palvelu-uudistuksen tuomista lisätehtävistä ja –vastuista (ks. seuraava taulukko). TE-palveluiden siirtymistä kunnille vuoden 2025 alusta on kompensoitu laskennallisella valtionosuuden korotuksella (ei kata kokonaan kustannusten nousua).

(Huomautus: Sivistyspalveluissa ja teknisissä palveluissa on haettu vuodelle 2024 käyttötalouteen lisämäärärahoja. Nämä lisämäärärahat eivät sisälly TA2024 lukuihin, vaan luvut esittävät alkuperäisen talousarvion 2024.)

Hallinto- ja elinvoimapaalvelut, Sivistyspalvelut, Tekniset palvelut						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	1 421 378	278 450	223 027	-20 %	173 050	173 550
Maksutuotot	210 519	127 100	136 700	8 %	136 700	136 700
Tuet ja avustukset	244 788	180 967	277 583	53 %	24 000	0
Muut toimintatuotot	1 707 560	1 690 440	1 661 750	-2 %	1 651 160	1 651 160
TOIMINTATUOTOT	3 584 246	2 276 957	2 299 060	1 %	1 984 910	1 961 410
Henkilöstökulut	-4 116 661	-3 529 807	-3 813 826	8 %	-3 603 558	-3 602 805
Palvelujen ostot	-3 034 237	-2 852 952	-3 146 963	10 %	-3 034 893	-3 021 649
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 001 741	-832 350	-787 905	-5 %	-786 355	-787 905
Avustukset	-290 915	-307 800	-478 023	55 %	-478 023	-478 023
Muut toimintakulut	-1 192 726	-1 131 725	-1 140 375	1 %	-1 128 350	-1 128 320
TOIMINTAKULUT	-9 636 279	-8 654 634	-9 367 092	8 %	-9 031 179	-9 018 702
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-6 052 033	-6 377 677	-7 068 032	11 %	-7 046 269	-7 057 292
Rahoitustuotot ja -kulut	680	0	0	0 %	0	0
VIISIKATE	-6 051 353	-6 377 677	-7 068 032	11 %	-7 046 269	-7 057 292
Poistot ja arvonalentumiset	-575 394	-516 827	-567 304	10 %	-567 304	-567 304
TILIKAUDEN TULOS	-6 626 748	-6 894 504	-7 635 336	11 %	-7 613 573	-7 624 595
Varausten ja rahastojen muutos	71 216	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-6 555 532	-6 894 504	-7 635 336	11 %	-7 613 573	-7 624 595

3.2 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vastualueittain

Hallinto- ja elinvoimapaalvelut

Toimiala hallinto- ja elinvoimapaalvelut sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, maakuntahallinnon, tilintarkastuksen, vaalit, hallinto- ja henkilöstöpalvelut, työllistämistoimenpiteet, elinvoimapaalvelut, hanketoiminnan, aluearkkitehdin sekä maaseutupalvelut.

Kokonaisuutena tulosalue on pystynyt hyvin talousarvioraamissa, kun otetaan huomioon TE-uudistuksen tuomat lisäkustannukset (ovat noin 300 000 €). Vaikka TE-uudistus tuo mukanaan lisäkuluja, uudistus tuo mukanaan myös lisää valtionosuuksia (ks. seuraava taulukko).

Vuoden 2025 talousarvioon (tuloihin ja menoihin) vaikuttavat myös suhteellisen suuret omat kehittämishankkeet (matkailun markkinointi ja vihreän siirtymän tukeminen, ks. taulukko luvussa Hanketoiminta).

Hallinto- ja elinvoimapalvelut						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	5 194	22 900	54 977	140 %	5 000	5 500
Maksutuotot	55 824	30 000	30 000	0 %	30 000	30 000
Tuet ja avustukset	46 432	180 967	277 583	53 %	24 000	0
Muut toimintatuotot	2 725	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	110 175	233 867	362 560	55 %	59 000	35 500
Henkilöstökulut	-603 704	-669 973	-752 429	12 %	-543 413	-542 659
Palvelujen ostot	-744 528	-785 018	-937 328	19 %	-825 258	-812 014
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 410	-18 770	-19 820	6 %	-18 270	-19 820
Avustukset	-173 842	-188 450	-396 523	110 %	-396 523	-396 523
Muut toimintakulut	-139 412	-138 750	-162 425	17 %	-150 400	-150 370
TOIMINTAKULUT	-1 686 897	-1 800 961	-2 268 525	26 %	-1 933 864	-1 921 386
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 576 722	-1 567 094	-1 905 965	22 %	-1 874 864	-1 885 886
Rahoitustuotot ja -kulut	238	0	0	0 %	0	0
VIISIKATE	-1 576 484	-1 567 094	-1 905 965	22 %	-1 874 864	-1 885 886
Poistot ja arvonalentumiset	-21 152	-10 534	-26 956	156 %	-26 956	-26 956
TILIKAUDEN TULOS	-1 597 636	-1 577 628	-1 932 921	23 %	-1 901 820	-1 912 842
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 597 636	-1 577 628	-1 932 921	23 %	-1 901 820	-1 912 842

Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2025 toimitetaan kuntavaalit ja aluevaalit. Kahdet vaalit näkyvät kulujen nousuna; kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriön valtiollisissa vaaleissa suorittamaa kuntakorvausta ei suoriteta aluevaalien eikä kuntavaalien osalta. Hyvinvointialue korvaa kunnalle ne kustannukset, jotka aiheutuvat pelkästään aluevaaleista.

Vaalit

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	0	0	3 500	0 %	0	3 500
Tuet ja avustukset	4 382	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	4 382	0	3 500	0 %	0	3 500
Henkilöstökulut	-6 432	-11 374	-11 162	-2 %	0	-11 162
Palvelujen ostot	-1 988	-3 605	-4 580	27 %	0	-4 580
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-335	-570	-1 550	172 %	0	-1 550
Muut toimintakulut	-162	-750	-230	-69 %	0	-230
TOIMINTAKULUT	-8 916	-16 299	-17 522	8 %	0	-17 522
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-4 533	-16 299	-14 022	-14 %	0	-14 022
VUOSIKATE	-4 533	-16 299	-14 022	-14 %	0	-14 022
TILIKAUDEN TULOS	-4 533	-16 299	-14 022	-14 %	0	-14 022
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-4 533	-16 299	-14 022	-14 %	0	-14 022

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto	
Perustehtävä ja tilannekuva:	
Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta ja käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto asettaa kuntastrategiassa ja talousarviossa toimielimille tavoitteet, joilla ohjataan määrärahojen käyttöä, palvelutuotantoa ja toiminnan kehittämistä.	
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:	
Kunnanvaltuuston toiminta ja päätökset edistävät kokonaisuutena kunnanvaltuuston hyväksymän kuntastrategian toteutumista.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Kuntalaisten mahdollisuuksia seurata päätöksentekoa parannetaan: kokoustekniikkaa kehitetään, kokousten seuraaminen etäyhteydellä mahdollistetaan, päätöksistä ja niiden valmistelusta tiedottamista kehitetään ja valtuustolle tuotujen esitysten taso pidetään korkeana.	Kokousten striimaus on käytössä. Kokousten seuraajien lukumäärän positiivinen kehitys. Tiedotustilaisuuksien ja valtuuston tiedotteiden lukumäärä kasvaa (tiedote jokaisesta kokouksesta). Kunnallisvalitusten määrä on pieni.
Osallistuvaa budjetointia kehitetään.	Osallistuva budjetointiprosessi toimii ja sitä käytetään; ja siihen osallistuminen on aktiivista. Budjetointitilaisuudet, kohteet ja osallistuvien lukumäärä.

Ajantasainen ja sujuva päätöksenteko, monipuolinen työskentely sekä päätösten taustoitus ja valmistelu seminaarityöskentelyssä.	Kokousten määrä (n. 2 kk välein). Kokousten sujuvuus ja asianmukaisuus (valitukset päätöksistä / päätösten pitävyys). Seminaarien määrä (tavoite 2). Opintomatkat (tavoite 1).
Toimenpiteet: Valtuusto kokoontuu tarvittaessa. Lisäksi järjestetään tarpeen mukaan seminaareja, koulutusta ja tutustumismatkoja. Valtuusto asettaa talousarviotavoitteet sekä seuraa ja arvioi palvelujen tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Tämä edellyttää, että talousarvioseurannan lisäksi hallintokunnat laativat valtuustolle katsauksia palvelutuotannostaan ja arvioivat osaltaan talousarvion toteutumista. Taloustilannetta ja talousarvion toteutumista arvioidaan jokaisen kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kokouksen yhteydessä ja tarkemmin 2 kertaa vuodessa.	
Resurssit: Kunnanvaltuuston kulut koostuvat valtuutettujen kokouspalkkioista, valtuutettujen käytössä olevista laitteista ja niiden verkkoyhteyksistä sekä kokouksiin, seminaareihin ja muihin matkoihin liittyvistä kuluista sekä puheenjohtajien vuosipalkkioista. Käytännön toimintaa tukee kunnanjohtaja, johtoryhmä ja hallinto-osaston sihteeristö.	

Valtuuston toimintakuluissa on varauduttu pieneen (1 %) nousuun, koska koronan jälkeen on tavoitteena lisätä seminaarityöskentelyä ja erilaisia tutustumiskäyntejä sekä vierailuja ja niiden isännöintiä.

Kunnanvaltuusto						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Henkilöstökulut	-15 509	-19 082	-19 150	0 %	-19 150	-19 150
Palvelujen ostot	-9 057	-8 450	-8 450	0 %	-8 450	-8 450
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 138	-2 100	-2 300	10 %	-2 300	-2 300
Muut toimintakulut	-4 530	-5 000	-5 000	0 %	-5 000	-5 000
TOIMINTAKULUT	-31 235	-34 632	-34 900	1 %	-34 900	-34 900
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-31 235	-34 632	-34 900	1 %	-34 900	-34 900
VUOSIKATE	-31 235	-34 632	-34 900	1 %	-34 900	-34 900
TILIKAUDEN TULOS	-31 235	-34 632	-34 900	1 %	-34 900	-34 900
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-31 235	-34 632	-34 900	1 %	-34 900	-34 900

Tarkastuslautakunta

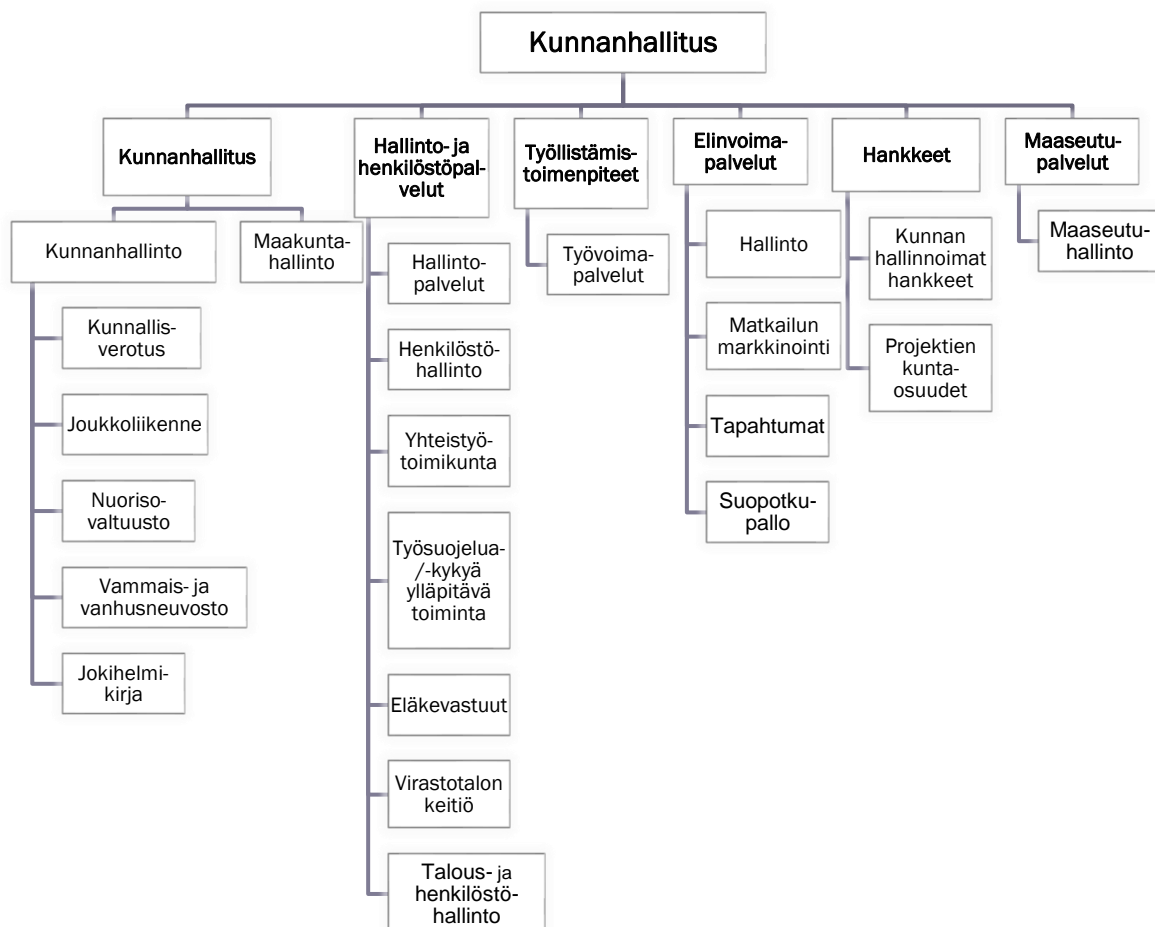
Tilintarkastus	
Perustehtävä ja tilannekuva:	
<p>Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.</p> <p>Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty Kuntalain 14 luvussa 121 §:ssä siten, että lautakunnan tehtävänä on:</p> <ol style="list-style-type: none">1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. <p>Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.</p> <p>Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.</p> <p>Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.</p>	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Kunnan toiminnan ja talouden ja sen seurannan sekä ennakoinnin kehittäminen	Arviointikertomus ja sen indikaattorit
Sujuva, ajantasainen talouden ja toiminnan seuranta ja arviointi.	Sujuva kokouskäytäntö Ajallaan syntyvä, relevantti arviointikertomus.
Toimenpiteet:	
Tarkastuslautakunta kokoontuu tarvittavan määrän sille kuntalaissa määriteltyjen tehtävien toteuttamiseksi; ja tilintarkastajat hoitavat työnsä.	
Resurssit (omat ja ostettavat):	
Kunnanvaltuusto on 24.2.2022 hyväksynyt, että vuosien 2022–2025 tilintarkastuspalvelut hankitaan BDO Auditor Oy:ltä 25.11.2021 tehdyn tarjouksen mukaisesti ja sihteerin tehtävät hoidetaan omana toimintana. Oletuksena on, että toiminnan taso ja kustannukset (n. 20 000 € / vuosi) säilyvät samana myös jatkossa (ks. seuraava taulukko).	

Tilintarkastus

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Henkilöstökulut	-3 738	-5 250	-4 645	-12 %	-4 645	-4 645
Palvelujen ostot	-13 466	-14 550	-15 100	4 %	-15 100	-15 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-290	-300	-300	0 %	-300	-300
Muut toimintakulut	-617	-700	-700	0 %	-700	-700
TOIMINTAKULUT	-18 112	-20 800	-20 745	0 %	-20 745	-20 745
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-18 112	-20 800	-20 745	0 %	-20 745	-20 745
VUOSIKATE	-18 112	-20 800	-20 745	0 %	-20 745	-20 745
TILIKAUDEN TULOS	-18 112	-20 800	-20 745	0 %	-20 745	-20 745
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-18 112	-20 800	-20 745	0 %	-20 745	-20 745

Kunnanhallitus sekä hallinto- ja elinvoimapaalvelut

Kunnanhallituksella on erittäin laaja, vastuullinen ja moniteemainen tehtäväkenttä, kuten seuraava kuva 3 osoittaa.

Kuva 3. Kunnanhallituksen alainen toiminta.

Kunnanhallitus	
Perustehtävä ja tilannekuva:	
<p>Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Se vastaa myös valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta sekä kunnan omistaja- ja konserniohjauksesta sekä sopimuksista. Lisäksi se valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa, vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta ja käyttää kunnan puhevaltaa. Kunnanhallituksen tehtävät on määritelty tarkemmin hallintosäännössä, 22 §.</p> <p>Kehitysnäkymät ovat lähitulevaisuudessa suhteellisen hyvät: talous on kunnossa ja suuret rakenteelliset muutokset on tehty. Haasteita kuitenkin riittää rakennus- ja tieinfrastruktuurin hoidon ja uudistamisen kehittämisessä ja konsernitoiminnan tiivistämisessä, koska toimintaympäristö muuttuu kunnasta riippumattomista syistä - yhä nopeammin.</p>	
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:	
<p>Kunnanhallituksen toiminnan ja päätöksenteon tulee kokonaisuudessaan tukea kuntastrategian toteutumista: hyvinvoinnin, elinvoiman ja tehokkaasti tuotettujen palvelujen tasapuolista kehittämistä. Kunnanhallitus pyrkii siis laaja-alaisesti ja monipuolisesti kehittämään hyvinvointityötä, elinvoimaa ja elinkeinoja, kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, yhteistyötä sekä edistämään valikoitujen hankkeiden avulla uudistumista ja rakenteellista, ml. hallinto, kehittämistä. Tämä toteutetaan ympäristöllisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi sekä kuntatalouden tasapaino, myös pitkällä aikavälillä, säilyttäen.</p>	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostulokset:
<p>Hyvinvointityötä, elinvoimatyötä ja organisaation kehittämistä tehdään systemaattisesti ja vaikuttavasti, kuntastrategian mukaisesti.</p> <p>Hyvinvointipalveluja tarjotaan aiempaa kattavammin. Päätösten vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin arvioidaan.</p>	<p>Ks. kuntastrategian tavoitteet ja mittarit.</p> <p>Ajantasainen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma käsitellään valtuustossa vuosittain.</p> <p>Hyte-työryhmä kokoontuu säännöllisesti, vähintään 4 x/vuosi.</p> <p>Hyte-kerroin paranee aiempaan nähden.</p> <p>EVA on aktiivisessa käytössä.</p>
<p>Kunnan ja kuntakonsernin talous säilyy tasapainossa.</p>	<p>Kunnan tulos on vähintään poistojen verran plussalla ja konsernitulos on positiivinen vuosittain.</p> <p>Lainakanta pienenee edellisestä vuodesta.</p>
<p>Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kehitetään.</p>	<p>Kuntalaisten kuulemistilaisuudet tai kyselyt, 1 x / vuosi.</p> <p>Osallistava budjetointi käytössä vuosittain.</p> <p>Lapsiparlamentin tms. lasten osallistumisen kanavan käyttöönotto.</p>
<p>Asioiden valmistelu on ennakoivaa, laadukasta ja vuorovaikutuksellista. Hyvin valmistellut päätökset tehdään oikeiden tietojen valossa ja sujuvasti.</p>	<p>Puheenjohtajisto ja johtoryhmä kokoontuvat säännöllisesti, vähintään puolivuositain.</p> <p>Seminaarityöskentelyä toteutetaan teemoittain, vähintään kahdesti vuodessa.</p>

	Asioiden palauttaminen valmisteluun, oikaisuvaatimukset ja valitukset pidetään minimissä.
Toimenpiteet:	
Kunnanhallitus kokoontuu noin kolmen viikon välein ja tarvittaessa: tekee päätöksiä ja johtaa kunnan ja kuntakonsernin toimintaa.	
Kunnanhallitus osallistuu tarvittaessa muihin kokouksiin, koulutuksiin, seminaareihin, edustustilaisuuksiin ja erilaisiin tapahtumiin.	
Kunnanhallitus valmistelee ja päättää sekä panee toimeen hallintosäännössä sille määrättyt tehtävät.	
Puheenjohtajisto kokoontuu kunnanjohtajan ja johtoryhmän kanssa säännöllisesti kehitys- ja linjauskeskusteluihin; yhteistyö muina aikoina on jatkuvaa, lähes päivittäistä.	
Resurssit:	
Kunnanjohtaja on ainut suoraan kunnanhallituksen alainen työntekijä. Hallituksen ohjauksessa toimivat myös hallinto- ja henkilöstöpalvelut, elinkeino- ja maaseututoimi sekä työllistäminen.	
Kunnanhallituksen toimintakulut vähenevät kokonaisuudessaan hieman. Sekä tuloissa (VM avustus) että palvelujen ostoissa näkyy pieni vähennys edellisvuoteen kuntien yhteisen digihankkeen päätyttyä vuoden 2024 lopulla.	
Kunnanhallituksen suorassa alaisuudessa on myös pieni määrä avustuksia (ks. seuraavat taulukot).	

Kunnanhallitus

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	1 443	5 000	1 500	-70 %	1 500	1 500
Tuet ja avustukset	17 352	22 067	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	18 794	27 067	1 500	-94 %	1 500	1 500
Henkilöstökulut	-148 626	-147 418	-148 547	1 %	-148 547	-148 547
Palvelujen ostot	-124 930	-135 600	-116 750	-14 %	-116 750	-116 750
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 684	-3 850	-4 000	4 %	-4 000	-4 000
Avustukset	-7 170	-15 000	-17 400	16 %	-17 400	-17 400
Muut toimintakulut	-51 775	-48 860	-50 680	4 %	-50 680	-50 680
TOIMINTAKULUT	-343 184	-350 728	-337 377	-4 %	-337 377	-337 377
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-324 390	-323 661	-335 877	4 %	-335 877	-335 877
VUOSIKATE	-324 390	-323 661	-335 877	4 %	-335 877	-335 877
Poistot ja arvonalentumiset	-15 507	-4 637	-4 252	-8 %	-4 252	-4 252
TILIKAUDEN TULOS	-339 897	-328 298	-340 129	4 %	-340 129	-340 129
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-339 897	-328 298	-340 129	4 %	-340 129	-340 129

(Sis. kustannuspaikat: kunnanhallinto, kunnallisverotus, joukkoliikenne, nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvosto ja Jokihelmi-kirja. Kunnanhallinto -kustannuspaikalle on varattu erilaiset kunnanhallituksen avustukset.)

Kunnanhallituksen avustukset (ks. myös liite 1): yht. 17 400 €:

– Ristijärven-Hyrynsalmen 4H-yhdistys	2 000 €
– Moiovaaran Kyläyhdistys Ry	500 €
– Rasti-Hyry Ry (kuntorastitoiminta, kouluyhteistyö ja liikunta- paikkojen kehittäminen (suunnistuskarttojen tarkistusraha ja lähietkeilyreittien suunnittelu)	2 500 €
– Kainuun liikunta / Kainuun urheilugaala yms.	400 €
– Vauvaraha (nuorten lasten perheiden huomiointi)	5 000 €
– Perheiden laajennettu tuki	700 €
– Frisbeegolf-kisa	1 000 €
– Muut pienet avustukset	7 100 €

Maakuntahallinto

Kunnanhallitus sopii ja resursoi kunnan lakisääteisen yhteistoiminnan. Seuraava taulukko sisältää Kainuun liiton ja Kainuun ympäristöterveydenhuollon (Sotkamo isäntäkuntana) maksusuudet (ks. seuraava taulukko):

- Kainuun liitto 83 500 €
- Kainuun ympäristöterveydenhuolto 99 000 €.

Maakuntahallinto						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Palvelujen ostot	-252 862	-176 000	-182 500	4 %	-182 500	-182 500
TOIMINTAKULUT	-252 862	-176 000	-182 500	4 %	-182 500	-182 500
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-252 862	-176 000	-182 500	4 %	-182 500	-182 500
VUOSIKATE	-252 862	-176 000	-182 500	4 %	-182 500	-182 500
TILIKAUDEN TULOS	-252 862	-176 000	-182 500	4 %	-182 500	-182 500
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-252 862	-176 000	-182 500	4 %	-182 500	-182 500

Hallinto- ja henkilöstöpalvelut

Hallintopalvelut
Perustehtävä ja tilannekuva: Hallintopalvelut tuottaa kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle päätöksenteon valmisteluun ja toimenpanoon kuuluvat yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä vastaa tietohallinnosta, asiakirjahallinnosta ja arkistoinnista.
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan: Kuntastrategian mukaisesti hallintopalvelut tuottaa tehokkaasti toimivat ja laadukkaat palvelut hyödyntäen aiempaa laajemmin sähköisiä kanavia ja palveluja. Valmistelua ja päätöksentekoa kehitetään strategian mukaiseksi, tavoitteellisemmaksi ja suunnitelmallisemmaksi

mm. EVA:n käyttöönotto. Yhteistyötä kehitetään kuntakonsernin sisällä ja ulkopuolella tavoitteena toimiva, monipuolinen ja tarkoituksenmukainen yhteistyö.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostittarit:
Kuntalaisille, mökkiläisille ja matkailijoille tuotetaan tarpeita vastaavat, tehokkaat ja monikanavaiset palvelut soveltuvia sähköisiä palveluita hyödyntäen.	Käytössä tarvittavat sähköiset asiointikanavat Käytössä uudet, palvelevat verkkosivut Käytössä sähköinen arkisto
Monipuolinen ja aktiivinen viestintä tarjoavat kuntalaisten hyvät osallistumismahdollisuudet sekä luovat myönteistä kuntakuvaa.	Uudet käyttöön otetut viestintätavat ja -kanavat, viestinnän aktiivisuus; Toteutunut kuntalaiskysely tai tapahtuma vähintään 1 x /vuosi
Toimenpiteet:	
Palveluita tehostetaan ja kehitetään asiakkaiden tarpeita vastaaviksi erityisesti sähköisiä kanavia hyödyntäen sekä etsimällä aktiivisesti uusia tapoja ja tahoja yhteistyöhön. Työtä pyritään virtaviivaistamaan (pilotoidaan Lean-ajattelun kehittäminen hallinnossa). Päätöksentekoa sujuvoitetaan ja terävöitetään huolellisella valmistelulla sekä vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöön ottamisella. Viestintää kehitetään aktiivisesti ja sitä toteuttaa erityisesti viestintäkoordinaattori.	
Resurssit:	
Hallintopalveluista vastaa kunnanjohtaja ja tehtäviä hoitavat hallintopäällikkö ja kaksi toimistosihiteeriä. Lisäksi viestintää hoitaa viestintäkoordinaattori 0,2 htv työajalla. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut hankitaan Kuntalaskenta Oy:ltä ja ICT-palvelut Atealta ostopalveluina. Digitaalisuuden ja viestinnän kehittämistä toteutetaan paljolti kuntien yhteisten hankkeiden kautta.	

Henkilöstöpalvelut (kuvaava tulosyksikön toimintaa):

Perustehtävä ja tilannekuva:

Henkilöstöpalvelut vastaa kunnan työnantajana toimimisen tehtävistä. Henkilöstöpalvelut sisältää yhteistyötoimikunnan, työsuojelun ja työkykyä ylläpitävän toiminnan, työterveyshuollon, eläkevastuista laskutettavat KueL-maksusuodet sekä eläkevastuut vanhoista ja siirtyneistä palvelussuhteista.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Kuntastrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää henkilöstön osaamisesta ja kehityksestä sekä laadukkaasta esihenkilötyöstä huolehtimista.

Henkilöstön työssä jaksamista, työhyvinvointia ja osaamisen jatkuvaa kehittämistä pyritään tukemaan erityisesti esihenkilöiden osaamista ja työskentelyä kehittämällä. Työssä viihtyminen, vähäinen henkilöstön vaihtuvuus sekä vähäiset poissaolot lisäävät työn tehokkuutta ja hillitsevät henkilöstökustannusten nousua.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostittarit:
Henkilöstön jaksaminen ja työssä viihtyminen on hyvällä tasolla	Työhyvinvointikysely on toteutettu ja tulokset hyvät kaikissa yksiköissä

	<p>Virkistyspäivien toteutuminen ja niihin osallistuminen 100 %</p> <p>E-passiedun käyttö lisääntyy aiempaan nähden</p>
<p>Esihenkilöt osaavat tukea henkilöstön työssä viihtymistä ja jaksamista</p>	<p>Sairauspoissaolot kunta-alan keskiarvoa pienemmät ja kehitys aleneva</p> <p>Esihenkilöt osallistuvat johtamiskoulutukseen</p> <p>Kaikkien työntekijöiden kanssa on käyty kehityskeskustelu</p>
<p>Henkilöstön osaaminen on riittävää ja ajantasaista</p>	<p>Koulutussuunnitelma on laadittu ja sitä toteutetaan</p> <p>Koulutuksiin osallistuneiden määrä, kasvava trendi</p>
<p>Palkkaus on oikeudenmukaista, tasapuolista ja kannustavaa</p>	<p>Henkilökohtaisen palkanlisän käyttöönotto kaikilla sopimusaloilla (pl. OVTES paitsi osio G) v. 2025 aikana</p> <p>Palkkauksen kokonaisuuden tarkastelu toteutetaan vuosittain</p> <p>Palkkatasa-arvovertailun toteuttaminen</p>
<p>Henkilöstön tiedottaminen on ajantasaista ja aktiivista. Henkilöstölle turvataan hyvät mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa.</p>	<p>Yhteistyötoimikunnan säännöllinen kokoontuminen, vähintään puolivuosittain</p> <p>Kaikissa yksiköissä käytössä säännöllinen tiimipalaverikäytäntö</p>
<p>Toimivat työterveyspalvelut turvataan ja henkilöstöä tiedotetaan työterveyspalveluista ja niiden muutoksista</p>	<p>Työterveys sopimuksen seuranta ja säännöllinen palaverikäytäntö palveluntuottajan kanssa</p> <p>Työterveyspalveluista tiedottaminen vähintään puolivuosittain</p> <p>Erillinen työterveyspalvelujen esittelytilaisuus vuosittain</p>
<p>Toimenpiteet (konkreettiset toimet): Yhteistyötoimikunta kokoontuu vähintään puolivuosittain. Vuonna 2024 tehdyn riskien arvioinnin kehitystehtäviä seurataan ja arviointeja päivitetään tarvittaessa. Työhyvinvointia pyritään kehittämään aktiivisesti mm. 2023 toteutetun työhyvinvointimittauksen tulosten avulla sekä toteuttamalla uusi työhyvinvointikysely. Aktiivisen tuen malli on käytössä ja esihenkilöitä kannustetaan puuttumaan henkilöstön välisiin ristiriitatilanteisiin viipymättä. Työnohjauksen käyttöön ottamista sitä tarvitseville suunnitellaan. Henkilöstölle järjestetään virkistyspäiviä tai -iltapäiviä sekä tarjotaan käyttöön ePassi, jolla voi ostaa kulttuuri-, liikunta- ja</p>	

hyvinvointipalveluita. EPassin arvo on 120 €:n /vuosi. Henkilöstön virkistykseen on käytettävissä 2 x 25 € tai 1 x 50 € /hlö/vuosi. Virkistyspäiviä järjestetään työyksiköittäin tai mahdollisuuksien mukaan myös yli yksikkö- tai osastorajojen. Henkilöstön kouluttautumista tuetaan ja osaamis-/koulutustarpeet selvitetään kehityskeskusteluissa. Kouluttautumiseen on ollut useita vuosia käytössä koulutuslisenssi, jolla voi osallistua rajoittamattomaan määrään verkkokoulutuksia. Koulutuslisenssille etsitään vaihtoehtoa, jonka kautta kouluttautuminen olisi edelleen helppoa, kiinnostaa ja tarpeisiin sopivaa, taloudellisesti toteutettuna. Yhteistyötä työterveyden kanssa tiivistetään ja sairauspoissaoloihin pyritään etsimään ratkaisuja myös työnantajan aktiivisella toiminnalla. Työterveyden palvelusopimusta täydennetään päihdetyön varhaisen vaiheen palveluilla. Tiedottamista työterveyden palveluista tehostetaan.

Resurssit (omat ja ostettavat):

Henkilöstöpalvelut tuottaa hallintopalvelut. Työterveyshuollon palvelut hankitaan Mehiläinen Oy:ltä.

Hallinto- ja henkilöstöpalveluiden kuluissa on pientä kasvua, lähinnä henkilöstökulujen kasvun kautta.

Hallinto- ja henkilöstöpalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	3 752	500	500	0 %	500	500
Tuet ja avustukset	476	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	2 124	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	6 352	500	500	0 %	500	500
Henkilöstökulut	-270 114	-284 264	-269 740	-5 %	-269 740	-269 740
Palvelujen ostot	-190 611	-180 900	-188 100	4 %	-188 100	-188 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 622	-5 000	-5 300	6 %	-5 300	-5 300
Muut toimintakulut	-49 547	-47 120	-51 520	9 %	-51 520	-51 520
TOIMINTAKULUT	-515 894	-517 284	-514 660	-1 %	-514 660	-514 660
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-509 543	-516 784	-514 160	-1 %	-514 160	-514 160
Rahoitustuotot ja -kulut	238	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-509 304	-516 784	-514 160	-1 %	-514 160	-514 160
Poistot ja arvonalentumiset	-5 646	-5 897	-22 704	285 %	-22 704	-22 704
TILIKAUDEN TULOS	-514 950	-522 681	-536 864	3 %	-536 864	-536 864
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-514 950	-522 681	-536 864	3 %	-536 864	-536 864

(Sis. kustannuspaikat: hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, yhteistyötoimikunnan, työsuojelua/-kykyä ylläpitävän toiminnan, laskutettavat KuEL -eläkemenoperusteiset (Rvi), vanhat ja siirtyneet eläkevastuut, virastotalon keittiön sekä talous- ja henkilöstöhallinnon.)

Työllistämistoimenpiteet

<p>Työllistäminen: työllistämisen henkilöasiakaspalvelut, yrityspalvelut sekä nuorten kesätyöt</p>	
<p>Perustehtävä ja tilannekuva:</p> <p>Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kokonaisuudessaan kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille vuoden 2025 alusta alkaen. Hyrynsalmi kuuluu Kainuu-Koillismaan työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Kajaanin kaupunki. Vastuukunta hoitaa alueen yleisiä tehtäviä ja on delegoinut sopimuksin henkilöasiakkaiden palveluja tuotettavaksi kunnissa. Paltamon kunta tuottaa sopimusperusteisesti Hyrynsalmen kunnan sekä Ristijärven kunnan henkilöasiakkaiden palvelut. Vieraskielisten asiakkaiden palvelut Hyrynsalmen asiakkaille tuotetaan Suomussalmen kunnan toimesta. Työllisyyspalveluiden siirtyessä kuntien vastuulle, myös kuntien rahoitusosuus työttömyysetuuksista laajenee</p> <p>Työllisyyspalveluihin kuuluu myös nuorten kesätöiden tukeminen kesätyöseteleillä, joka tuotetaan omana työnä hallintopalveluissa.</p>	
<p>Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:</p> <p>Vuoden 2025 alusta kokonaan kuntien vastuulla olevat TE-palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti, tuloksekkaasti ja taloudellisesti tehokkaasti. Palveluiden toimivuuden ja vaikuttavuuden seuranta on ajantasaista ja kunnalla on aidot vaikutusmahdollisuudet työllisyydenhoitoon.</p> <p>Laadukkaat työllisyyspalvelut lisäävät omalta osaltaan kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta.</p>	
<p>Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):</p> <p>Työllisyydenhoidon palvelut ovat tehokkaasti tuotettuja ja vaikuttavia.</p>	<p>Tuotos- ja tulostittarit:</p> <p>Työllisyyspalveluiden tuottamisen laskennalliset valtionosuudet riittävät kattamaan palvelujen tuottamisen kustannukset</p> <p>Työllisyys kehittyy myönteisesti / työttömyys alenee; työttömyysaste < 10 %</p> <p>Työttömien palkkaukseen myönnetään kuntalisia > 3 kpl</p>
<p>Työllisyydenhoidon tavoitteita ja toteutumista seurataan aktiivisesti ja ajantasaisesti</p>	<p>Kuukausittaiset yhteistyöpalaverit Paltamon työllisyystoimijoiden kanssa</p>
<p>Tuetaan nuorten työllistämistä kesätyösetelillä 8- ja 9-lk päättävillä ja toisen asteen opiskelijoille.</p>	<p>Pyritään pysymään vuoden 2024 tasolla: Kesätyösetelien hakijamäärä: 25 hakijaa Kunnan omiin tehtäviin työllistyvien määrä: 10 henkilöä</p>
<p>Toimenpiteet:</p> <p>Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen työvoimaviranomaisena toimii työllisyysalueen johtokunta, joka vastaa alueen yleisistä tehtävistä. Työllisyysalueen käytännön toimintaa johtaa viranhaltijoista koostuva johtoryhmä. Kajaanin kaupunki tuottaa työllisyysalueen yhteiset palvelut, joihin kuuluvat mm. yrityspalvelut sekä maksatukset. Henkilöasiakaspalvelua tuotetaan delegointisopimuksien kautta kunnissa. Paltamon kunta tuottaa sopimusperusteisesti henkilöasiakaspalvelut Hyrynsalmelle, Ristijärvelle ja eläkeselvitysten osalta myös Puolangalle. Suomussalmen kunta tuottaa vieraskielisten asiakkaiden palvelut. Yritysten ja yhdistysten työllistämisen tueksi tarjotaan työllistämisen kuntalisä, jonka myöntämisestä vastaa</p>	

Paltamon kunta hyväksytyjen ehtojen ja varattujen määrärahojen puitteissa. Työllistämisyhteistyötä tehdään Ristijärven 4H -yhdistyksen kanssa, joka jatkaa kierrätysmyymälätoimintaa.

Nuorten työllistämiseen tarjotaan työnantajille kesätyöseteli tueksi nuoren palkkaamiseen. Nuoria pyritään työllistämään kesätyöhön myös kunnan omiin palveluihin.

Resurssit (omat ja ostettavat):

- Kajaanin kaupunki, yhteiset palvelut	46 000
- Paltamon kunta henkilöasiakaspalvelut	111 500
- Työttömyysetuuksien kuntaosuus	250 000
- Työllistämisen kuntalisä	68 000
- Yritysten starttiraha	10 000
- Työttömien koulutukset sis. vieraskieliset ja tulkkaus	21 400
- kulukorvaukset ym.	3 500
- Kesätyösetelit: avustukset yrityksille ja yhteisöille sekä osuus kuntaan palkattavien työntekijöiden palkkakuluista	7 000

Aiempiin vuosiin nähden kustannukset kasvavat merkittävästi. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee jatkossa koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa ja perusosan suuruisia osuuksia ansiopäivärahasta. Työllistämistoimenpiteiden kustannuspaikalle ei enää kohdistu tuloja aiempaan tapaan (työllistämistuet), vaan työllisyydenhoidon laskennallisten kulujen kompensatio sisältyy yleiskatteellisiin valtionosuuksiin.

Työllistämistoimenpiteet

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Tuet ja avustukset	25 931	20 000	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	25 931	20 000	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-37 173	-41 722	0	0 %	0	0
Palvelujen ostot	-41 822	-40 350	-182 400	352 %	-182 400	-182 400
Avustukset	-133 711	-128 000	-335 000	162 %	-335 000	-335 000
Muut toimintakulut	-9 560	-14 620	-15 230	4 %	-15 230	-15 230
TOIMINTAKULUT	-222 267	-224 692	-532 630	137 %	-532 630	-532 630
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-196 336	-204 692	-532 630	160 %	-532 630	-532 630
VUOSIKATE	-196 336	-204 692	-532 630	160 %	-532 630	-532 630
TILIKAUDEN TULOS	-196 336	-204 692	-532 630	160 %	-532 630	-532 630
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-196 336	-204 692	-532 630	160 %	-532 630	-532 630

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelut

Perustehtävä: Elinvoimapalvelujen tehtävänä on elinkeinojen kehittäminen ja yritysneuvonta, hankeneuvonta- ja hallinnointi (vain elinkeinohankkeet), lomatonttien ja huoneistojen

<p>myynti / markkinointi. Lisäksi kehityspäällikön tehtäviin kuuluu Kiinteistö Oy Ahmahakan ja Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon toimitusjohtajan tehtävät.</p>	
<p>Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan: Kehitystavoitteet kytkeytyvät kuntastrategiaan matkailu ja biotalous (maa- ja metsätalous ja tuulivoimatuotanto).</p>	
<p>Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):</p>	<p>Tuotos- ja tulosmittarit:</p>
<p>Tukea ja myötävaikuttaa Hyrynsalmen Ukkohallan kehittämistä sekä turvata maa- ja metsätalouden ja teollisuuden nykyiset työpaikat.</p>	<p>Hanketoiminnan ja työpaikkojen kehitys</p>
<p>Matkailun kehittyminen ja Ukkohallan vuokrauskäytössä olevien vuodepaikkojen kasvattaminen 5 prosentilla vuosittain.</p> <p>Matkailutulon vuosittainen kasvu 5 prosentilla</p> <p>Rakennettavat uuden lomahuoneistot, tavoitteena 5 - 10 uutta lomahuoneistoa</p>	<p>Yritysten liikevaihdon kehitys</p> <p>Vuodepaikkojen kehitys</p> <p>Uudet lomahuoneistot 5-10 kpl</p>
<p>Myötävaikuttaa tuulivoimapuistojen lisärakentamiseen ja aurinkoenergian käyttöönottoon ja olemassa olevien puistojen jatkokehittäminen. Tavoitteena uusiutuvan energian uudet yritykset.</p>	<p>Uudet hankkeet ja yritykset työpaikkojen kehitys</p>
<p>Säilyttää ja kasvattaa matkailuyritysten liikevaihtoa ja työpaikkoja mm. hanketoiminnalla.</p>	<p>Uudet EU-hankkeet</p> <p>Vuodepaikkojen määrän kehitys ja käyttöasteet ja tapahtumien kehitys</p>
<p>Turvata Suopotkupallon MM-kisojen järjestäminen Hyrynsalmen kunnassa Vuorisuolla, mikäli tapahtuma pystytään järjestämään. Tapahtuma lisäisi alueen tunnettuutta sekä vetovoimaa myös muiden tuotantojen ja tapahtumien kautta. Tavoitteena on tapahtuman joukkumäärän kasvattaminen.</p>	<p>Suopotkupallon MM-kisojen joukkumäärä kasvaa aiemmasta</p>
<p>Turvata maa- ja metsätalouden työpaikat</p>	<p>Työpaikkojen lukumäärä ennallaan tai lisääntyy</p>
<p>Toimenpiteet (konkreettiset toimet):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hanke- ja yritystilaisuudet ja koulutukset • Messutapahtumat • Hankesuunnittelut • Neuvonta • Kaavoittaminen elinvoiman lisäämiseksi 	

- Tonttien / huoneistojen myynti
- Suopotkupallon MM-kisojen järjestäminen ja muut tapahtumat
- Sopimusten valmistelu ja ajan tasalla pitäminen

Resurssit (omat ja ostettavat):
Kehityspäällikkö ja hankehenkilöstö 2 kpl

Elinvoimapalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Maksutuotot	55 824	30 000	30 000	0 %	30 000	30 000
Tuet ja avustukset	943	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	325	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	57 092	30 000	30 000	0 %	30 000	30 000
Henkilöstökulut	-99 119	-94 660	-88 916	-6 %	-88 916	-88 916
Palvelujen ostot	-58 470	-72 550	-69 280	-5 %	-69 280	-69 280
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 965	-6 650	-6 020	-9 %	-6 020	-6 020
Avustukset	-21 250	-32 750	-29 250	-11 %	-29 250	-29 250
Muut toimintakulut	-16 913	-13 980	-17 740	27 %	-17 740	-17 740
TOIMINTAKULUT	-201 717	-220 590	-211 206	-4 %	-211 206	-211 206
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-144 625	-190 590	-181 206	-5 %	-181 206	-181 206
VUOSIKATE	-144 625	-190 590	-181 206	-5 %	-181 206	-181 206
TILIKAUDEN TULOS	-144 625	-190 590	-181 206	-5 %	-181 206	-181 206
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-144 625	-190 590	-181 206	-5 %	-181 206	-181 206

(sis. hallinnon, matkailun markkinoinnin, tapahtumat ja suopotkupallon)

Edellinen taulukko sisältää seuraavat avustukset (ks. liite 1):

- Hallinto ja avustus kylätalo Iskun ylläpitoon (10 750 €)
- Omat tapahtumat mm. joulukuinen, vappu, uusi vuosi ym. (2 500 €)
- Matkailun markkinointi: Vaara-Kainuun matkailuyhdistys ry (10 000 €)
- Matkailun markkinointi: uudet tapahtumat (5 000 €)

Hanketoiminta

Seuraavissa taulukoissa on esitetty hanketoiminnan määrärahat, jossa erittäin suuret toimintakulujen ja tuottojen kasvut johtuvat omasta hanketoiminnasta. Hanketoiminnan nettokasvu on suhteellisen vähäistä, ja selittyy kokonaan suhteellisen suurella varauksella mahdollisiin talousarviovuonna tuleviin uusiin relevantteihin hankkeisiin (ns. muut hankkeet).

Hanketoiminta						
	TP	TA	TA	Muutos-%	SU	SU
	2023	2024	2025		2026	2027
Myyntituotot	0	17 400	49 477	184 %	3 000	0
Tuet ja avustukset	-2 652	138 900	277 583	100 %	24 000	0
Muut toimintatuotot	276	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	-2 376	156 300	327 060	109 %	27 000	0
Henkilöstökulut	-22 351	-65 563	-209 770	220 %	-11 916	0
Palvelujen ostot	-19 635	-130 820	-147 518	13 %	-40 028	-22 204
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-75	0	0	0 %	0	0
Avustukset	-11 639	-11 700	-14 373	23 %	-14 373	-14 373
Muut toimintakulut	-123	-1 050	-14 445	1 276 %	-2 650	-2 390
TOIMINTAKULUT	-53 823	-209 133	-386 106	85 %	-68 967	-38 967
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-56 199	-52 833	-59 046	12 %	-41 967	-38 967
VUOSIKATE	-56 199	-52 833	-59 046	12 %	-41 967	-38 967
TILIKAUDEN TULOS	-56 199	-52 833	-59 046	12 %	-41 967	-38 967
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-56 199	-52 833	-59 046	12 %	-41 967	-38 967

(Sis. kustannuspaikat: Uudistavaa vetovoimaa matkailuun - Arctic Lakeland Kainuu –hanke, jossa Hyrynsalmen kunnan nettokustannus on noin 11 000 euroa v. 2025; Ylä- ja Itä-Kainuun vihreän siirtymän osaamiskeskus –hanke, jossa Hyrynsalmen kunnan nettokustannus noin 10 000 € v. 2025; sekä muiden hankkeiden kuntaosuudet, ks. seuraava taulukko.)

Hankkeiden maksuosuudet	2025
Arvoresi 2 -hanke	2 000
Sinipyrstö -hanke / Mustarinda	2 000
KAMK, Työn ja perheen Kainuu	320
KAMK, Vuosanka-hanke	2 204
KAMK, Uudistavaa vetovoimaa matkailuun - Arctic Lakeland Kainuu -hanke	1 635
KAMK, Kelkka Kainuu -hanke	913
KAMK, DOK- Digioppimisen polku Kainuussa -hanke	1 180
KAMK, KATE- Kainuuseen terveyttä ja mielen hyvinvointia -hanke	1 023
KAMK, Kasvun paikka - Investointeja Kainuuseen -hanke	771
KAMK, Kuka minua liikuttaisi -hanke	158
Muut hankkeet (mahdolliset uudet relevantit hankkeet)	10 000
Yhteensä:	22 204

Projektien kuntaosuuksien kustannuspaikalle on varattu myös Elävä Kainuu Leader ry/hanke-/hallintokulut 11 700 € sekä KAMK:n hankkeiden suunnittelu- ja hallintokulut 2673 €.

Aluearkkitehti/Kaavoittaja/Maankäyttöinsinööri

Maankäytön ja kaavoituksen asiantuntija toimii osana elinvoimapaalveluja maankäytön, kaavoituksen, rakentamisen sekä asuin ympäristön suunnittelussa sekä viranomaisyhteistyössä.

(Tällä hetkellä virka on täyttämättä; tehtävää hoidetaan osittain ostopalveluna ja osittain määräaikaisen tai osa-aikaisen työntekijän voimin. Määräraha on varattu teknisten palveluiden tulosalueelle: Valvonta ja kaavoitus.)

Maaseutupalvelut

Maaseutuhallinto

Kunnanvaltuusto on 21.6.2011 (§ 24) on hyväksynyt yhteistoimintasopimuksen maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä. Sopimus koskee kunnan maaseutuhallintoviranomaiselle säädettyjä tehtäviä ja se sisältää kaikki kunnan maaseutuviranomaiselle säädetyt tehtävät ja palvelut. Maaseutuhallinnon järjestämisestä annetun lain mukainen toiminta Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven ja Suomussalmen kunnissa järjestetään isäntäkuntamallilla, jossa isäntäkuntana toimii Puolangan kunta.

Seuraavasta taulukosta käyvät ilmi maaseututoimen kulurakenne talousarviovuonna 2025 ja suunnittelukauden loppuun 2027; kustannukset ovat hieman laskeneet tilinpäätösvuodesta 2023, ja pysyvät sen jälkeen samalla tasolla suunnitelmakauden loppuun (ks. seuraava taulukko). Avustuksissa ovat mukana aiempien vuosien tapaan viljely- ym. suunnitelmien sekä maksullisen lomituksen tukeminen 40 % kustannuksista, vaikka avustuksen käyttö on ollut viime vuosina vähäistä.

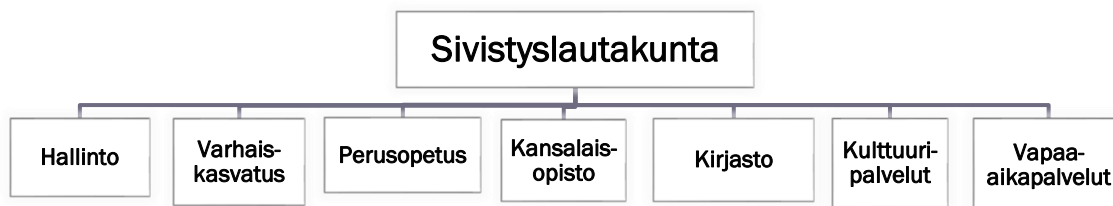
Maaseutupalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Henkilöstökulut	-643	-640	-499	-22 %	-499	-499
Palvelujen ostot	-31 688	-22 193	-22 650	2 %	-22 650	-22 650
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-300	-300	-350	17 %	-350	-350
Avustukset	-72	-1 000	-500	-50 %	-500	-500
Muut toimintakulut	-6 180	-6 670	-6 880	3 %	-6 880	-6 880
TOIMINTAKULUT	-38 883	-30 803	-30 879	0 %	-30 879	-30 879
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-38 883	-30 803	-30 879	0 %	-30 879	-30 879
VUOSIKATE	-38 883	-30 803	-30 879	0 %	-30 879	-30 879
TILIKAUDEN TULOS	-38 883	-30 803	-30 879	0 %	-30 879	-30 879
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-38 883	-30 803	-30 879	0 %	-30 879	-30 879

Sivistyslautakunta ja sivistyspalvelut

Perustehtävä:

Sivistystoimen tarkoituksena on turvata ajanmukaiset varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ja mahdollistaa sitä kautta kuntalaisen jatkuva itsensä kehittäminen ja hyvä elämänlaatu. Lautakunnan tehtäväkenttä on laaja, suurelta osin lakisääteinen ja vahvasti - yli 4 milj. euron budjetilla - resursoitu (ks. seuraava kuva).

Kuva 4. Sivistyslautakunnan alainen toiminta.

Sivistystoimen talousarvio vuodelle 2025 kasvaa noin 4 %:lla (toimintakulujen kasvu n. 4 %) kuluvasta vuodesta, mikä johtuu lähinnä palkkakulujen kasvusta, asiakaspalvelujen ostoista ja myyntituottojen pienenemistä (ks. seuraava taulukko).

Sivistyspalvelut						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	89 476	6 600	7 050	7 %	7 050	7 050
Maksutuotot	44 615	600	14 000	2 233 %	14 000	14 000
Tuet ja avustukset	156 412	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	377	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	290 881	7 200	21 050	192 %	21 050	21 050
Henkilöstökulut	-2 270 043	-2 154 381	-2 365 295	10 %	-2 365 295	-2 365 295
Palvelujen ostot	-1 023 364	-960 624	-985 965	3 %	-985 965	-985 965
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-123 461	-157 050	-149 685	-5 %	-149 685	-149 685
Avustukset	-104 008	-110 250	-72 500	-34 %	-72 500	-72 500
Muut toimintakulut	-636 596	-629 325	-593 480	-6 %	-593 480	-593 480
TOIMINTAKULUT	-4 157 471	-4 011 630	-4 166 925	4 %	-4 166 925	-4 166 925
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-3 866 591	-4 004 430	-4 145 875	4 %	-4 145 875	-4 145 875
Rahoitustuotot ja -kulut	453	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-3 866 138	-4 004 430	-4 145 875	4 %	-4 145 875	-4 145 875
Poistot ja arvonalentumiset	-2 651	0	-3 015	0 %	-3 015	-3 015
TILIKAUDEN TULOS	-3 868 789	-4 004 430	-4 148 890	4 %	-4 148 890	-4 148 890
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-3 868 789	-4 004 430	-4 148 890	4 %	-4 148 890	-4 148 890

Hallinto

Sivistyspalvelut hallinto

Perustehtävä ja tilannekuva:

Sivistystoimen tehtävänä on turvata lakisääteiset ajanmukaiset varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sekä mahdollistaa sitä kautta kuntalaisten jatkuva itsensä kehittäminen ja hyvä elämänlaatu.

Sivistyspalvelut hallinnon tehtävänä on tukea johtamista ja muuta työtä kaikissa sivistyslautakunnan alaisissa tehtävissä ja varmistaa, että työn tekemiselle on riittävät resurssit.

Viime vuosien aikana on uudistettu kouluverkko ja varhaiskasvatus, joten erityisiä suurempia toimintaympäristöstä nousevia rakenteellisia muutospaineita ei tällä hetkellä ole. Aluehallintovirasto on myöntänyt Sydän-Kainuun kirjastoyhteistyö -hankkeelle valtioavustusta. Hankkeeseen on palkattu kirjastoasiantuntija, jonka tehtävänä on valmistella yhteistä kirjastotoimen johtoa kolmen kunnan (Paltamo, Hyrynsalmi ja Ristijärvi) kesken.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Tavoitteena on, että sivistystoimen palvelut ovat kaikkien kuntalaisten käytettävissä sekä helposti saavutettavissa ja kuntalaiset/asiakkaat saavat palvelujen käyttöön tarvitsemansa tuen henkilökunnalta. Sydän-Kainuun kirjastoyhteistyö -hankkeen avulla kehitetään toimintojen yhtenäistämistä ja monistamista eri väestö- ja ikäryhmien kanssa. Yhteistoiminnalla lisätään alueellista tasa-arvoa ja digitietoutta. Tämä tukee laajasti ja monipuolisesti kuntastrategian hyvinvoinnin parantamisen painopistettä.

Palvelut pyritään pitämään nykyisellä tasolla esim. kaikki perusopetuksen päättäneet oppilaat saavat jatko-opintopaikan, kansalaisopiston kurssitarjontaa vastaa kuntalaisten tarpeita, kirjasto toimii kuntalaisten sosiaalisena tilana ja tekee säännöllistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun ja kulttuuritoimen kanssa. Tavoitteita on peilattu TEAviisari –tavoitteisiin (Sitoutuminen, Johtaminen, Seuranta/tarveanalyysi, Voimavarat ja Osallisuus) ja ne tukevat myös kuntastrategian toteutumista lisäämällä kuntalaisten ja lapsiperheiden hyvinvointia.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Johtaa sivistyspalvelujen toimintaa ja kehittää organisaatiossa edelleen osaamista, työhyvinvointia ja kumppanuussuhteita yhteisöihin	<p>Avustukset yhteisöille (haettujen avustusten määrä ja niiden perusteet)</p> <p>Henkilöstön täydennyskoulutukset väh. 1/hlö/vuosi</p> <p>Poissaolot/hlö/vuosi, valtakunnallisesti keskimääräisellä tasolla</p> <p>Kehityskeskustelut 100 %</p>
Parantaa kehittämiskohteiden tunnistamista ja sitoutumista sekä relevantteja kehittämishankkeita	<p>Hankkeiden määrä/laatu ja laajuus pysyy aikaisempien vuosien tasolla ja omarahoitusosuus n. 12 000–15 000 €</p> <p>Säännölliset osastopalaverit sivistystoimen yksiköiden välillä väh. 6 x/vuosi</p>
Osallisuuden parantaminen	<p>Osallistuja-/käyttäjämäärät</p> <p>Kuntalaisten palautteiden määrä (palautteisiin vastataan välittömästi)</p> <p>Kuntalaisia osallistavan tapahtumien järjestäminen väh. 3 tapahtumaa/v</p>
Turvata tehokas ja sujuva yhteistyö sekä luottamushenkilöhallinto	<p>Säännölliset osastopalaverit väh. 6x/vuosi</p> <p>Kainuun kuntien sivistystoimen väliset palaverit 1-3/vuosi</p>

	<p>Säännölliset sivistyslautakunnan kokoukset väh. 8 kokousta/vuosi</p> <p>Kokoustiedotteiden lukumäärä (tiedote sivistyslautakunnan kokousten päätöksistä tarvittaessa) 1-5/vuosi</p>
<p>Toimenpiteet (konkreettiset toimet):</p> <p>Haetaan hankerahoitusta tarveperusteisesti ja suunnitelmallisesti vuosittain. Rahoituksen avulla voidaan kehittää palveluja, niiden saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.</p> <p>Kehityskeskustelut pidetään joka toinen vuosi.</p> <p>Tyhy-toiminta säännöllistä ja suunnitelmallista.</p> <p>Kehitetään edelleen sivistystoimen tulosyksiköiden sekä kunnan osastojen välistä yhteistyötä ja viestintää.</p> <p>Tehdään aktiivista yhteistyötä Kainuun sivistystoimien kanssa.</p> <p>Arvioidaan, että koulutustarjonta on tasapainossa suhteessa tarpeisiin.</p> <p>Valmistellaan kokoukset hyvin ja varmistetaan sujuva päätöksenteko sekä päätösten toimeenpano.</p>	
<p>Resurssit (omat ja ostettavat):</p> <p>Sivistyspalvelut hallinnon kustannukset koostuvat pääasiassa henkilöstökuluista, luottamus- toimipalkkioista, järjestelmien ICT- ja Leasingkustannuksista sekä puhtaanpitopalvelukustannuksista.</p> <p>Sivistystoimen osastopäällikkö 0,5 Toimistosiihteeri 0,8</p>	

Ostopalvelujen nousu selittyy sivistyspalvelujen kaikkien tulosyksiköiden ICT-palvelukustannuksien siirrolla sivistyshallinnon kuluiksi.

Sivistyshallinto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	600	5 000	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	1 118	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	1 718	5 000	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-93 339	-91 211	-104 586	15 %	-104 586	-104 586
Palvelujen ostot	-56 069	-49 880	-53 500	7 %	-53 500	-53 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 069	-1 860	-1 050	-44 %	-1 050	-1 050
Muut toimintakulut	-42 319	-48 210	-45 510	-6 %	-45 510	-45 510
TOIMINTAKULUT	-192 797	-191 161	-204 646	7 %	-204 646	-204 646
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-191 079	-186 161	-204 646	10 %	-204 646	-204 646
VUOSIKATE	-191 079	-186 161	-204 646	10 %	-204 646	-204 646
TILIKAUDEN TULOS	-191 079	-186 161	-204 646	10 %	-204 646	-204 646
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-191 079	-186 161	-204 646	10 %	-204 646	-204 646

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus	
Perustehtävä ja tilannekuva:	
<p>Perustehtävänä on järjestää lakisääteisiä varhaiskasvatuspalveluja lapsiperheille. Varhaiskasvatusta järjestetään Päiväkotit Pääskynpesässä Varpusten ja Peipposten ryhmissä. Lisäksi on Päiväkodin lisäryhmä Kiurut, mikä toimii viereisessä rivitalossa. Tällä hetkellä varhaiskasvatus toimii poikkeuksellisesti kahdessa kiinteistössä suuren lapsimäärän ja lisääntyneen vuorohoidon vuoksi. Tämä aiheuttaa lisäkustannuksia henkilöstö-, ateria- ja puhtaanapitopalveluista sekä kiinteistöön liittyvistä kuluista. Varhaiskasvatuksessa lapsia on tällä hetkellä 48.</p>	
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:	
<p>Varhaiskasvatuksen tavoitteena on taata laadukkaiden palvelujen tarpeenmukainen saatavuus ja edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Nämä kehitystavoitteet lisäävät kuntalaisten, erityisesti lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Ilmainen ja korkeatasoinen varhaiskasvatus lisäävät osaltaan kunnan vetovoimaa.</p>	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Varhaiskasvatus on asiakkaille joustavasti saatavissa, se on tasa-arvoista ja yhdenvertaista sekä korkealaatuista. Toimintaa kehitetään yhdessä huoltajien kanssa.	Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on käytössä ja sitä toteutetaan. Palautetta kerätään huoltajilta ja kehittämissuunnitelmia tai ehdotuksia käydään yhdessä läpi vanhempienilloissa, vähintään kerran vuodessa.
Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen ja kehittäminen.	Koulutuksien määrä 2/henkilö/vuosi.

<p>Vahvistetaan huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja osallisuutta.</p>	<p>Huoltajien osallistuminen vanhempainiltoihin on 100 %. Kaikkeen reklamaatioon vastataan välittömästi.</p>
<p>Toimenpiteet:</p> <p>Jokapäiväinen palvelu, arkit, toimii, on turvallista, ennustettavaa ja luotettavaa.</p> <p>Varhaiskasvatukseen on tehty tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2023–2025. Toiminnallisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnittelun selvitysprosessia jatketaan lapsiryhmissä. Siihen osallistuu koko henkilöstö. Toimipaikassa tehdyn selvityksen perusteella valitaan kehitettävät teemat. Nimetään konkreettiset toimenpiteet, joita toteutetaan päivittäisessä toiminnassa ja arvioidaan lopuksi.</p> <p>Henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Vanhempainilloista järjestetään enemmän toiminnallisia, jotta huoltajien toiveet ja mielipiteet tulevat paremmin kuulluksi. Huoltajilta pyydetään ideoita varhaiskasvatuksen toiminnan ja vanhempainiltojen kehittämiseksi.</p>	
<p>Resurssit (omat ja ostettavat):</p> <p>Varhaiskasvatuksen kulut koostuvat pääasiassa henkilöstö-, ateria- ja puhtaanapitopalveluista- sekä kiinteistöön liittyvistä kuluista.</p> <p>Varhaiskasvatuksen resurssit:</p> <p>1 varhaiskasvatuspäällikkö/päiväkodinjohtaja 5 varhaiskasvatuksen opettajaa (2 määräaikaista 31.7.2025 asti), joista yksi toimii erityisopettajana (VEO) sekä päiväkodin varajohtajana 8 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa 1-2 määräaikaista lastenhoitajaa tarvittaessa erilaisiin sijaisuuksiin 1 päiväkotiaivustaja 1 seurakunnan lastenohjaaja (osa-aikainen, työaika 60 %) 1 määräaikainen varhaiskasvatuksen opettaja, "Tuen tarpeeseen vastaaminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa"- hanke (hankeraha myönnetty 31.5.2025)</p>	

Lasten kotihoidontukeen, kuntalisään ja joustavaan hoitorahaan arvioidaan riittävän 60000 €, koska suurin osa lapsista on varhaiskasvatuksen piirissä. Varhaiskasvatus on maksutonta, joten varhaiskasvatuksen maksutuottoja ei tule. Suurin kuluerä on henkilöstömenot. Lapsimäärä on suuri ja sen myötä myös vuorohoidon tarve on lisääntynyt. On jouduttu ottamaan käyttöön lisäryhmä Kiurut, josta tulee mm. henkilöstö- ja vuokratuloja. Todennäköistä on, että kaikki lapset mahtuvat Päiväkoti Pääskynpesään suunnitelmavuosina 2026 ja 2027.

Varhaiskasvatus

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	510	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	19 205	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	1 740	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	21 455	0	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-593 864	-633 876	-751 854	19 %	-751 854	-751 854
Palvelujen ostot	-117 972	-148 609	-160 250	8 %	-160 250	-160 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 048	-22 650	-22 200	-2 %	-22 200	-22 200
Avustukset	-91 758	-98 000	-60 000	-39 %	-60 000	-60 000
Muut toimintakulut	-99 313	-114 020	-103 870	-9 %	-103 870	-103 870
TOIMINTAKULUT	-927 956	-1 017 155	-1 098 174	8 %	-1 098 174	-1 098 174
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-906 502	-1 017 155	-1 098 174	8 %	-1 098 174	-1 098 174
Rahoitustuotot ja -kulut	541	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-905 961	-1 017 155	-1 098 174	8 %	-1 098 174	-1 098 174
TILIKAUDEN TULOS	-905 961	-1 017 155	-1 098 174	8 %	-1 098 174	-1 098 174
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-905 961	-1 017 155	-1 098 174	8 %	-1 098 174	-1 098 174

Perusopetus

Perusopetus

Perustehtävä ja tilannekuva:

Alkuopetuksen (esiopetus-2 lk.) tehtävänä on tuottaa oppilaalle uutta tietoa ja oppimisen iloa. Tärkeätä on ohjata lapsi oppimaan. Hänen yksilöllistä kasvuaan ja kehitystään tuetaan. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen, tiedon hankkimiseen, kriittisyyteen ja vuorovaikutukseen muiden kanssa.

Perusopetus on kunnan laajin ja vahvimmin resursoitu vastuualue. Perusopetuksen kasvatuksellisena tehtävänä on tuottaa terveeseen itsetunnon omaavia, suvaitsevaisia nuoria, jotka sisäistävät perusopetuksen arvopohjan.

Koko perusopetuksen opetuksellisena tehtävänä on taata oppilaille oppimisen taso, joka antaa päättövaiheessa monipuoliset jatko-opintomahdollisuudet ja valmiudet elinikäiseen oppimiseen.

Kunnassa on yksi perusopetusta antava yhtenäiskoulu, jossa toteutetaan myös esiopetus. Oppilaita koulussa on 128.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Poissaolojen seurannassa hyödynnetään läsnäolon tukemisen mallia. Lisätään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa (erityisopetus, sairaalakouluopetus, huostaanotot, perhetyö).

Oppimisen tuen muutos: OPS muuttuu tuen portaiden osalta kaksiportaiseksi. Muutos otetaan käyttöön 1.8.2025 (erityisopetus).

<p>Tuntijaon lisääminen: Oppitunteja lisätään 1-6 luokille äidinkieleen ja matematiikkaan. Tuntilisäys otetaan käyttöön 1.8.2025.</p> <p>Nämä kehitystavoitteet tukevat osaltaan kuntastrategian toteutumista tehostaen kunnan tuottaman opetuksen toimintatapoja.</p>	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Tieto ja viestintätekniikan käyttäminen opetuksessa nykyaikaisilla välineillä ja ohjelmilla	Jokaisella 7-9 luokkalaisella oma kone, TVT kyselyt
Turvallinen ja puuttuva koulu: yhteistyö oppilashuollon ja kodin kanssa	<p>KiVa ja Verso-käsittelyjen määrä. Käsittelyjä tulisi olla, määrä vaihtelee. Hyvä lopputulos on, että kiusaaminen on käsiteltyissä tapauksissa saatu loppumaan. Esim. 20/20 hyvä, 20/10 huono.</p> <p>Vanhempainiltojen määrä: 1/luokka/vuosi, yht. 10</p> <p>Vanhempainyhdistystoiminta:</p>
Oppilaiden tasa-arvoisen oppimisen, kasvun ja kehityksen edistäminen ja tukeminen	<p>Tuen muotojen määrät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tukiopetus 18/vvt. Oppimisen tuen muutos 1.8.2025 alkaen 0,127 vvt/oppilas - Laaja-alainen erityisopetus 24 vvt, (ylittyessä tarve kasvanut, alittuessa tarve pienentynyt) - Koulunkäynninohjaajan tarve; normaali määrä 5 <p>Oppilashuoltohenkilöstön määrä suhteessa tarpeeseen: Palveluiden henkilötyövuosimitoitukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveydenhoitaja 0,2 htv • Kuraattori 0,2 htv • Miekkari 0,2 htv • Koulupsykologi 0,2 htv • Koulunuorisotyöntekijä 1 htv <p>Tehostettu oppilaanohjaus Arvio 20 % 8-9 luokkien oppilasmäärästä</p>
Jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen	<p>Valtakunnalliset kokeet 6- ja 9- luokilla englanti, matematiikka, äidinkieli</p> <p>Työelämään ja opiskelupaikkoihin tutustumiset 6-9 luokilla, TET-päivien määrät: 6 lk. 1 pv, 7 lk. 2 pv, 8 lk. 1 vko ja 9 lk. 2 vko</p>
Toimenpiteet (konkreettiset toimet):	
<p>Koulun toiminta on vuoden jokaisena koulupäivänä turvallista, virikkeellistä ja opetussuunnitelman mukaista.</p>	

Kaikilla 7-9- luokan oppilailla käytössä henkilökohtaiset koneet

Digiopetuksen tutorointi

Kiva -kiusaamistoimintamalli, Verso –oppilassovittelun malli

Opiskeluhuollon toimenpiteet: henkilökohtaiset tapaamiset (asiakaskontaktit/lukuvuosi)

Mielen hyvinvointikysely 7 lk.

Valtakunnallinen kouluterveyskysely (OPH) joka toinen vuosi

Move-testit 5. ja 8. luokkalaisille

Mielen hetki 7-luokkalaisille

Tuen muutokset 1.8.2025 Tukiporaat muuttuvat ja toimenpiteet erityisopetuksessa lisääntyvät

Yhteishaku ja Valpas-seuranta

Resurssit (omat ja ostettavat):

Perusopetuksen kustannukset muodostuvat pääosin henkilöstökustannuksista, palveluiden ostoista ja järjestelmien ICT- ja leasingkustannuksista.

Vuosiluokat 0–9 yh

- perusopetusryhmät 10
- oppilasryhmät: 8–19 minimi-maksimi -oppilasryhmäkoot

Erityisopetus

- pienryhmä 1–6 luokat 2
- pienryhmä 7–9 luokat 1
- Laaja-alainen erityisopettaja

Henkilökunta (Perusopetus)

- rehtori/sivistyspalvelujen osastopäällikkö 1
- opo-apulaisrehtori 1
- lehtorit 5
- luokanopettajat 8
- tuntiopettaja 1
- erityisluokanopettaja 3
- erityisopettaja 1
- toimistosihtööri 1
- koulunkäynninohjaajat 4,6
- aamu- ja iltapäiväkerhon ohjaaja 0,4
- nuorisotyöntekijä 0,3

Perusopetuksen toimintakulut ovat pysyneet hyvin annetussa talousarvioraamissa, toimintakulujen kasvu on 2 % (ks. seuraava taulukko).

Perusopetus

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	31 971	0	5 450	0 %	5 450	5 450
Maksutuotot	10 762	0	6 400	0 %	6 400	6 400
Tuet ja avustukset	5 053	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	29	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	47 814	0	11 850	0 %	11 850	11 850
Henkilöstökulut	-1 315 907	-1 286 800	-1 356 540	5 %	-1 356 540	-1 356 540
Palvelujen ostot	-621 803	-582 265	-587 330	1 %	-587 330	-587 330
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-58 370	-85 790	-81 950	-4 %	-81 950	-81 950
Muut toimintakulut	-299 210	-301 840	-275 880	-9 %	-275 880	-275 880
TOIMINTAKULUT	-2 295 289	-2 256 695	-2 301 700	2 %	-2 301 700	-2 301 700
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-2 247 475	-2 256 695	-2 289 850	1 %	-2 289 850	-2 289 850
Rahoitustuotot ja -kulut	-8	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-2 247 483	-2 256 695	-2 289 850	1 %	-2 289 850	-2 289 850
Poistot ja arvonalentumiset	-252	0	-3 015	0 %	-3 015	-3 015
TILIKAUDEN TULOS	-2 247 735	-2 256 695	-2 292 864	2 %	-2 292 864	-2 292 864
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-2 247 735	-2 256 695	-2 292 864	2 %	-2 292 864	-2 292 864

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto

Perustehtävä ja tilannekuva:

Kansalaisopiston tehtävänä on tarjota kuntalaisille ja kunnassa oleskeleville mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen, itsensä kehittämiseen, yleissivistykseen sekä mielekkääseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Kansalaisopiston palvelut ostetaan Kianta-Opistolta, Suomussalmelta.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Turvataan toiminnan jatkuvuus ja ylläpidetään edelleen monipuolista kurssitarjontaa, kannustamalla ja osallistamalla elinikäiseen oppimiseen ja oman hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Hyödynnetään enemmän Hyte-työryhmän ohjausta ja suosituksia.

Pidetään kansalaisopiston palvelut laadukkaina, edullisina ja helposti saatavilla. Kansalaisopiston toiminta edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja tukee laajasti kuntastrategian hyvinvoinnin parantamisen painopisteitä.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):

Turvataan monipuolinen ja kuntalaisten hyvinvointia tukeva toiminta ja osallisuuden parantaminen

Tuotos- ja tulospainotukset:

Kurssien/osallistujien määrä pysyy vähintään ennallaan ja monipuolistuu

Opintosetelien määrä

	Kerätyt palautteet ja niiden pohjalta kehittäminen (palautteisiin vastataan välittömästi) Hyte-työryhmän ohjaus
Yhteistyö kainuulaisten kansalaisopistojen kanssa	Yhteisten hankkeiden määrä
Erityisryhmien tuki; OPH:n avustus maa-hanmuuttajien, työttömien, eläkeläisten ja seniorien kurssimaksujen alentamiseen/korvaamiseen	Vos-rahoitus kattaa osan toteutuvista kurssikustannuksista (%-osuus)
Toimenpiteet (konkreettiset toimet):	
Tarjotaan monipuolista ja kuntalaisten hyvinvointia laajasti tukevaa toimintaa mahdollisuuksien mukaan koko kunnan alueella.	
Kansalaisopiston kurssitarjonta vastaa kuntalaisten tarpeita elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.	
Opistotoiminnan kehittäminen yhteistyössä Kianta-opiston kanssa.	
Viedään Hyte-suosituksia käytännön toimintaan.	
Resurssit (omat ja ostettavat):	
Kansalaisopiston kustannukset koostuvat pääosin palvelujen ostoista Kianta-Opistolta.	
Opettajina toimivat määräaikaiset tuntiopettajat.	

Kansalaisopisto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Henkilöstökulut	-14 427	0	-2 605	0 %	-2 605	-2 605
Palvelujen ostot	-77 561	-64 300	-75 130	17 %	-75 130	-75 130
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 597	-2 940	-3 135	7 %	-3 135	-3 135
Muut toimintakulut	-46 708	-46 300	-35 540	-23 %	-35 540	-35 540
TOIMINTAKULUT	-141 294	-113 540	-116 410	3 %	-116 410	-116 410
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-141 294	-113 540	-116 410	3 %	-116 410	-116 410
VUOSIKATE	-141 294	-113 540	-116 410	3 %	-116 410	-116 410
TILIKAUDEN TULOS	-141 294	-113 540	-116 410	3 %	-116 410	-116 410
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-141 294	-113 540	-116 410	3 %	-116 410	-116 410

Kirjasto

Kirjasto	
Perustehtävä ja tilannekuva:	
<p>Kirjasto on lakisääteinen peruspalvelu. Se tuottaa kirjastolain määrittelemät yleisen kirjaston tehtävät kaikille asiakkaille.</p> <p>Kirjaston tehtävänä on tarjota tieto- ja sisältöpalveluita kaikille ja edistää monipuolista lukutaitoa sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjasto osallistuu alueellisen kehittämiskirjaston järjestämään toimintaan.</p> <p>Kirjastossa on meneillään aluehallintoviraston myöntämä Sydän-Kainuun kirjastoyhteistyö -hanke. Hankkeessa valmistellaan yhteistä kirjastotoimen johtoa kolmen kunnan (Paltamo, Hyrynsalmi ja Ristijärvi) kanssa. Kirjastossa toimii jatkossakin yksi kirjastovirkailija.</p>	
Kehitystavoitteet ja liittyntä kuntastrategiaan.	
<p>Tavoitteena on monipuolistaa edelleen kirjaston käyttöä ja kokoelmaa sekä jatkaa alueellista kirjastoyhteistyötä, tiivistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun ja kulttuuritoimen kanssa. Markkinoidaan kirjastoa monipuolisena ja maksuttomana tapahtuma-, näyttely-, kokous-, etätyö ja koulutustilana.</p> <p>Aluehallintoviraston myöntämän Sydän-Kainuu kirjastoyhteistyö -hankkeen myötä kolmen kunnan yhteinen kirjastotoimen johto auttaa toimintojen yhtenäistämässä sekä lisää alueellista tasa-arvoa ja digitietoutta. Kokonaisuus edistää laajasti kuntastrategian painopiste-alueista hyvinvointia, tehostaa palveluprosesseja sekä kehittää rakenteita.</p> <p>Tavoitteena on varmistaa ja suunnitella turvalliset, terveelliset ja toimivat tilaratkaisut pitkälle tulevaisuuteen.</p>	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulostittarit:
Osallisuuden parantaminen	Asiakaspalautteiden määrä Asiakastyytyväisyyskysely Kuntalaisia osallistavan tapahtumien määrä 1–3/vuosi Pop-up –toiminta
Kirjaston käytön ja kokoelman monipuolistaminen (tapahtumat, näyttelyt, etätyötilan käyttö ja koulutukset)	Tapahtumia 1–3/vuosi Digiopastusten määrä Varhaiskasvatus-/kouluryhmäkäyntien määrä Näyttelyjä väh. 6/vuosi Kirjailijavierailujen määrä Uusien aineistolajien määrä

Lasten ja nuorten lukemisen tukeminen	Lastenkirjallisuuden lainaus 4000 lainaa/vuosi Kirjavinkkausten määrät Kirjaston vierailut ryhmissä
Kustannustehokas palvelu	Kokonaismenot €/asukas Lainamäärät 8 lainaa/asukas Hankinnat 700/vuosi
Toimenpiteet (konkreettiset toimet):	
<p>Pidetään kirjastopalvelut avoinna ja saatavilla asiakkaille nykyisellä toimintatavalla.</p> <p>Tehdään asiakastyytyväisyyskysely kirjaston käyttäjille.</p> <p>Osallistutaan kirjaston ulkopuolisiin tapahtumiin.</p> <p>Tehdään resurssien puitteissa yhteistyötä koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa järjestämällä kirjaston käytön opastusta ja kirjavinkkauksia.</p> <p>Kirjaston vierailut varhaiskasvatuksessa ja koululla.</p> <p>Opastetaan asiakkaita sähköisten ja muiden kirjaston palveluiden sekä omatoimikirjaston käyttöön ja järjestetään "matalan kynnyksen" -tapahtumia ja näyttelyitä.</p> <p>Tarjotaan etätyötilaa asianmukaisin verkkoyhteyksin.</p> <p>Kelan asiointipiste jatkaa.</p> <p>Jatketaan ja syvennetään alueellista kirjastoyhteistyötä.</p>	
Resurssit (omat ja ostettavat):	
<p>Kirjastopalveluiden kustannukset koostuvat pääosin henkilöstökuluista, palveluiden- sekä aineiden- ja tarvikkeiden ostoista.</p> <p>Kirjastovirkailija Kirjastotoimenjohtaja 0,3 htv (yhteinen Paltamon ja Ristijärven kanssa)</p>	

Kirjasto						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	786	600	600	0 %	600	600
Maksutuotot	565	600	600	0 %	600	600
Tuet ja avustukset	385	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	349	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 085	1 200	1 200	0 %	1 200	1 200
Henkilöstökulut	-60 952	-70 928	-71 593	1 %	-71 593	-71 593
Palvelujen ostot	-27 764	-23 740	-23 200	-2 %	-23 200	-23 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 926	-26 500	-28 420	7 %	-28 420	-28 420
Muut toimintakulut	-35 211	-30 240	-25 890	-14 %	-25 890	-25 890
TOIMINTAKULUT	-147 854	-151 408	-149 103	-2 %	-149 103	-149 103
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-145 769	-150 208	-147 903	-2 %	-147 903	-147 903
Rahoitustuotot ja -kulut	-80	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-145 849	-150 208	-147 903	-2 %	-147 903	-147 903
Poistot ja arvonalentumiset	-2 399	0	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-148 248	-150 208	-147 903	-2 %	-147 903	-147 903
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-148 248	-150 208	-147 903	-2 %	-147 903	-147 903

Kulttuuripalvelut

(Sis. kulttuuritoimi, musiikki ja taidekasvatus ja museo)

Musiikki ja taidekasvatus

Musiikki ja taidekasvatus	
Perustehtävä ja tilannekuva:	
Perustehtävänä on tarjota paikkakunnalla mahdollisuus korkeatasoiseen ja tavoitteelliseen musiikin opiskeluun.	
Musiikinopetuspalvelut ostetaan Kainuun musiikkiopistolta, Kajaanista.	
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:	
Musiikkiopiston toiminnan osalta palvelujen määrä ja taso pyritään pitämään ennallaan ja helposti saatavilla kaikille ikäryhmille ja tämä tukee monipuolisesti kuntastrategian hyvinvoinnin parantamisen painopistettä.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
I, II ja III –tason tutkinnot	Suoritettujen tutkintojen määrä
	Opiskelijamäärä
Oppilaskonsertit	2 krt/vuosi

Toimenpiteet (konkreettiset toimet):

Yhteistyön jatkaminen ja toiminnan edelleen kehittäminen.

Lasten ja nuorten osallistumismahdollisuudet musiikkiopiston tavoitteelliseen harrastamiseen ylläpidetään hyvällä tasolla.

Resurssit (omat ja ostettavat):

Musiikki ja taidekasvatuksen kustannukset koostuvat palvelujen ostoista.

Opiskelijamäärää vastaava opetusresurssi tulee Kainuun musiikkiopistolta.

Kulttuuritoimi ja museo**Kulttuuritoimi****Perustehtävä ja tilannekuva:**

Kulttuuritoimen perustehtävä on paikallisen kulttuurin kehittäminen ja vaaliminen hyrynsalmelaiset erityispiirteet huomioiden.

Ollaan mukana Kaunislehto 2.0 -hankkeessa yhteistyössä Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeen tavoitteena on kehittää talomuseon toimintaa sekä uudistaa museon verkkosivut. Lisäksi hankkeen tiimoilta on järjestetty syksyllä 2024 avoimia talomuseon ideointityöpajoja (3 kpl), joissa kuntalaiset voivat antaa ideoita museotoiminnan kehittämiseksi.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Pyritään enemmän vaalimaan ja syventämään Hyrynsalmen omaa rikasta kulttuuriperintöä ja hyödyntämään sitä alueen maineen hallinnassa ja markkinoinnissa. Kulttuuri- ja museo-toimintaa järjestettäessä huomioidaan paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Jatketaan valmistautumista OULU 2026 -kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumien toteuttamiseen.

Kehitetään edelleen museon toimintaa Kaunislehto 2.0 -hankkeesta saatujen tulosten perusteella.

Kulttuuripalveluiden tavoitteet tukevat laajasti kuntastrategian hyvinvoinnin lisäämisen sekä palveluprosessien tehostamisen painopistealueita.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):

Lisätä ja monipuolistaa kulttuuripalveluja kunnallisten ja maakunnallisten yhteistyökumppaneiden kanssa

Tuotos- ja tulospainotukset:

Järjestettyjen tapahtumien/tilaisuuksien määrä väh. 4/vuosi

Museotoimen kävijämäärän kehitys positiivinen

Museon kesätapahtumien määrä

Edistetään kulttuuria osana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja kannustetaan osallistumaan ja vahvistamaan yhteisöllisyyttä	Asiakaspalautteiden huomioiminen Kulttuuritoiminnan/-tarjonnan määrä
<p>Tavoitteena on sujuva, näkyvä, kuuluva ja paikallinen kulttuuritoiminta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuritoimen avustukset järjestöille - Näyttelyt ja taiteilijavierailut yhteistyössä kirjaston kanssa - Kaunislehdon talomuseon tapahtumat - Yhteistyö kirjastojen, koulujen, Mustarin dan ja Kainuun museon kanssa - Osallistutaan Konsertti joka kouluun - hankkeeseen - Teatterimatkat - Oulu2026 -hankeyhteistyö 	<ul style="list-style-type: none"> Avustuksen saajien määrä Kulttuuripalvelujen määrä Kävijämäärät/tapahtumat tilastointi Kaunislehdon kävijämäärät Koululaiskonsertti 1 x vuosi Teatterimatkat 1 x vuosi Hankeyhteistyö
Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa	Kulttuurikasvatussuunnitelma (KOPS) käytössä
<p>Toimenpiteet (konkreettiset toimet):</p> <p>Järjestetään tilaisuuksia ja tapahtumia resurssien mukaan</p> <p>Toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista toimintaa lapsille ja nuorille</p> <p>Jaetaan avustukset vuosittain</p> <p>Toteutetaan Kaunislehto 2.0 -hanketta suunnitelman mukaisesti</p> <p>Sivistyspalvelujen osastopäällikkö alueteatterineuvottelutoimikunnan jäsen</p> <p>Tehdään yhteistyötä Kainuun kuntien kanssa mm. ollaan mukana mm. OULU2026 -kulttuuripääkaupunkihankkeessa, Taiku-Sydän -verkostossa ja KAIPO-hankkeessa.</p>	
<p>Resurssit (omat ja ostettavat):</p> <p>Kulttuuritoimen ja museon kustannukset koostuvat koulutus- ja kulttuuripalveluista, palvelujen ostoista ja henkilökustannuksista.</p> <p>Osa sivistyspalvelujen henkilöstöstä toimii oman työn ohessa kulttuurituottajina. Museo-oppaina toimivat koulunkäynninohjaajat ja kesätyöntekijät.</p> <p>Museo-hankkeessa toimii yksi projektipäällikkö kevään ajan.</p>	

Kulttuuripalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	486	1 000	1 000	0 %	1 000	1 000
TOIMINTATUOTOT	486	1 000	1 000	0 %	1 000	1 000
Henkilöstökulut	-29 580	-17 924	-19 363	8 %	-19 363	-19 363
Palvelujen ostot	-21 084	-52 430	-45 630	-13 %	-45 630	-45 630
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 292	-2 320	-2 310	0 %	-2 310	-2 310
Avustukset	-750	-750	-1 000	33 %	-1 000	-1 000
Muut toimintakulut	-3 338	-3 330	-2 780	-17 %	-2 780	-2 780
TOIMINTAKULUT	-57 045	-76 754	-71 083	-7 %	-71 083	-71 083
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-56 559	-75 754	-70 083	-7 %	-70 083	-70 083
VUOSIKATE	-56 559	-75 754	-70 083	-7 %	-70 083	-70 083
TILIKAUDEN TULOS	-56 559	-75 754	-70 083	-7 %	-70 083	-70 083
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-56 559	-75 754	-70 083	-7 %	-70 083	-70 083

Vapaa-aikapalvelut

Liikuntatoimi

Perustehtävä ja tilannekuva:

Kaikenikäisten kuntalaisten liikunnallisen elämäntavan tukeminen sekä terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen. Lasten ja nuorten kasvun tukeminen liikuntaharrastusten kautta.

Liikuntatoimen tilannekuva on vakiintunut. Kuntalaisten liikkumismahdollisuuksia edistetään tarjoamalla omatoimisia ja ohjattuja palveluja. Näitä ovat mm. ilmaiset salivuorot kuntalaisille sekä maksuttomat / edulliset ohjatut liikuntaryhmät, joita tuotetaan liikuntatoimen, Kiantapiston, seurojen ja yhdistysten kautta.

Harrastamisen Suomen mallin –kerhoissa on runsaasti lapsia. Erityisesti 3–6 luokkalaisten osuus kerhoissa on kasvanut, kun kerhoja on ollut nyt useamman vuoden tarjolla ja kerhossa käymiseen on opittu. Nuorison osallistuminen liikunnallisiin kerhoihin on edelleen vähäistä. Elokuussa 2024 alkoi KuntoKipinä -hanke yhteistyössä Suomussalmen kunnan kanssa, jonka tavoitteena on lisätä henkilökohtaista / pienryhmä liikuntaneuvontaa vähän liikkuville nuorille.

Tarjotuissa ohjatuissa ryhmissä on tasaisesti kävijöitä, mutta väestön ikääntyminen ja työikäisten vähäinen osallistuminen näkyy. Ikäihmisille tarjotuissa maksuttomissa ohjauksissa on paikkakunnan kokoon nähden runsaasti väkeä.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Liikuntatoimen kehitystavoitteena on huomioida kaikenikäiset kuntalaiset toiminnassaan. Tällä hetkellä lapset ja ikäihmiset on huomioitu hyvin, mutta työikäisille tarjontaa on vähem-

män ja työikäiset eivät osallistu tarjolla olevaan ohjattuun toimintaan. Työikäinen liikkuu havaintoihin perustuen enemmän omatoimisesti, jolloin omatoimisten liikuntapaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää.

Hyrnsalmi on mukana Kuka minua liikuttaisi –pilottihankkeessa (päätyy 12/2025), joka on suunnattu työikäisille 20-50 -vuotiaille henkilöille. Hankkeen kautta saadaan tuotettua henkilökohtaista liikuntaneuvontaa kohderyhmälle, mikä ilman hanketta on kunnassamme hyvin vähäistä.

Henkilökohtaista liikuntaneuvontaa ei voi tämänhetkisinä vakituisilla resursseilla järjestää Hyrnsalmella, vaan sitä toteutetaan hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä. Palvelu jää kunnassamme hyvin näkymättömäksi, kun hyvinvointialueen resurssit liikuntaneuvontaan ovat 1htv/kaikki Kainuun kunnat (tilanne 11/2024). Kehittämistä tulisi tapahtua, sillä liikunnan ja terveellisten elämäntapojen ennaltaehkäisevä vaikutus kuntalaisten sairastavuuteen ja työkykyyn ovat suuressa roolissa. Toivotaan että pilottihankkeella tai sen jatkokehittämissä hankkeilla saadaan aloitettua Kainuun kunnissa hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä jokin toimiva käytäntö liikuntaneuvontaan.

Hyrnsalmen kuntastrategiaan on tavoitteeksi asetettu kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja liikuntatoimen osuus siinä on suuri. Liikuntatoimen tarkoitus ei ole vain tuottaa ja mahdollistaa liikuntaa, vaan tarkoitus on olla mukana lisäämässä ihmisten arkiliikkumista ja liikuskelua, tapahtui se sitten kulttuurin, kirjaston tai jonkin muun tahon kanssa yhteistyössä.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Osallisuuden parantaminen	<p>Asiakaspalautteet; suorat sanalliset, palautekselyitä vähintään 1/vuosi</p> <p>Kävijämäärät ohjatuissa ryhmissä pysyvät ennallaan tai lisääntyvät, 8-10 kävijää / ryhmä on minimimitavoite</p> <p>Kuntosalin kävijämäärä pysyy ennallaan tai lisääntyy</p>
Tarjotaan kuntalaisille omatoimisia ja ohjattuja liikunnallisen elämäntavan palveluja	<p>Liikuntaryhmät/kausi pysyvät ennallaan tai lisääntyvät, tavoitteena joka ikäryhmälle väh. 1 ohjattu ryhmä/viikko, mielellään useampi</p> <p>Salivuorojen varaukset / kausi pysyvät ennallaan tai lisääntyvät</p> <p>Omatoimiset liikuntapaikat ja niiden käyttöaste pysyvät ennallaan tai lisääntyvät</p>
Edistetään kuntalaisten hyvinvointia yhteistyössä hyvinvointialueen, muiden kuntien ja järjestöjen kanssa	<p>Yhteisten hankkeiden määrä tarpeen mukaan</p> <p>Tapahtumien määrä, väh. 3 liikkumista lisäävää tapahtumaa/vuosi</p> <p>Hyte-työ näkyväksi</p>

	<p>Kuka minua liikuttaisi –hanke ja sen jatko-toimenpiteet, hankkeen liikuntaneuvonta-asiakkuuksien tavoitemäärä on 25 asiakasta / kunta</p> <p>KuntoKipinä -hankkeen asiakkuuksien määrä Hyrynsalmella hankkeen aikana, tavoite väh. 10 asiakkuutta yhtenäiskoululla</p>
Aktivoidaan ja avustetaan urheiluseurojen toimintaa	<p>Avustuksia jaetaan 8 500 € / vuosi</p> <p>Haettujen avustusten määrä ja niiden konkreettiset teot pysyvät ennallaan tai lisääntyvät</p>
<p>Toimenpiteet (konkreettiset toimet):</p> <p>Avustusten jako 1x/vuosi</p> <p>Haetaan hankerahoitusta tarveperusteisesti ja suunnitelmallisesti vuosittain. Rahoituksen avulla voidaan kehittää palveluja, niiden saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.</p> <p>Lasten ja nuorten maksuttoman kerhotoiminnan ylläpitäminen (mm. Harrastamisen suomen malli)</p> <p>Liikuntaneuvonnan lisääminen kuntalaisille (KuntoKipinä -hanke ja Kuka minua liikuttaisi -pilotti)</p> <p>Nykyaikaisten järjestelmien hyödyntäminen palvelujen saavutettavuudessa</p> <p>Kunnan, koulun, kansalaisopiston, urheiluseurojen sekä järjestöjen ja yhdistysten välinen yhteistyö ja toiminnan kehittäminen</p> <p>Teemapäivien, leirien ja tapahtumien järjestäminen yhteistyössä koulun, varhaiskasvatuksen ja seurakunnan sekä seurojen/järjestöjen kanssa</p> <p>Jaetaan tietoa kuntalaisille mm. Hyte-työ</p>	
<p>Resurssit (omat ja ostettavat):</p> <p>Liikuntatoimen kustannukset koostuvat pääasiassa henkilöstökuluista sekä mahdollisista tarvehankinnoista.</p> <p>Vapaa-aikaohjaaja 0,6htv</p>	

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi
<p>Perustehtävä ja tilannekuva:</p> <p>Nuoret kohtaava ja tavoittava nuorisotyö.</p>

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden lisääminen. Tarjota nuorille mahdollisuuksia päihteettömään ja turvalliseen vapaa-ajan viettoon.

Nuorisotoimen tilanne parantui Hyrynsalmella vuonna 2024. Kuntaan saatiin vakituinen nuorisohjaaja, joka toteuttaa nuorisotyötä koulussa sekä vapaa-ajalla. Ostopalveluna tuotettu nuorisotyöhön verrattuna palvelun laatu parani ja tämä tulee esille kävijämäärien nousulla ja nuorilta saadulla suullisella palautteella.

Terveisiin tiloihin muuttoa on edistetty ja muutto väliaikaiseen nuorisotilaan toteutetaan vuoden 2024 loppuun mennessä.

Nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia lisätään nuorisovaltuustotoiminnalla sekä avoimella nuorten kuulemisella. Toimintaa pyritään ohjaamaan ja kehittämään asioita eteenpäin vieväksi nuorten aloitteita kuunnellen.

Yhteistyötä tapahtumien ja toiminnan kehittämiseksi on tehty järjestöjen, muiden kuntien, yritysten ja kehittämishankkeiden kautta. Tästä esimerkkinä Ristijärven ja Hyrynsalmen kalastusmatkailun kehittämishanke, joka sai nuorisoa innostettua ja aktivoitua kalastamiseen erityisesti kesällä 2024. Hanke päättyi 8/2025.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Vuonna 2025 pyrimme kehittämään nuorison vapaa-ajan toimintaa. Mahdollistamme lapsille ja nuorille elämysten järjestämisen, huomioiden myös vähävaraiset perheet osallistumalla mm. kuljetuskustannuksiin yhteiskyydityksillä. Kaikkia tapahtumia ei tarvitse järjestää itse, vaan viemällä kunnan nuoret muiden kuntien tapahtumiin mahdollistaa myös verkostoitumisen toisen asteen opintoja ajatellen.

Kuntastrategiassa tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja lasten ja nuorten hyvinvointi on osa sitä. Nuorisotoimessa pyritään saamaan nuorten ääni kuuluviin eli parantamaan heidän osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksiansa.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
Toteutetaan ennaltaehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa nuorisotyötä	Nuorisotilojen aukioloajat ja kävijämäärät pysyvät ennallaan Järjestettyjen tapahtumien määrä / vuosi nuorille Hyrynsalmella ja muissa kunnissa
Aktivoidaan ja avustetaan järjestöjen toimintaa	Nuorisotoimen avustukset 3000 € / vuosi Haettujen avustusten määrä ja niiden konkreettiset teot pysyisivät ennallaan tai lisääntyisivät Yhteisten tapahtumien määrä järjestöjen kanssa / vuosi, tavoite väh. 2 /vuosi
Nuorisovaltuustotoiminta: Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen ja osallisuuden parantuminen	Kokousten määrä / kausi Aloitteiden ja kehittämissuositusten määrä / kausi
Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa yhteiskunnasta pudonneita ja putoamassa olevia nuoria	Asiakkuuksien määrä / vuosi

Toimenpiteet (konkreettiset toimet):

Lapsia ja nuoria kiinnostavien tapahtumien, kerhojen ja leirien järjestäminen huomioiden myös loma-ajat ja lähikuntien tarjonta. Hankkeiden jatkuvuus (mm. Harrastamisen Suomen malli).

Nuorten iltatoiminnan sisällön kehittäminen. Pyritään saamaan nuorista irti kiinnostava tekeminen, että olisi muutakin kuin ”hengailu”.

Säännöllinen moniammatillinen yhteistyö koulukuraattorin, kouluterveydenhoitajan, etsivän nuorisotyöntekijän ja alueen eri viranomaisten kanssa (mm. poliisi).

Nuorisovaltuuston toiminta jatkuu aktiivisena ja säännöllisenä, ja nuorisovaltuusto ottaa osaa maakunnallisiin tilaisuuksiin

Resurssit (omat ja ostettavat):

Nuorisotoimen kustannukset koostuvat pääosin henkilöstökuluista:

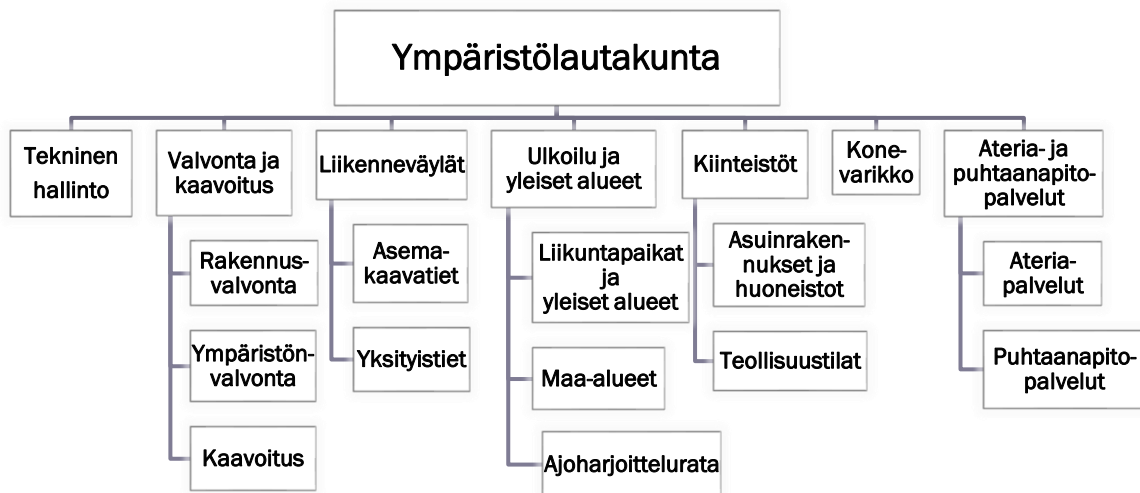
- Vapaa-aikaohjaaja 0,4 htv
- Nuorisotyöntekijä 0,7 htv
- Etsivä nuorisotyöntekijä 0,2 htv, palvelu yhteistyössä Suomussalmen kanssa

Vapaa-aikapalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	44	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	14 084	0	7 000	0 %	7 000	7 000
Tuet ja avustukset	939	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	15 066	0	7 000	0 %	7 000	7 000
Henkilöstökulut	-38 413	-53 643	-58 754	10 %	-58 754	-58 754
Palvelujen ostot	-44 421	-39 400	-40 925	4 %	-40 925	-40 925
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 168	-14 990	-10 620	-29 %	-10 620	-10 620
Avustukset	-11 500	-11 500	-11 500	0 %	-11 500	-11 500
Muut toimintakulut	-77 297	-85 385	-98 430	15 %	-98 430	-98 430
TOIMINTAKULUT	-176 799	-204 918	-220 229	7 %	-220 229	-220 229
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-161 733	-204 918	-213 229	4 %	-213 229	-213 229
VUOSIKATE	-161 733	-204 918	-213 229	4 %	-213 229	-213 229
TILIKAUDEN TULOS	-161 733	-204 918	-213 229	4 %	-213 229	-213 229
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-161 733	-204 918	-213 229	4 %	-213 229	-213 229

Ympäristölautakunta ja tekniset palvelut

Perustehtävä on tuottaa teknisen hallinnon palvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle asiakaslähtöisesti, edullisesti, laadukkaasti ja joustavasti. Lautakunnan tehtäväkenttä on laaja, kuten seuraava kuva osoittaa. Tekniset palvelut ylläpitää ja luo laadukkaat ja ajantasaiset puitteet matkailijoille, vapaa-ajan asukkaille ja kuntalaisille sekä yrityksille. Tekniset palvelut ylläpitää ja luo laadukkaat infran palvelut Kirkonkylässä ja Ukkohallassa.

Kuva 5. Ympäristölautakunnan alainen toiminta.

Ympäristölautakunnan käyttötalousarvion laadinnassa on tehty harkittua kustannusten karsintaa ja se käsittää toimintojen tarkastelua koko vastuualueella.

Talousarviovuoden 2025 merkittävimmät poikkeamat talousarviossa ovat vuoteen 2024 verrattuna seuraavat:

- Kiinteistöjä on edelleen tyhjiillään ja vajaakäytössä, mikä aiheuttaa vuokratuottojen pienentymistä. Tyhjiillään olevien kiinteistöjen aiheuttamia kustannuksia pyritään minimoimaan omalla kiinteistöstrategialla.
- Kiinteistöjen energian kulutusta seurataan ja säädetään.
- Lakkautetulle Moisiovaaran koulukiinteistölle etsitään toimintoja ja harkinnassa on myös kiinteistön myynti. Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpitoon ja korjauksiin kiinnitetään huomiota. Korjaustoimissa joudutaan priorisoimaan eri kiinteistöjen välillä ja aikataulutamaan korjaustoimenpiteet eri vuosille.
- Kiinteistöjen korjaustoimenpiteet vaativat tekniseltä hallinnolta entistä enemmän asiantuntemusta ja oikea-aikaista resursointia korjaustoimenpiteisiin.
- Luvattomia rakennuksia tarkastellaan rakennusvalvontakäyntien yhteydessä.
- Liikuntapaikkojen ja reitistöjen hoitoon panostetaan, mutta latuverkoston laajuus pidetään nykyisellä tasolla. Latuverkosta ylläpidetään kustannustehokkaasti ja latuverkosto on kokonaisuudessaan hoidettuna kevättalven sesonkiaikana. Ukkohallan alueen latuverkoston hoito on siirretty alueen palveluntuottajan vastuulle.
- Yksityistieverkoston kunnossapidosta vastaa kunta, mutta varaudutaan yksityisteiden tiekuntien uudelleen järjestäytymiseen. Kaava- ja yksityisteiden talvikunnossapidon urakkasopimukset ovat voimassa vuoden 2027 kevääseen saakka.

- Henkilöstökulut kasvavat KVTES yleiskorotuksen mukaisesti.

Kokonaisuutena nettokustannukset kasvavat n. 18 % (ks. seuraava taulukko), mikä selittyy lähinnä myyntituottojen pienenemisellä.

Tekniset palvelut						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	1 326 707	248 950	161 000	-35 %	161 000	161 000
Maksutuotot	110 080	96 500	92 700	-4 %	92 700	92 700
Tuet ja avustukset	41 945	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 704 458	1 690 440	1 661 750	-2 %	1 661 750	1 661 750
TOIMINTATUOTOT	3 183 190	2 035 890	1 915 450	-6 %	1 915 450	1 915 450
Henkilöstökulut	-1 242 913	-705 452	-696 102	-1 %	-694 851	-694 851
Palvelujen ostot	-1 266 344	-1 107 310	-1 223 670	11 %	-1 223 670	-1 223 670
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-852 871	-656 530	-618 400	-6 %	-618 400	-618 400
Avustukset	-13 065	-9 100	-9 000	-1 %	-9 000	-9 000
Muut toimintakulut	-416 718	-363 650	-384 470	6 %	-384 470	-384 470
TOIMINTAKULUT	-3 791 911	-2 842 042	-2 931 642	3 %	-2 930 391	-2 930 391
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-608 721	-806 152	-1 016 192	26 %	-1 014 941	-1 014 941
Rahoitustuotot ja -kulut	-11	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-608 731	-806 152	-1 016 192	26 %	-1 014 941	-1 014 941
Poistot ja arvonalentumiset	-551 592	-506 293	-537 333	6 %	-537 333	-537 333
TILIKAUDEN TULOS	-1 160 323	-1 312 445	-1 553 525	18 %	-1 552 274	-1 552 274
Varausten ja rahastojen muutos	71 216	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 089 107	-1 312 445	-1 553 525	18 %	-1 552 274	-1 552 274

Tekninen hallinto

Tekninen hallinto:	
Perustehtävä ja tilannekuva: Tulosalue tuottaa hallintoon ja asumiseen liittyvät palvelut kuntalaisille. Lisäksi tulosalue vastaa oheispalveluiden tuottamisesta kunnan muille hallintokunnille, toimitilat ja kiinteistöhoitopalvelut sekä yleisten alueiden palveluiden tuottaminen.	
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan: Palveluiden turvaaminen sekä kuntayhteistyön kartoittaminen. Kehitetään ja koordinoidaan koko teknisten palveluiden toimialaa asiakaslähtöisesti ja palveluprosesseja uudistaen ja sähköistäen.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Palveluprosesseja kehitetään asiakaslähtöisesti ja mm. sähköisiä kanavia hyödyntäen.	Asiakaspalautteet: sekä ulkoiset että sisäiset asiakkaat (ml. reklamaatiot; oikaisuvaatimukset; valitukset)
Tulosalue tuottaa palvelut nykyisillä resursseilla ja tasolla.	Kokousten määrä – Asioiden läpimenon sujuvuus (aloite, valmistelu, päätös, toimeenpano)

Tulosalue tuottaa palvelut asiakaslähtöisesti, nopeasti, taloudellisesti ja laadukkaasti.	
Toimenpiteet: Ympäristölautakunta kokoontuu määräajoin, kun päätöksentekoon tulevia asioita ilmenee. Asiat suunnitellaan ja valmistellaan esittelijän johdolla perusteellisesti, suunnitelmallisesti ja viivyttämättä.	
Investointien ja palvelujen valmistelu ja toteutus / toteutuksen koordinointi.	
Resurssit:	
<ul style="list-style-type: none"> • Tekniset palveluiden viranhaltijat ja toimihenkilöt. • Konsulttipalveluina ostettavat asiantuntijapalvelut. 	

Tekninen hallinto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	46 260	50 000	50 000	0 %	50 000	50 000
Maksutuotot	1 380	0	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	779	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	145	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	48 564	50 000	50 000	0 %	50 000	50 000
Henkilöstökulut	-219 736	-215 211	-221 336	3 %	-220 085	-220 085
Palvelujen ostot	-52 591	-44 650	-56 750	27 %	-56 750	-56 750
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 064	-1 880	-1 800	-4 %	-1 800	-1 800
Avustukset	-9 565	-9 100	-9 000	-1 %	-9 000	-9 000
Muut toimintakulut	-5 633	-3 100	-5 100	65 %	-5 100	-5 100
TOIMINTAKULUT	-289 588	-273 941	-293 986	7 %	-292 735	-292 735
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-241 024	-223 941	-243 986	9 %	-242 735	-242 735
Rahoitustuotot ja -kulut	-16	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-241 040	-223 941	-243 986	9 %	-242 735	-242 735
TILIKAUDEN TULOS	-241 040	-223 941	-243 986	9 %	-242 735	-242 735
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-241 040	-223 941	-243 986	9 %	-242 735	-242 735

Valvonta ja kaavoitus

Valvonta ja kaavoitus:
Perustehtävä ja tilannekuva: Tulosalue sisältää rakennus- ja ympäristönvalvonnan sekä kaavoituksen. Tulosalueen perustehtävänä on tuottaa maankäytön suunnitteluun, kaavoitukseen ja rakennusvalvontaan liittyvät palvelut. Ympäristönvalvontapalvelut ostetaan Suomusalmen kunnalta. Toimintakulujen kasvu ja toimintakatteen heikkeneminen aiheutuvat kaavoituksen asiantuntijapalveluiden ostopalveluiden ostamisesta, ja tuottojen romahtamisesta.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Tavoitteena on kaavoittaa viihtyisiä ja haluttuja omakotitontteja uusille asukkaille. Kaavoituksen kautta mahdollistetaan uudentyyppisten yritysten sijoittuminen paikkakunnalle ja samalla kasvattaen elinvoimaisuutta.

Tavoitteet:**Tuotos- ja tulostittarit:**

Rakennuslupakäsittelyssä pyritään kolmen viikon käsittelyaikaan ja poikkeamislupakäsittelyssä kolmen kuukauden käsittelyaikaan.

Käsittelyaikojen seuranta rakennusvalvonta-ohjelmasta:
rakennuslupa ≤ 3 viikkoa
poikkeamislupa ≤ 3 kk

Tavoitteena on käyttää ympäristöön soveltuvaa turvallista rakennustapaa.

Tarvittaessa on mahdollisuus myös kiireellisten kaavahankkeiden toteuttamiseen. Kaavoitushankkeet etenevät tavoitteiden mukaan.

- Ajantasa-asemakaava
- Hyrynsalmen tuulivoimayleiskaava
- Iston koulun alueen kaava
- Selvitykset uusista rantarakennuspaikoista
- Kirkonkylän asemakaavan muutos Iston koulun ympäristössä, valmistuu 2026, rantarakennuspaikkoja ja uusia käyttötarkoituksia haetaan tyhjenneille koulurakennuksille.

Kaavayhdistelmäkarttojen digitoitujen aineistojen sovittaminen QCIS –ohjelmaan.

Toimenpiteet:

Alueidenkäyttölain tuomat vaikutukset tuomat vaikutukset:

- Rakennusvalvonnan taksauudistus v. 2025
- Rakennusjärjestyksen uudistaminen 2026.

Resurssit:

Varaudutaan kaavoituksen asiantuntijapalveluiden ostamiseen.
Henkilöstömenot: - rakennustarkastaja (½) - toimistosihteeri

Valvonta ja kaavoitus

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	59 696	4 000	4 000	0 %	4 000	4 000
Maksutuotot	18 303	15 000	11 000	-27 %	11 000	11 000
Tuet ja avustukset	31 320	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	420	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	109 739	19 000	15 000	-21 %	15 000	15 000
Henkilöstökulut	-104 366	-47 206	-48 055	2 %	-48 055	-48 055
Palvelujen ostot	-75 326	-77 000	-95 620	24 %	-95 620	-95 620
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-294	-450	-450	0 %	-450	-450
Muut toimintakulut	-315	-50	0	0 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-180 301	-124 706	-144 125	16 %	-144 125	-144 125
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-70 562	-105 706	-129 125	22 %	-129 125	-129 125
VUOSIKATE	-70 562	-105 706	-129 125	22 %	-129 125	-129 125
Poistot ja arvonalentumiset	-990	-990	-990	0 %	-990	-990
TILIKAUDEN TULOS	-71 552	-106 696	-130 115	22 %	-130 115	-130 115
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-71 552	-106 696	-130 115	22 %	-130 115	-130 115

Liikenneväylät

Liikenneväylät:	
Perustehtävä ja tilannekuva:	
Kunnan kunnossapidossa olevien teiden hoitaminen ympäristölautakunnan päättämän laatuokituksen mukaisesti.	
Kunnan kunnossapitovastuulla oleva, n. 200 tie-km pitkä ja koko kunnan alueen kattava, tieverkosto pidetään ympäristölautakunnan laatuokituksen mukaisella kunnossapitotallalla.	
Vähintään 1000 m:n pituiset asutut yksityistiet ja kiinteistöjen pääsytiät ovat myös kunnan kunnossapidossa. Talvi- ja kesäkunnossapidossa on keskustaajamassa n. 29 km ja Ukko-hallassa n.17 km asemakaavateitä sekä haja-alueella n. 155 km yksityisteitä.	
Valtaosan töistä tekevät kilpailutuksen kautta valitut ulkopuoliset urakoitsijat.	
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:	
Liikenneväylien kunnossapito tukee kuntastrategian saavutettavuus- ja vetovoimaisuustavoitteita. Kehitystavoitteena on liikenneväylien kunnossapidon kehittäminen tehokkaaksi ja laadukkaaksi. Erityisenä painopisteenä on tukea, aktivoida ja kehittää tiekuntien toimintaa.	
Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulospittarit:
Oikea-aikaiset ja kustannustehokkaat toimenpiteet.	Asiakaspalautteet ja aloitteisiin vastaaminen
Neljä järjestäytyntä tiekuntaa.	Järjestäytyneet, toimivat ja aktiiviset tiekunnat. Tie kuntien kokouspöytäkirjojen toimittaminen 4 vuoden välein.
Kustannustaso pidetään kilpailukyisenä (alaan verrattuna).	Kunnan nettokustannuskehitys €/km.

Tulosalue tuottaa palvelut nopeasti, taloudellisesti ja laadukkaasti.	Asiakaspalautteet ja niihin vastaaminen: - vähenevät reklamaatiot - talviolosuhteiden vuosittaiset vaihtelut
Toimenpiteet: Alueurakoiden kilpailutus ja toteutuksen valvonta. Yksityistiekuntien kontaktointi, neuvonta ja kannustaminen järjestäytymiseen. (Yksityisteiden tieyksiköiden mukaisia maksuja laskutetaan metsäyhtiöiltä n. 10 000 €.)	
Resurssit: <ul style="list-style-type: none"> • Käyttöpäällikkö, asiantuntijapalveluiden ostot • Alueurakat ostopalveluina 	

Liikenneväylät

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	17 646	15 000	12 000	-20 %	12 000	12 000
TOIMINTATUOTOT	17 646	15 000	12 000	-20 %	12 000	12 000
Henkilöstökulut	-117	-3 576	-3 575	0 %	-3 575	-3 575
Palvelujen ostot	-339 087	-316 100	-327 100	3 %	-327 100	-327 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 994	-23 800	-24 500	3 %	-24 500	-24 500
TOIMINTAKULUT	-362 198	-343 476	-355 175	3 %	-355 175	-355 175
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-344 552	-328 476	-343 175	4 %	-343 175	-343 175
VUOSIKATE	-344 552	-328 476	-343 175	4 %	-343 175	-343 175
Poistot ja arvonalentumiset	-32 206	-30 467	-34 213	12 %	-34 213	-34 213
TILIKAUDEN TULOS	-376 758	-358 943	-377 388	5 %	-377 388	-377 388
ULIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-376 758	-358 943	-377 388	5 %	-377 388	-377 388

Ulkoilu ja yleiset alueet

Ulkoilu ja yleiset alueet

Perustehtävä ja tilannekuva:

Ylläpitää, kunnostaa ja kehittää (tarvelähtöisesti) kuntalaisille ja matkailijoille kunnan liikuntapaikat ja yleiset alueet. Tulosalue sisältää puistot ja yleiset alueet, liikuntapaikat ja erilaiset reitistöt, torin, metsätilat, vuokralle annetut tontit sekä ajoharjoitteluradan.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Tuetaan alueen yleistä viihtyvyyttä ja vetovoimaisuutta sekä aktivoidaan kuntalaisia ja matkailijoita harrastamaan liikuntaa ja liikkumaan luonnossa (kuntastrategian tavoitteiden mukaista toimintaa).

Erityisinä lähivuosien kehittämisteemoina ovat taajama-alueen ja Ukkohallan matkailukeskuksen yleisilmeen parantaminen siten, että otetaan huomioon kuntalaisten, yrittäjien ja mökinomistajien toiveet. Mahdollistetaan kuntalaisen osallistuva suunnittelu.

Hyvinvointia ja viihtyvyyttä tuottavat viihtyisät yleiset alueet ja laadukkaat reitistöt, ladut, kelkkaurat, kesäreitistöt ja lähiliikuntapaikat. Metsätiloja hoidetaan suunnitelman mukaan, hyödyntäen järkevästi puumarkkinatilanne.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):

Liikuntapaikkoja, reittejä ja ympäristön viihtyisyyttä kehitetään kehittämis- ja investointihankkeiden avulla, sekä kunnan omana työnä että yhdessä kumppaneiden kanssa.

Reitistöt pidetään turvallisessa ja käyttäjäystävällisessä kunnossa. Kunnossapitoa priorisoidaan kysynnän ja olosuhteiden mukaan.

Toimintakate pyritään säilyttämään nykyisellä tasolla.

Tuotos- ja tulospittarit:

Asiakaspalautteet kerätään ja arvioidaan kausittain (talvi- ja kesäkäyttö; kuntalaiset ja matkailijat).

Hiihtolatuja ja jatkossa muidenkin reittien käyttöä seurataan liiketunnistilaskurilla. Hiihtolatuja käyttöasteen kasvu.

Toimintatuottojen taso säilytetään.

Toimenpiteet:

Kunnossa pidettäviä hiihtolatuja on yhteensä n. 60 km ja patikointireittejä 52 km sekä maastopyöräreitistöjä n. 100 km. Reittien varrella on yhteensä 16 laavua tai kotaa varustettujen.

Reitistöjen rakenteiden huoltotoimenpiteet ja laavujen puuhoito.

Moottorikelkkareittien kunnossapito tehdään määräajoin talviaikana, urien pituus n. 50 km. Vapaakelkkailualue käytössä v.2024–2026 kevääseen.

Kunnan latukoneella ajetaan kirkonkylän ladut ja yhdyslatu Tuomivaaran ladun risteykseen saakka. Ukkohallan alueen latuverkoston kunnossapidosta vastaa Vaara- Kainuun matkailuyhdistys kaudella 2024 - 2025.

Nivan lähiliikuntapaikka mahdollistaa kuntalaisille monipuolisia liikuntamuotoja. Kuntoportaiden rakentaminen, Vonkan uimarannan kunnostaminen ja Nivan kaukalon kattaminen ovat investointiohjelmassa v. 2025.

Resurssit:

- Käyttöpäällikkö ja liikuntapaikkojen ja reitistöjen hoitaja.
- Kalusto: latukone, jäänhoitokone, mönkijä ja moottorikelkka
- Ukkohallan latuverkosto ylläpidetään Vaara-Kainuun matkailuyhdistyksen toimesta.
- Kelkkaurat hoidetaan ostopalveluna urakoitsijalta.

Ulkoilu ja yleiset alueet

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	11 203	10 000	10 000	0 %	10 000	10 000
Maksutuotot	1 576	1 500	1 700	13 %	1 700	1 700
Tuet ja avustukset	3 644	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	106 715	112 000	112 250	0 %	112 250	112 250
TOIMINTATUOTOT	123 138	123 500	123 950	0 %	123 950	123 950
Henkilöstökulut	-71 056	-83 079	-92 101	11 %	-92 101	-92 101
Palvelujen ostot	-114 024	-133 200	-128 950	-3 %	-128 950	-128 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 613	-28 800	-27 800	-3 %	-27 800	-27 800
Avustukset	-3 500	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-10 141	-7 550	-8 770	16 %	-8 770	-8 770
TOIMINTAKULUT	-226 334	-252 629	-257 621	2 %	-257 621	-257 621
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-103 195	-129 129	-133 671	4 %	-133 671	-133 671
VUOSIKATE	-103 195	-129 129	-133 671	4 %	-133 671	-133 671
Poistot ja arvonalentumiset	-51 891	-34 409	-61 933	80 %	-61 933	-61 933
TILIKAUDEN TULOS	-155 086	-163 538	-195 604	20 %	-195 604	-195 604
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-155 086	-163 538	-195 604	20 %	-195 604	-195 604

Kiinteistöt

Kiinteistöt:

Perustehtävä ja tilannekuva:

Kiinteistöjen ylläpito ja huolto sekä kehittäminen asiakkaiden tarpeita vastaavaksi kunnan omaan käyttöön ja vuokralaisille.

Kunnan omistamien kiinteistöjen määrä ja toimiala jakaantuvat seuraavasti:

- Sivistystoimi 10197 m²
- Sosiaali- ja terveystoimi 3380 m²
- Elinkeino- ja teollisuustilat 4620 m²
- **Yhteensä n. 18 200 m²**

Lisäksi on hoidettavana Kiinteistö Oy Ahmahakan 203 asuntoa, Hyrynsalmen vanhusten- taloyhdistys ry:n 27 asuntoa ja Kiviöntaito Oy:n 4 asuntoa sekä osittain Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon kiinteistö.

Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan:

Tavoitteena on pitää kiinteistöt optimikunnossa ja käyttäjille tarpeita vastaavina sekä edullisina, vaarantamatta myöskään niiden arvoa (palvelee myös kuntastrategiaa). Kiinteistö- kanta on pääosin 1980-luvun loppupuolelta, joten tekniikan uudistamistarpeita on jatku- vasti - ja tarpeisiin pyritään joustavasti vastaamaan. Myös varautumiseen liittyvät tarpeet otetaan huomioon. Tavoitteena on toimintakatteen parantaminen suunnittelukauden lop- puun mennessä.

Tavoitteet (mitattavat / laadulliset):	Tuotos- ja tulosmittarit:
<p>Taloudellista tehokkuutta parannetaan siten, että ensisijaisesti tyhjiillään tai vajaakäytössä olevia kiinteistöjä pyritään edelleen myymään tai vuokraamaan.</p> <p>Ylläpitokustannukset minimoidaan tarvittaessa poistamalla kiinteistöistä lämmitys ja sähkö.</p>	<p>Kiinteistöjen käyttöaste (tavoiteltava kehityksen suunta: paranee)</p> <p>Kiinteistökustannukset, käytössä €/ m2 (kilpailukyinen verrattuna muihin kuntiin)</p> <p>Kiinteistökustannukset, tyhjät €/ m2 (alenee)</p>
<p>Toimenpiteet:</p> <p>Palveluita tuotetaan hyvinvointialueelle (kiinteistöjen vuokraus, hyvinvointialueen vuokrasopimuksissa on huomioitu 6 % pääomavuokra teknisestä arvosta), ja lisäksi tuotetaan palveluita kunnan sisäisesti, muille hallintokunnille ja konserniyhtiöille.</p> <p>Kiinteistöjen korjaustoimenpiteet priorisoidaan ja aikataulutetaan suunnitelmallisesti.</p> <p>Kiinteistöhuoltoa kehitetään jatkuvasti ja kokonaisvaltaisesti niin, että palvelut pystytään tuottamaan laadukkaasti ja kilpailukyysisesti.</p>	
<p>Resurssit:</p> <p>Henkilöstömenot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistöhoitaja/laitosmies 3 hlöä ja 1 rakennusammattimies. • Kiinteistöhuoltoauto (2 kpl) 	

Talousarvion muutosten perustelut:

- Hallan saunan nettomenot 110 000 €.
- Terveysaseman vuokrattujen tilojen käyttöaste on 52 %:a.
- Taitolan-kiinteistön purkamiskustannuksiin on varattu 50 000 €:a.
- Paloseman IV-kanavan nuohouksiin 7 000 €.

Kiinteistöt

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	127 503	35 500	20 000	-44 %	20 000	20 000
Maksutuotot	88 821	80 000	80 000	0 %	80 000	80 000
Tuet ja avustukset	838	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 595 997	1 577 440	1 548 500	-2 %	1 548 500	1 548 500
TOIMINTATUOTOT	1 813 158	1 692 940	1 648 500	-3 %	1 648 500	1 648 500
Henkilöstökulut	-163 240	-220 714	-226 418	3 %	-226 418	-226 418
Palvelujen ostot	-598 582	-494 800	-582 050	18 %	-582 050	-582 050
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-495 850	-550 100	-527 850	-4 %	-527 850	-527 850
Muut toimintakulut	-338 074	-346 400	-368 800	6 %	-368 800	-368 800
TOIMINTAKULUT	-1 595 747	-1 612 014	-1 705 118	6 %	-1 705 118	-1 705 118
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	217 412	80 926	-56 618	-170 %	-56 618	-56 618
Rahoitustuotot ja -kulut	5	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	217 417	80 926	-56 618	-170 %	-56 618	-56 618
Poistot ja arvonalentumiset	-448 212	-425 082	-427 962	1 %	-427 962	-427 962
TILIKAUDEN TULOS	-230 795	-344 156	-484 580	41 %	-484 580	-484 580
Varausten ja rahastojen muutos	71 216	0	0	0 %	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-159 580	-344 156	-484 580	41 %	-484 580	-484 580

Konevarikko

Konevarikko:	
Perustehtävä ja tilannekuva: Konevarikko tuottaa sisäisiä ja ulkoisia palveluja, joita ovat mm. alueiden ja tiestön hoito sekä kunnossapito ja erilaiset logistiset tehtävät.	
Kehitystavoitteet ja liityntä kuntastrategiaan: Kehitetään konevarikon toimintaa siten, että se tukee kunnan erilaisia tapahtumia ja parantaa rakennetun ympäristön viihtyvyyttä, käytettävyyttä sekä turvallisuutta. Toiminta organisoituaan joustavasti ja kytketään saumattomaksi osaksi ostopalveluyhteistyötä. Kehitetään henkilöstön osaamista ja kalustoa tulevaisuuden vaatimuksia ja tilaajan tarpeita vastaavaksi (otetaan huomioon myös henkilöstön osaaminen ja toiveet).	
Tavoitteet: Tuotetaan määritellyt palvelut mahdollisimman korkealaatuisesti, oikea-aikaisesti ja pienin häiriöin sekä taloudellisesti tehokkaasti. Tavoitteena on toimintakatteen parantaminen vuoden 2023 tasolle.	Tuotos- ja tulospito: Henkilöstön räätälöity koulutus Kehityskeskustelujen palaute Kaluston sopivuuden arviointi Ajantasaiset ja laadukkaat palvelut (mahdollinen reklamointi / positiivien palaute) Taloudellinen tulos ja tehokkuus (tuotosten määrä verrattuna edelliseen vuoteen; yksikkökustannusten nousu; toimintakate)
Toimenpiteet: Oikea-aikaisesti toteutetut toimenpiteet ja tuotetut palvelut.	

Resurssit:

Henkilöstö:

- Kuorma-autonkuljettaja
- Koneenkuljettaja-kunnossapito työntekijä

Kalusto ja tilat:

- 2 traktoria, kuorma-auto ja konekeskuksen tilat sekä muut laitteet.

Konevarikko

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	125 900	63 450	65 000	2 %	65 000	65 000
Tuet ja avustukset	1 740	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 181	1 000	1 000	0 %	1 000	1 000
TOIMINTATUOTOT	128 821	64 450	66 000	2 %	66 000	66 000
Henkilöstökulut	-122 581	-79 652	-97 977	23 %	-97 977	-97 977
Palvelujen ostot	-34 128	-31 400	-33 200	6 %	-33 200	-33 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34 762	-29 900	-36 000	20 %	-36 000	-36 000
Muut toimintakulut	-1 757	-1 500	-1 800	20 %	-1 800	-1 800
TOIMINTAKULUT	-193 229	-142 452	-168 977	19 %	-168 977	-168 977
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-64 408	-78 002	-102 977	32 %	-102 977	-102 977
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-64 408	-78 002	-102 977	32 %	-102 977	-102 977
Poistot ja arvonalentumiset	-14 783	-11 835	-12 235	3 %	-12 235	-12 235
TILIKAUDEN TULOS	-79 191	-89 837	-115 212	28 %	-115 212	-115 212
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-79 191	-89 837	-115 212	28 %	-115 212	-115 212

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut hankitaan ostopalveluna 1.2.2024 alkaen seuraavat viisi vuotta. Hyrynsalmen kunnan tehtävänä on seurata ulkoistettujen ateria- ja puhtaanapitopalveluiden sopimusten toteutumista ja palveluiden laadun kehitystä.

Ateria –puhtaanapitopalveluille on varattu menot vain eläkemenoperusteisille maksuille. Kustannukset olisi aiheellista siirtää tulosalueelle kiinteistöt vuodesta 2025 alkaen.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	938 500	71 000	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	3 624	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	942 124	71 000	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-561 817	-56 016	-6 640	-88 %	-6 640	-6 640
Palvelujen ostot	-52 606	-10 160	0	0 %	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-269 293	-21 600	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-60 797	-5 050	0	0 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-944 514	-92 826	-6 640	-93 %	-6 640	-6 640
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-2 390	-21 826	-6 640	-70 %	-6 640	-6 640
VUOSIKATE	-2 390	-21 826	-6 640	-70 %	-6 640	-6 640
Poistot ja arvonalentumiset	-3 510	-3 510	0	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-5 900	-25 336	-6 640	-74 %	-6 640	-6 640
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-5 900	-25 336	-6 640	-74 %	-6 640	-6 640

4 Investoinnit

On huomattava, että pienen kunnan investointitasot heittelevät paljon vuosittain; muutamasta sadasta tuhannesta eurosta jopa kahteen miljoonaan. Investointisuunnitelma on vahvasti talousarviovuosipainotteinen, ja lisäksi investointien toteutusvalmiusaste vaihtelee, mikä voi aiheuttaa sen, että osa investointien toteutumisesta voi perustellusti lykkäytyä suunnitelmavuosille.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuosien 2025–2027 investoinnit. Talousarvioon on esitetty vuodelle 2025 noin 0,475 milj. euron nettoinvestointivaraukset, jotka ovat kunnan kantokykyyn nähden normaalia tasoa.

Pääpaino on strategisissa investoinneissa, joilla tervehdytetään kunnan toiminnallisia rakenteita ja parannetaan näin myös toiminnan kustannusrakennetta. Lisäksi investoinneilla tyydytetään välttämättömiä korjaustarpeita sekä tuetaan kunnan viihtyvyyden ja elinvoiman kehittymistä.

Esitettyjä investointeja on priorisoitu seuraavilla periaatteilla:

- Rakentaminen, korjaukset ja hankinnat tehdään tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksessä siten, että toiminnallisuus paranee ja omaisuuden arvo säilyy.
- Investoinneissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa kunnanhallituksen talousarvion täytäntöönpano-ohjetta sekä talousarvioon sisältyvää talouden tervehdyttämishjelmaa.

Investointien rahoitus katetaan pääosin kassavaroilla. On huomattava, että tällaisella investointitasolla ei kunnan erittäin pieni lainakanta ja poistopohja merkittävästi kasva.

Kunnanhallitus täsmentää ja ohjeistaa investointien tarkempaa suunnittelua, toimeenpanoa ja ajoitusta talousarvion täytäntöönpano-ohjeella tammikuussa 2025.

Taulukko 4. Hyrynsalmen kunnan investoinnit vuosina 2025–2027

Hyrynsalmen kunnan investoinnit vuosina 2025 - 2027				
	Kustannus- arvio	TA2025	SU2026	SU2027
Kaavateiden kunnostus				
Luusuantien kunnostaminen	30 000	30 000		
Poromiehentie, suunnittelu (2025) ja toteutus (2026)	360 000	10 000	350 000	
Jäkälätie	110 000			110 000
Koskitien kunnostaminen	60 000	80 000		
Kaavatien muutos kortteli 13/Ukkohalla	25 000	25 000		
Yhtenäiskoulun henkilökunnan P-alue				
Parkkialueen laajennus, asfaltointi ja latauspiste	35 000	35 000		
Latuvalaistus: LED				
	30 000	30 000		
Kuntoportaat				
		22 500		
tulot (Elävä Kainuu Leader)	41 500			
menot	64 000			
netto	22 500			
Vonkan uimarannan kunnostaminen (OUMO-hanke)				
		13 500		
tulot (OUMO-hankerahoitus)	38 000			
menot	51 500			
netto	13 500			
Jääkiekkokaukalon kattaminen				
		70 000		
tulot (Elävä Kainuu Leader)	130 000			
menot	200 000			
netto	70 000			
Syväjärven sillan valaistus				
	10 000		10 000	
Paloaseman muutostyöt (jäähd. ja varavoimakyt. automaatio)				
	30 000	30 000		
Hoitokoti Hyrynsalmi, paloilmotinkeskus				
		6 000		
tulot (Hyrynsalmen Vanhustentalo yhdistys ry)	6 000			
menot	12 000			
netto	6 000			
Kunnan varikko (automaation modernisointi)				
	13 000	13 000		
Monitoimitalo, suunnittelu				
	40 000		40 000	
Kalustohankinnat, teknisen pienkalusto				
	15 000	15 000		
Yhtenäiskoulu, musiikkiluokan oppilaskalusteet				
	15 000	15 000		
Palvelukeskus keittiö, laitehankinnat				
	40 000	40 000		
Kunnan nettisivujen uusiminen				
	15 000	15 000		
Sähköinen arkistointi				
	15 000	15 000		
Osallistuva budjetointi				
	30 000	10 000	10 000	10 000
YHT:		475 000	410 000	120 000

Avustukset**Kunnanhallitus**

Hyrnsalmen 4H-yhdistys	2 000	
Moisiovaaran kyläyhdistys ry	500	
Kainuun liikunta (urheilugaala)	400	
Fresbeegolf-kisa	1 000	
Rasti-Hyry (liikuntapaikka / kartta-avustus)	2 500	
Vauvaraha	5 000	
Perheiden laajennettu tuki	700	
Muut pienet avustukset	7 100	17 400

Elinkeino- ja matkailutoimi

Kirkonkylän kyläyhdistys ry (kylätalon ylläpito)	10 750	
Omat tapahtumat (joulu, vappu, uusi vuosi, ym.)	2 500	
Matkailun markkinointi; Vaara-Kainuun matkailuyhdistys ry	10 000	
Matkailun markkinointi; Uudet tapahtumat	5 000	28 250

Maaseutupalvelut

Avustukset kotitalouksille	500	500
----------------------------	-----	------------

Sivistyslautakunta

Kuntalisä	21 500	
Kulttuuritoimi	1 000	
Liikuntatoimi	8 500	
Nuorisotoimi	3 000	34 000

Ympäristölautakunta

Avustukset tilusteille	9 000	9 000
------------------------	-------	--------------

AVUSTUKSET YHTEENSÄ**89 150**

taso 1 = kunta

taso 2 = toimiala

taso 3 = palvelualue

taso 4 = palveluyksikkö1

taso 5 = palveluyksikkö2 (ei käytössä)

taso 6 = palveluyksikkö 3 (ei käytössä)

kustannuspaikka

1	2	3	4	KP_nro	Nimi	Taso
1	0	0	0		HYRYNSALMEN KUNTA	1
1	10	0	0		HALLINTO- JA ELINVOIMAPALVELUT	2
1	10	100	0		Yleishallinto	3
1	10	100	1010		Kunnanvaltuusto	4
1	10	100	1010	10101	Kunnanvaltuusto	
1	10	100	1020		Kunnanhallitus	4
1	10	100	1020	10201	Kunnanhallinto	
1	10	100	1020	10202	Kunnallisverotus	
1	10	100	1020	10203	Joukkoliikenne	
1	10	100	1020	10204	Nuorisovaltuusto	
1	10	100	1020	10205	Itäinen Etappireitti- ja Hallan -kirja	
1	10	100	1020	10206	Vammais- ja vanhusneuvosto	
1	10	100	1020	10207	Korona-pandemia	
1	10	100	1020	10208	Digihanke Paltamo	
1	10	100	1020	10209	Jokihelmi-kirja	
1	10	100	1030		Maakuntahallinto	4
1	10	100	1030	10301	KainSote-kuntayhtymä, tukipalvelut	
1	10	100	1030	10302	KainSote-kuntayhtymä, maksusuudet	
1	10	100	1030	10303	Kainuun liitto, maksusuudet	
1	10	100	1030	10304	Ympäristöterveydenhuolto	
1	10	100	1040		Tilintarkastus	4
1	10	100	1040	10401	Tilintarkastus	
1	10	100	1050		Vaalit	4
1	10	100	1050	10501	Kunnallisvaalit	
1	10	100	1050	10502	Presidentinvaalit	
1	10	100	1050	10503	Eduskuntavaalit	
1	10	100	1050	10504	Eu-vaalit	
1	10	100	1050	10505	Aluevaalit	
1	10	100	1060		Hallinto ja henkilöstöpalvelut	4
1	10	100	1060	10601	Hallintopalvelut	
1	10	100	1060	10602	Hallintokunnille vyörytettävät erät	
1	10	100	1060	10603	Henkilöstöhallinto	
1	10	100	1060	10604	Yhteistyötoimikunta	
1	10	100	1060	10605	Työsuojelua/-kykyä ylläpitävä toiminta	
1	10	100	1060	10606	Työterveyshuolto	

1	10	100	1060	10607	Laskutett.KuEL-eläkemenop. (Rvi)	
1	10	100	1060	10608	Vanhat ja siirtyneet eläkevastuut	
1	10	100	1060	10609	Virastotalon keittiö	
1	10	100	1060	10610	Talous- ja henkilöstöhallinto	
1	10	100	1070		Työllistämistoimenpiteet	4
1	10	100	1070	10701	Tukityöllistäminen	
1	10	100	1070	10702	Työllistäminen Hallintopalvelut	
1	10	100	1070	10703	Työllistäminen Ympäristötyöt	
1	10	100	1070	10704	Nuorten kesätyöt	
1	10	120	0		Elinvoimapaalvelut	3
1	10	120	0	12001	Hallinto	
1	10	120	0	12002	Matkailun markkinointi	
1	10	120	0	12003	Tapahtumat	
1	10	120	0	12004	Suopotkupallo	
1	10	130	0		Hanketoiminta	3
1	10	130	0	13001	Eräilystä elinvoimaa -yrittäjäryhmähanke	
1	10	130	0	13002	KV-Yrittäjäryhmähanke	
1	10	130	0	13003	Ulkoilureittien Digi	
1	10	130	0	13004	Uudistavaa vetovoimaa matkailuun - Arctic Lakeland Kainuu - hanke	
1	10	130	0	13005	Projektien kuntaosuudet	
1	10	130	0	13006	Vihreä siirtymä, Ylä- ja Itä-Kainuun osaamiskeskus	
1	10	135	0		Aluearkkitehti	3
1	10	135	0	41501	Aluearkkitehti	
1	10	140	0		Maaseutupalvelut	3
1	10	140	1410		Maaseutuhallinto	4
1	10	140	1410	14101	Maa- ja metsätalous	
1	30	0	0		SIVISTYSPALVELUT	2
1	30	300	0		Sivistyshallinto	3
1	30	300	0	30001	Sivistyspalvelut hallinto	
1	30	310	0		Varhaiskasvatus	3
1	30	310	0	31001	Varhaiskasvatus hallinto	
1	30	310	0	31002	Perhepäivähoito	
1	30	310	0	31003	Ryhmäperhepäivä Naperola	
1	30	310	0	31004	Ryhmäpäivähoito Touhula	
1	30	310	0	31005	Ryhmäperhepäivähoito Lumikki	
1	30	310	0	31006	Ryhmäperhepäivähoito Muksula	
1	30	310	0	31007	Alle kouluikäisten päiväkerhot	
1	30	310	0	31008	Päiväkotit Pääskynpesä	
1	30	320	0		Perusopetus	3
1	30	320	3210		Perusopetuksen yhteiset toiminnot	4
1	30	320	3210	32101	Perusopetus, yhteiset toiminnot	
1	30	320	3210	32102	Perusopetus, yhteinen sis.hallinto	
1	30	320	3210	32103	Perusopetus, yhteinen opetus	
1	30	320	3210	32104	Perusopetus, yhteinen muu oppilashuolto	
1	30	320	3210	32105	Perusopetus, yhteinen ruokailu	

1	30	320	3210	32106	Perusopetus, yhteinen kiinteistöjen ylläpito	
1	30	320	3220		Yhtenäiskoulu	4
1	30	320	3220	32201	Yhtenäiskoulu	
1	30	320	3220	32202	Yhtenäiskoulu, sisäinen hallinto	
1	30	320	3220	32203	Yhtenäiskoulu, esiopetus	
1	30	320	3220	32204	Yhtenäiskoulu, opetus	
1	30	320	3220	32205	Yhtenäiskoulu, muu oppilashuolto	
1	30	320	3220	32206	Yhtenäiskoulu, ruokailu	
1	30	320	3220	32207	Yhtenäiskoulu, kiinteistöjen ylläpito	
1	30	320	3220	32208	Yhtenäiskoulu, laskutettavat	
1	30	320	3220	32209	Yhtenäiskoulu, yhteinen kuljetus	
1	30	320	3230		Moision koulu	4
1	30	320	3230	32301	Moision koulu	
1	30	320	3230	32302	Moisio, sisäinen hallinto	
1	30	320	3230	32303	Moisio, esiopetus	
1	30	320	3230	32304	Moisio, opetus	
1	30	320	3230	32305	Moisio, muu oppilashuolto	
1	30	320	3230	32306	Moisio, ruokailu	
1	30	320	3230	32307	Moisio, kiinteistöjen ylläpito	
1	30	320	3240		Teknisen työn tila (Niva)	4
1	30	320	3240	32401	Teknisen työn tila	
1	30	320	3240	32402	Tekninen työ, opetus	
1	30	320	3240	32403	Teknintyö, kiinteistön ylläpito	
1	30	320	3250		Aamu- ja iltapäivätoiminta	4
1	30	320	3250	32501	Aamu- ja iltapäiväkerhot	
1	30	325	0		Kansalaisopisto	3
1	30	325	0	32601	Kansalaisopisto	
1	30	330	0		Sivistyspalvelujen hanketoiminta	3
1	30	330	0	33001	Kerhotoiminnan kehittäminen	
1	30	330	0	33002	Koulut.tasa-arvo edist.toim.piteet	
1	30	330	0	33003	Liikkuva koulu-virkeät vecarat, vetreät	
1	30	330	0	33004	Tutoropettajien toiminta	
1	30	330	0	33005	Kainuun arviointitutorit	
1	30	330	0	33006	Suomen mallin harrastetoiminta	
1	30	330	0	33007	Tommipuukon työ- ja mat.ohjeen dokument.	
1	30	330	0	33008	Sitouttava koulu yhteistyö SKY1	
1	30	330	0	33009	Koronaongelmien tuen tehostaminen	
1	30	330	0	33010	Varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja laatu	
1	30	330	0	33011	Alakoululaisten päiväleirit	
1	30	330	0	33012	Tukea lähelle	
1	30	330	0	33013	Nuorisotyön vahv&keh kouluissa 9.1.23-20.12.24	
1	30	330	0	33014	Koulut.tasa-arvo edist.toim.piteet JATKO33002	
1	30	330	0	33015	Lapsen tuen malli (inkluusion keh.)	
1	30	330	0	33016	TOKI-hanke	
1	30	330	0	33017	Sitouttava koulu yhteistyö SKY2	
1	30	330	0	33018	Varhaisen tuen tehostaminen esi-&peop	

1	30	330	0	33019	Alakoululaisten päiväleirit ja kerhot 2024-2025	
1	30	330	0	33020	KuntoKipinä	
1	30	330	0	33021	Tuen tarpeeseen vastaaminen varhaiskasv. Ja perusop	
1	30	330	0	33022	Aktiivinen opiskelija Hyry 2024	
1	30	340	0		Kulttuuripalvelut	3
1	30	340	0	34002	Kulttuuritoimi	
1	30	340	0	34003	Musiikki ja taidekasvatus	
1	30	340	0	34004	Museo	
1	30	345	0		Kirjasto	3
1	30	345	0	34001	Kirjasto	
1	30	350	0		Vapaa-aika-palvelut	3
1	30	350	3510		Liikuntatoimi	4
1	30	350	3510	35101	Liikuntatoimi	
1	30	350	3510	35102	Kuntosali	
1	30	350	3520		Nuorisotoimi	4
1	30	350	3520	35201	Nuorisotoimi	
1	30	350	3520	35202	Etsivä nuorisotyö	
1	40	0	0		TEKNISET PALVELUT	2
1	40	400	0		Tekninen hallinto	3
1	40	400	4000		Tekniset palvelut hallinto	4
1	40	400	4000	40001	Tekniset palvelut hallinto	
1	40	400	4050		Asumisen edistäminen	4
1	40	400	4050	40002	Asumisen edistäminen	
1	40	410	0		Valvonta ja kaavoitus	3
1	40	410	4110		Rakennusvalvonta	4
1	40	410	4110	41101	Rakennusvalvonta	
1	40	410	4120		Ympäristönvalvonta	4
1	40	410	4120	41201	Ympäristönvalvonta	
1	40	410	4130		Kaavoitus	4
1	40	410	4130	41301	Yleinen kaavoitus	
1	40	410	4130	41302	Saunamaan asemakaavan muutos	
1	40	410	4130	41303	Ukkoh.as.kaavan muutos ja laajennus	
1	40	410	4130	41304	Tuulivoimayleiskaava	
1	40	410	4130	41305	Pienten kuntien paikkatietohanke	
1	40	410	4130	41306	KATTI-hanke	
1	40	410	4140		Aluepelastuskeskus	4
1	40	410	4140	41401	Aluepelastuskeskus	
1	40	420	0		Liikenneväylät	3
1	40	420	4210		Asemakaavatiet	4
1	40	420	4210	42101	Asemakaavatiet	
1	40	420	4210	42102	KK:n asemakaavatiet	
1	40	420	4210	42103	Ukkohall.asemakaavatiet	
1	40	420	4220		Yksityistiet	4
1	40	420	4220	42201	Yksityistiet	
1	40	420	4220	42202	Aholantie	
1	40	420	4220	42203	Hakolantie	

1	40	420	4220	42204	Hannuksentie
1	40	420	4220	42205	Heikkilänvaarantie
1	40	420	4220	42206	Heinijärventie
1	40	420	4220	42207	Honkarannantie
1	40	420	4220	42208	Kaiskontie
1	40	420	4220	42209	Joutenniementie
1	40	420	4220	42210	Järveläntie
1	40	420	4220	42211	Kangaskylä-Autiontie
1	40	420	4220	42212	Karjokankaantie
1	40	420	4220	42213	Karpinvaara-Matinvaarantie
1	40	420	4220	42214	Katajarannantie
1	40	420	4220	42215	Koivistontie
1	40	420	4220	42216	Koivuahontie
1	40	420	4220	42217	Kokkovaarantie
1	40	420	4220	42218	Kummuntie
1	40	420	4220	42219	Kylmäpuro-Jokivaarantie
1	40	420	4220	42220	Kypärävaarantie
1	40	420	4220	42221	Kyröntie
1	40	420	4220	42222	Latvantie
1	40	420	4220	42223	Lauttalantie
1	40	420	4220	42224	Lehtosuo-Pekankyläntie
1	40	420	4220	42225	Lehtosärkantie
1	40	420	4220	42226	Letuskyläntie
1	40	420	4220	42227	Lokkisuontie
1	40	420	4220	42228	Luokkipurontie
1	40	420	4220	42229	Mustajärventie
1	40	420	4220	42230	Mäkikyläntie
1	40	420	4220	42231	Mäntylammentie
1	40	420	4220	42232	Mäntyläntie
1	40	420	4220	42233	Mäntymäentie
1	40	420	4220	42234	Niemeläntie
1	40	420	4220	42235	Niemislammentie
1	40	420	4220	42236	Nuottimäentie
1	40	420	4220	42237	Nuottisuontie
1	40	420	4220	42238	Palovaarantie
1	40	420	4220	42239	Petrontie
1	40	420	4220	42240	Pihlajaniementie
1	40	420	4220	42241	Poutalantie
1	40	420	4220	42242	Pussilantie
1	40	420	4220	42243	Pöytävaarantie
1	40	420	4220	42244	Rakkulantie
1	40	420	4220	42245	Riiheläntie
1	40	420	4220	42246	Roukaj-Hirvivaarantie
1	40	420	4220	42247	Salovaarantie
1	40	420	4220	42248	Seitenoikeantie
1	40	420	4220	42249	Sopasenahontie

1	40	420	4220	42250	Tahvelantie	
1	40	420	4220	42251	Tapiorinteentie	
1	40	420	4220	42252	Terva-ahontie	
1	40	420	4220	42253	Tervalantie	
1	40	420	4220	42254	Tiikkajantie	
1	40	420	4220	42255	Tololantie	
1	40	420	4220	42256	Tulilehdontie	
1	40	420	4220	42257	Virrantie	
1	40	420	4220	42258	Vuoriniementie	
1	40	420	4220	42259	Vääräläntie	
1	40	420	4220	42260	Teerivaarantie	
1	40	420	4220	42261	Ranta-ahon tie	
1	40	420	4220	42262	Muut alueet ja tiet	
1	40	430	0		Ulkoilu ja yleiset alueet	3
1	40	430	4310		Liikuntapaikat ja yleiset alueet	4
1	40	430	4310	43101	Puistot ja yleiset alueet	
1	40	430	4310	43102	Vuolijat-veistos	
1	40	430	4310	43103	Liikuntapaikat ja reitistöt	
1	40	430	4310	43104	Suopokupalloareena	
1	40	430	4310	43105	Ensilumenlatu	
1	40	430	4310	43106	Ladut kk	
1	40	430	4310	43107	Ladut Ukkohalla	
1	40	430	4310	43108	Reitistöt	
1	40	430	4310	43109	Luistinrata/kaukalo	
1	40	430	4310	43110	Tori	
1	40	430	4310	43111	Syväjärven niitto	
1	40	430	4320		Maa-alueet	4
1	40	430	4320	43201	Omassa käytössä olevat maa- ja metsätilat	
1	40	430	4320	43202	Vuokralle annetut maa- ja metsätilat	
1	40	430	4330		Ajoharjoittelurata	4
1	40	430	4330	43301	Ajoharjoittelurata	
1	40	430	4330	43302	Ajohalla-monitoimialue	
1	40	440	0		Kiinteistöt	3
1	40	440	4410		Asuinrakennukset ja huoneistot	4
1	40	440	4410	44101	Asuinrakennukset ja huoneistot	
1	40	440	4410	44102	Kiinteistöt-hallinto	
1	40	440	4410	44103	Kiinteistöt-varallaolo	
1	40	440	4410	44104	Kunnanvirasto	
1	40	440	4410	44105	Kuntosali	
1	40	440	4410	44106	Ent. ryhmis Ahmatie	
1	40	440	4410	44107	Hahtolan ruokala	
1	40	440	4410	44108	Iston koulu	
1	40	440	4410	44109	Moision koulu	
1	40	440	4410	44110	Yhtenäiskoulu	
1	40	440	4410	44111	Nivan huoltorakennus	
1	40	440	4410	44112	Yhtenäiskoulun tekninen tila	

1	40	440	4410	44113	Liikuntahalli
1	40	440	4410	44114	Ent.lukio
1	40	440	4410	44115	Kirjasto
1	40	440	4410	44116	Kaunislehto museo
1	40	440	4410	44117	Tervatörmä
1	40	440	4410	44118	Hieteniemen kiinteistöt
1	40	440	4410	44119	Isku katsomo
1	40	440	4410	44120	Arkkola
1	40	440	4410	44121	Ajoharjoittelurata huoltorakennus
1	40	440	4410	44122	Varikko/varastot
1	40	440	4410	44123	As Oy Kiviöntaito
1	40	440	4410	44124	Kirjaston asunnot
1	40	440	4410	44125	Moision asunnot
1	40	440	4410	44126	Moision vanhakoulu
1	40	440	4410	44127	Palvelukeskuskeittiö
1	40	440	4410	44128	Ent eläinlääkärin tilat Ahmatie
1	40	440	4410	44129	Palvelukeskus Hoivakoti
1	40	440	4410	44130	Palvelukeskus Päivätoiminta
1	40	440	4410	44131	Terveysasema
1	40	440	4410	44132	Ratatie 4 varasto
1	40	440	4410	44133	Ukkohallan pirtti
1	40	440	4410	44134	Päiväkoti
1	40	440	4410	44135	Vuorisuon sauna
1	40	440	4410	44136	Ensihoidon tilat (talli)
1	40	440	4410	44137	Ahmahaka-varallaololähdöt
1	40	440	4410	44138	Virastotalo-varallaololähdöt
1	40	440	4410	44139	Kiinteistöt-varallaololähdöt
1	40	440	4410	44140	Kiinteistönhoitajien palvelut
1	40	440	4420		Teollisuustilat
1	40	440	4420	44201	Teollisuustilat
1	40	440	4420	44202	Teollisuustilat-hallinto
1	40	440	4420	44203	Hietaniemi 5 (tiilirak)
1	40	440	4420	44204	Hietaniemi 5 B
1	40	440	4420	44205	Monihalli A
1	40	440	4420	44206	Monihalli B
1	40	440	4420	44207	Monihalli C
1	40	440	4420	44208	Monihalli D
1	40	440	4420	44209	Ratahalli 1 (Ratamo)
1	40	440	4420	44210	Ratahalli 2
1	40	440	4420	44211	Teollisuustie 2 (ent.Parker)
1	40	440	4420	44212	Paloasema
1	40	440	4420	44213	Teollisuustie 9 (ent.Pesula)
1	40	440	4420	44214	Heinijärventie 10
1	40	440	4420	44215	Taitolan toimitilat
1	40	440	4420	44216	Teollisuuden vastaanottohalli
1	40	440	4420	44217	Ent. viini-/suoramyynti

1	40	440	4420	44218	Vonkan kesäravintola	
1	40	440	4420	44219	Vonkan leirintäalue	
1	40	440	4420	44220	Hallan Sauna	
1	40	450	0		Konevarikko	3
1	40	450	4510		Konevarikko	4
1	40	450	4510	45101	Konevarikko	
1	40	450	4510	45102	Kuorma-auto SEZ-205	
1	40	450	4510	45103	Kiint.huoltoauto SMA-240	
1	40	450	4510	45104	Traktori 487-AAI	
1	40	450	4510	45105	Traktori 523-CBB	
1	40	450	4510	45106	Kubota 454-BAC	
1	40	450	4510	45107	Ruoankuljet. KEF-505	
1	40	450	4510	45108	Latukone	
1	40	450	4510	45109	Moottorikelkat	
1	40	450	4510	45110	Pienkoneet-kalusto	
1	40	450	4510	45111	Tilaustyöt	
1	40	460	0		Ateria- ja puhtaanapitopalvelut	3
1	40	460	4610		Ateriapalvelut	4
1	40	460	4610	46101	Ateriapalvelut	
1	40	460	4610	46102	Ateriapalvelut-hallinto	
1	40	460	4610	46103	Moision palvelukeittiö	
1	40	460	4610	46104	Yhtenäiskoulun palvelukeittiö	
1	40	460	4610	46105	Palvelukeskuksen tuotantokeittiö	
1	40	460	4610	46106	Terveysaseman palvelukeittiö	
1	40	460	4620		Puhtaanapitopalvelut	4
1	40	460	4620	46201	Puhtaanapitopalvelut	
1	40	460	4620	46202	Puhtaanapitopalvelut-hallinto	
1	40	460	4620	46203	Kunnanvirasto	
1	40	460	4620	46204	Kuntosali	
1	40	460	4620	46205	Iston koulu	
1	40	460	4620	46206	Moision koulu	
1	40	460	4620	46207	Yhtenäiskoulu	
1	40	460	4620	46208	Nivan huoltorakennus	
1	40	460	4620	46209	Yhtenäiskoulun tekninentila	
1	40	460	4620	46210	Liikuntahalli	
1	40	460	4620	46211	Ent.lukio	
1	40	460	4620	46212	Kirjasto	
1	40	460	4620	46213	Arkkola	
1	40	460	4620	46214	Ajoharjoittelurata huoltorakennus	
1	40	460	4620	46215	Varikko-varastot	
1	40	460	4620	46216	Moision vanha koulu	
1	40	460	4620	46217	Palvelukeskuskeittiö	
1	40	460	4620	46218	Palvelukeskus Hopeahyry	
1	40	460	4620	46219	Palvelukeskus Ryhmäkoti	
1	40	460	4620	46220	Eläinlääkärintila	
1	40	460	4620	46221	Palvelukeskus Hoivakoti	

1	40	460	4620	46222	Palvelukeskus Päiväkeskus	
1	40	460	4620	46223	Terveysasema	
1	40	460	4620	46224	Ratatie 4 varasto	
1	40	460	4620	46225	Monihalli B	
1	40	460	4620	46226	Paloasema	
1	40	460	4620	46227	Lämpölaite	
1	40	460	4620	46228	Puhdistamo	
1	40	460	4620	46229	Päiväkoti	
1	80	0	0		RAHOITUS	2
1	80	800	0		KUNNAN RAHOITUSOSA	3
1	80	800	8010		Rahoitus	4
1	80	800	8010	80101	Rahoitustuotot	
1	80	800	8020		Korot	4
1	80	800	8020	80201	Korkotuotot	
1	80	800	8020	80202	Korkokulut	
1	80	800	8030		Muut rahoitustuotot ja -kulut	4
1	80	800	8030	80301	Muut rahoitustuotot	
1	80	800	8030	80302	Muut rahoituskulut	
1	80	800	8040		Tulorahoituksen korjauserät	4
1	80	800	8040	80401	Varausten lis./vähennys	